Mr. I. PENIKS
4223 Dorchester Str. W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9 -7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 70./93. SESTDIEN, 1952. G. 6. SEPTEMBRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N. Y., USA
Tel.: Virginia 9 -7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1,50; par 3 mēn. $4,50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa: slud. daļā $1,40; tekstā $2,80 par vienu collas telpu 1 slejā

HOLANDEI JAUNA VALDĪBA

Amsterdama — Tikko sastādītajam četru partiju koalicijas kabinetam stājoties amatā, Holandē izbeigušes valdības krize, kas ilga veselus 3 mēnešus. Karaliene Julianna jau pieņēmusi 11 jauno ministru zvērestu. Četri jaunā kabineta locekļi, to starpā agrākais un jaunais premjers Drees, nepiedalījās zvēresta ceremonijā, jo viņi jau zvērējuši uzņemties pienākumus iepriekšējā valdībā. Jaunajā koalicijā piedalās lielās katoļu un strādnieku partijas, kā arī labā spārna kalvinistu un protestantu partijas. Jaunais ārlietu ministrs Johans Beijens nav nevienā partijā. Jaunā valdība daudz neatšķiras no iepriekšējās, kas bija strādnieku un katoļu koalicijas kabinets.

Valdības krize, kuras dēļ Holande bija bez efektīvas valdības 120 garas dienas, ieilga tādēļ, ka partijas nevarēja vienoties par portfeļu sadalījumu kabinetā.

Daless uzbrūk Trūmenam

Vašingtonā. Republikāņu partijas galvenais ārlietu speciālists senātors Daless kādā runā asi pārmeta prezidentam Trūmenam tā vēršanos pret ģen. Eizenhauera pēdējo ārpolitikas runu. Eizenhauers tajā izteica noteiktu pārliecību, ka Rietumu demokratijas, bet jo sevišķi ASV, neapmierināsies tikai ar aizsardzības izveidošanu pret komūnismu. ASV ne tikai ierobežos komūnisma tālāku izplēšanos, bet darīs visu iespējamo, sevišķi, ja viņš —Eizenhauers kļūtu par ASVprezidentu, lai komūnisma varu iznīcinātu Eiropā un citur, kur vien tā būtu uzkundzējusies. Šo Eizenhauera runu pat daudzi republikāņi atzina par samērā asu un vēlēšanu kampaņā pat par pārsteidzīgu. Trūmens, lai aizstāvētu demokratu kandidātu Stīvensonu, preses konferencē teica pret Eizenhaueru diezgan asus vārdus, apvainojot viņu agresīvā politikā, pretējā pašreizējai demokratu politikai.

Sen. Daless savukārt uzbruka Trūmenam, ka tas bez pamata vēloties apmētāt dubļiem republikāņu kandidātu Eizenhaueru. Viņš uzsvēra, ka Eizenhauers pazīstot komūnistu briesmas Eiropā un zinot daudz labāk par jebkuru demokratu politiķi, ka tās draud brīvajām valstīm, kādēļ arī E. vienmēr atradīšot pareizākos līdzekļus, kā ar komūnismu cīnīties. Eizenhauers, pēc daudzu politiķu domām, ir viens no komūnisma lielākajiem ienaidniekiem.

Bērnu trieka Kanadā

Otavā. Par spīti lielajai piesardzībai un moderniem ārstniecības līdzekļiem, bērnu trieka (infantālā paralize) šogad vairāk izplatīta nekā iepriekšējos gados. Jo sevišķi Rietumkanadā ir daudzi saslimšanas gadījumi, pavisam ap 1200. Saskačevanā vien ir 500 saslimšanas gadījumu, kādēļ daudzas skolas ir atlikušas mācību sākumu. Mirstība Kanadas rietumu daļā no infantālās paralīzes ir arī augstāka nekā iepriekšējos gados; līdz šim šai gadā mirušas jau 85 personas.

Trūmena lielā atteikšanās

Nujorka. — Starp pašiem pirmajiem jautājumiem, ko žurnālisti uzdeva prezidenta Trūmena meitai Margaretai, kad pēc gara Eiropas ceļojuma viņa izkāpa Savienoto Valstu krastā, bija jautājums, vai tas tiesa, ka viņa un viņas māte pierunājušas tēvu nekandidēt nākamajās prezidenta vēlēšanās, lai gan tēvs pats to vēlējies. Tādas valodas vairākkārt klīda ap Vašingtonu, ka tieši Trūmena dzīvesbiedre Besa un pa daļai arī viņas meita esot bijušas, kā saka ar kājām un rokām pretī pašreizējā prezidenta nodomam vēlreiz mēģināt noturēties Baltajā Namā.

Uz žurnālistu jautājumu Margareta bez vilcināšanās atbildēja, ka šādas valodas esot galīgi nepatiesas. Lielo izšķiršanos viņas tēvs esot izdarījis viens pats. Esot jautājumi, kuros viņš vēloties zināt arī sievas domas, dažreiz arī meitas, bet šajā gadījumā viņš neesot uzklausījis citu padomus, arī ģimenes locekļu ne un viens pats izlēmis, ko darīt.

Margareta noliegusi arī, ka viņas miesas sargiem, ko šajā sarunā viņa apzīmējusi par „jaukiem zēniem", būtu bijusi kāda sadursme ar stokholmiešiem, kā to ziņoja zviedru prese.

Slikti klimatiskie apstākļi Korejā

Seulā. Koreju pašreiz piemeklējuši slikti klimatiskie apstākļi, kādēļ arī sabiedroto gaisa spēki stipri ierobeojuši savu darbību.

Komūnisti Tibetā

No Indijas saņemta informācija, ka ķīniešu komūnisti, kas okupējuši Tibetu, gatavojas sapulcināt Indijas Himalaju pierobežā ap 200 tūkst. karavīru. Oficiāli tiek sludināts, ka tāda esot Dalai Lamas vēlēšanās. Acīmredzot, Kremlis ciešāk izstiepj savus taustekļus šajā virzienā, lai, militāristu valodā runājot, nostiprinātos šajās stratēģiski svarīgajās pozicijās iepretim Indijai.

KANADAS LATVIEŠU DZIESMU DIENA

Dziesmu dienu informācijas birojs darbosies piektdien, 5. sept. DV mītnē, 123 Huron St., no plkst. 5—9 vakarā, bet sestdien, 6. sept., no plkst. 8—4 pp. sv. Andreja baznīcā. Informācijas birojā varēs nokārtot arī dažādus maksājumus — DV biedru naudas, Latvija Amerikā abonementu, kā arī nodot ziedojumus Invalidu Namam un trūkumcietēju aprūpei.

Biļetes uz Dziesmu dienas sarīkojumiem var iegādāties sestdien 6. sept. no pl. 9—13 DV namā 123 Huron St.

Neaizmirsīsim, ka latvju sievietes krāšņā rota ir viņas tautas tērps. Tādēļ arī Dziesmu dienā ceram atkal redzēt vienkopus mūsu košos un gaumīgos novadu tērpus, kuru godalgošanai jau vairākas firmas un privātpersonas ziedojušas jaukas balvas. Rīcības komiteja pateicas ziedotājiem un cer, ka atsauksies arī vēl citi. Tautas tērpu godalgošanas komisijā darbosies mākslinieki: Ed. Dzenis, J. Kopmanis, Gugāns un dailamatnieces A. Dzērvīte un R. Pētersone.

1938. GADA DZIESMU SVĒTKU DALĪBNIEKI RĪGĀ GĀJIENĀ UZ VIENĪBAS LAUKUMU

Valūtas un muitas regulēšanas konference Meksikā

Meksikā. No Meksikas pilsētas ziņo, ka tur starptautiska muitas un valūtas regulēšanas konference izdevusi pārskatu, pēc kura redzams, ka konference nelabvēlīgi skatās uz ASV financiālo politiku un tās eksporta — importa aizliegumiem. Pārskatā minēts, ka būtu ļoti vēlams, lai ASV atvieglotu ievedmuitas daudzām Eiropas eksporta valstīm un taisītu lielākus iepirkumus tieši uz vietas Eiropas kontinenta valstīs. Konference secinājusi, ka atsevišķas valsts „dzīvo" pāri saviem līdzekļiem, resp., to patēriņš ir daudz lielāks, nekā ražot— un pirktspējas.

AICINĀJUMS

visām Kanadas latviešu organizācijām, draudzēm un koriem sūtīt savu pārstāvi svētdien, 7. septembrī, pl. 11 uz Sv. Andreja baznīcu, lai ievēlēta Dziesmu svētku organiz. komiteju 1953. gadam. Sevišķi svarīga koru diriģentu un komponistu ierašanās.

LNAK valde un Dziesmu dienas Rīcības komiteja

Karaspēka koncentrācija rudens manevriem Eiropā

Vairāk kā 80 amerikāņu karakuģu atradās ceļā uz Eiropas ūdeņiem, lai piedalītos lielajos Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas jūras manevros septembrī. Šinīs manevros vēl piedalīsies ap 100 karakuģu no 8 Eiropas valstīm. Manevru uzdevums būs atvairīt spēkus, kas iebrukuši Norvēģijā no ziemeļiem un Dānijā no dienvidiem. Sabiedroto jūras spēki darbosies it īpaši Ziemeļjūrā, kā arī gar Norvēģijas piekrasti līdz polāram lokam. Nelielas norvēģu, dāņu un angļu vieglās vienības manevrēs arī Baltijas jūrā, lai nosargātu Jutlandes pussalu no austrumiem.

Ap to pašu laiku Baltijas jūrā notiks arī neitrālās Zviedrijas flotes un gaisa spēku manevri, kas būs lielākie, kādus Zviedrija rīkojusi kopš Otrā Pasaules kara. Šiem manevriem nav sakara ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas manevriem.

Arī uz sauszemes Vācijā septembrī manevrus rīkos kā Rietumu valstis, tā Krievija. Krievu manevros septembrī un oktobrī piedalīsies ap 400.000 karavīru.

PRAVDA UZBRŪK EIZENHAUERAM

Pārmet krusta kaŗa gatavošanu pret PSRS

Komūnistu partijas organs „Pravda" ievietojis pirmā lappusē garu ievadrakstu, kurā nikni uzbrūk ģenerālim Eizenhaueram sakarā ar viņa runu Amerikāņu leģiona sanāksmē Ņujorkā. Tā ir pirmā reize, kad padomju prese tik asi uzbrūk Eizenhaueram kopš tas izraudzīts par kandidātu prezidenta amatam. Savos komentāros padomju prese līdz šim aprobežojās ar to, ka sauca kā Eizenhaueru, tā Stīvensonu par Volstrīta kapitālistu dienderiem.

„Pravda" tagad apsūdz Eizenhaueru, ka tas aicinot uz krusta kaŗu, lai „iekarotu" Latviju, Igauniju, Lietuvu, Poliju, Čechoslovakiju, Ungāriju, Rumāniju, Bulgāriju, Albāniju, Austrumvāciju, Austrumaustriju un lai pakļautu 500 miljonus cilvēku Āzijā. „Viņš iedomājas, ka ASV varētu viegli sagrābt šīs zemes. Bet Padomju Savienība tam aizsprostos ceļu," saka „Pravda." Tālāk laikraksts salīdzina Eizenhaueru ar Hitleru, jo tas spekulējot uz iebiedēšanu, un saka: „Runājot par Eizenhauera draudiem Padomju Savienībai, padomju tauta var tikai pasmieties, tāpat kā tā smējās savā laikā par Hitlera draudiem."

Savā runā leģionāriem Eizenhauers teica, ka Amerikai jāizlieto savs iespaids un spēks, lai palīdzētu komūnistu apspiestām tautām Austrumeiropā un Āzijā atbrīvoties no Padomju Krievijas virskundzības. Viņš teica: „Mēs nevaram likties mierā, kamēr verdzinātās tautas nebūs ieguvušas brīvību un tiesības pašām izvēlēties ceļu, pa kādu iet. Vienīgi tad mēs varēsim teikt, ka ir iespējams sadzīvot ar komūnismu."

Berlīne nespēj uzņemt bēgļus

Bonnas valdības Visvācijas lietu ministrs Kaizers pa radio uzrunājis Austrumvācijas iedzīvotājus, aizrādot, ka bēgļu pieplūdums Berlīnes rietumsektoros esot tik liels, ka tas apdraudot Berlīnes saimniecību. Kaizers tādēļ ieteica meklēt patvērumu rietumu sektoros tikai briesmu gadījumos.

Augustā Berlīnes rietumu sektoros ieradušies vairāk kā 15.000 bēgļu, bet jūlijā — 13 000. Bēgļu pieplūdums Berlīnē izskaidrojams ar to, ka Austrumvācijas robeža tagad ir tik stingri nosargāta, ka to nav iespējams pāriet. Vienīgais ceļš, pa kuru vēl var nokļūt brīvībā, ir Berlīne.

Burvju paklājs nogādā trūcīgos Mekā

Ap 150.000 svētceļnieku šogad devās uz Meku, lai piedalītos lielajos svētkos pilsētā, kur dzimis Muhameds un kur atrodas viņa kaps. Muhamedāņu svētākā vēlēšanās ir vienreiz mūžā doties šinī svētceļojumā, kas pēc viņu domām nodrošina tiem nokļūšanu debesīs. Daudziem no tiem šis ceļojums ir prasījis visa mūža ietaupījumus.

Apm. 10.000 svētceļnieku nonāca kritiskā stāvoklī, kad tie bija nokļuvuši Beirutā, Libanā, un transporta trūkuma dēļ tiem vairs nebija izredzes tikt Mekā līdz svētku atklāšanas dienai. Pēc tam svētās pilsētas vārtus noslēdz un vēlāk ieradušies ceļiniekus vairs nelaiž iekšā. Bija atlikusi tikai viena nedēļa līdz svētku sākumam, bet 10.000 svētceļnieku, pārsvarā no Turcijas, vēl atradās Beirutā. Tad Libanas valdība griezās ar lūgumu pie ASV valdības, kas arī neliedza savu palīdzību. Amerikāņi norīkoja 14 militārās transporta lidmašīnas svētceļnieku pārvešanai. Ar šī modernā „burvju paklāja" palīdzību 3 763 ticīgie vēl laikā nonāca Mekā.

ASV valdība neņēma nekādu atlīdzību par šo transportu. Tas visā arabu pasaulē ir radījis lielas simpatijas pret amerikāņiem. Mošejās notiek aizlūgumi par ASV, un arabu avīzes ievieto cildinošus rakstus par amerikāņiem.

Neaizmirstiet atjaunot LATVIJA AMERIKĀ abonementu un nodrošināt sev netraucētu Pāvila Klāna romāna RŪSA lasīšanu!

IEVĒRĪBAI

Sakarā ar Dziesmu dienas sarīkojumiem Toronto laikraksta Latvija Amerikā kantoris un DV grāmatnīca 123 Huron St., tel. WA 0792 būs atvērti 6. un 7. septembrī visudienu. Minētajās dienās pieņems arī ziedojumus Invalidu Nama Vācijā iegādei.

MEKARTURS NOKAVĒJIES

Čikaga. — Grupa amerikāņu politiķu, kas plāno dibināt t. s. Amerikāņu partiju, ko savā radiorunā pateica The Chicago Tribune izdevējs pulkv. Mekkormiks, izvēlējusies savus kandidātus jau šī paša gada vēlēšanām. Par lielu pārsteigumu daudziem ASV politiķiem, bet īpaši republikāņiem Amerikāņu partija par prezidenta kandidātu izvēlējusies ģen. Mekarturu un par viceprezidenta kandidātu demokratu partijas locekli Virdžinijas valsts senātoru Hariju Berdu. Pēdējais ir noteikts Trūmena valdības pretinieks.

Diemžēl abi jaunie kandidāti novembrī nevarēs iziet vēlētāju priekšā, jo saskaņāar pastāvošo kārtību jaunas partijas jāpieteic vismaz 6 mēneši pirms vēlēšanām, tātad to vajadzēja izdarīt līdz š. g. 3. maijam. Tas nav noticis, kālab, velta ir kandidātu izraudzīšana.

Visai pārsteigti ir republikāņi, ka jaunajā partijā ieiet arī Mekarturs, kas taču bija izraudzīts par galveno runātāju republikāņu konventā un teica, ka viņš esot lepns, ka visu mūžu varot būt republikāņu partijas loceklis.

Arī angļi prot deportēt

Malajas ciematā, Permatang Tinggi apkārtnē, ļoti aktīva kļuvusi kāda ķīniešu komūnistu banda. Ciema iedzīvotājiem angļu augstais komisārs Džeralds Templers bija devis 4 dienas laika lai tie pārdomātu un informētu angļus par minēto bandu. Neskatoties uz brīdinājumiem par slēpšanas un klusēšanas sekām, un aizrādījumiem, cik nepieciešama ir informācija, lai atklātu bandu, kas izdarījusi vairākas slepkavības un laupīšanas, neviens no ciema iedzīvotājiem nepakustināja pat lūpas. Tāpat tie nav atbildējuši aptaujas lapas.

Izbeidzoties noliktam termiņam, angļu karaspēka apsardzībā no ciemata aizveda 66 no 79 ciema iedzīvotājiem uz nezināmu vietu. Kāpec 13 no tiem atstāti, nav zināms.

Padomju joslas jaunie apgabali

Līdzīgi mūsu dzimtenes sadalīšanai jaunos apgabalos, tas pats tagad ir noticis arī Vācijas padomju joslā. Nesen piecu zemju robežas Padomju joslā tika atceltas un to vietā nākuši jauni sadalījumi: okrugi un oblaski. Administratīvā ziņā tas ir rādījis tādu jucekli, ka grūti paredzēt, kā ar visām šīm liegām beidzot tie tiks galā. Attiecīgās iestādes neslēpj, ka juceklis ir pat lielāks nekā pēc kapitulācijas. Ir radīti 14 jauni apgabali, bet vēl nav galīgi izlemts, kur atradīsies šo apgabalu centrālās pārvaldes. Bet neviens par to nedomā, jo ne tikai satelitos, bet arī Padomju joslā visam ir jānotiek pēc komūnistu ģīmja un līdzības Aiz dzelzs priekškara nekas vairs jauns nenotiek un nevar notikt. Viss tiek pielīdzināts „draudzīgo republiku" administrātīvai iekārtai.

Īstā vieta, kur pavadīt vecuma dienas

Amerikāņu igauņu komūnistu vadonis Augusts Alemovs, kas ieceļojis ASV 1922. g., tagad aizbraucis uz Igauniju, kur gribot pavadīt savas vecuma dienas. Kā viņš pats ziņo, viņš nevarējis tieši doties no Helsinkiem uz Tallinu, bet vajadzējis vispirms braukt uz Ļeņingradu.

Kultūras dienu NORISE

LNAK Kultūras un Izglītības noz. apspriedē pieņemtie lēmumi

LNAK Kultūras un Izglītības nozare 30. augustā vienojās par galīgo Kultūras dienu programmu no 20. — 28. septembrim. Visi latviešu apdzīvotie centri, mazākās apmešanās vietas ieskaitot, laipni aicināti šinī laikā rīkot sarīkojumus, izceļot nacionālās kultūras nepieciešamību arī trimdā. **Kur teātra izrādes, priekšlasījumi, koncerti, izstādes, jaunatnes sanāksmes un cita veida sarīkojumi jau būtu paredzēti, nozares lūgums tos arī ievērt šo dienu ciklā, īsumā pasvītrojot šādu dienu nozīmi.**

Toronto Kultūras dienu norisi nozare paredzējusi šādu: Latv. Preses B-bas Kanadas kopa rīkos rakstnieku vakaru 20. sept. ar Irmas Grebzdes, Veltas Tomas un arī ar Ingrīdas Vīksnas. Arnolda Lūša, Ilmara Batraka piedalīšanos. Preses kopas valde principā arī piekritusi daļu no tīrā atlikuma nodot topošajam Kultāras fondam.

Rakstnieku vakaru Sv. Andreja bazn. telpās ievadīs ar Kultūras dienu oficiālu atklāšanu.

Mākslas izstāde, ko nozares uzdevumā organizē mākslas ref. glezn. A. Nullītis, būs pieejama DV namā, Hurona ielā 123 no 21. — 28. sept. Atklāšana 21. sept. pl. 2os, ieeja — 50 c., skoln. 10 c. Līdz šim jau pieteikušies mākslinieki: Ed. Dzenis, (grafika), Grebže, Eriks Dzenis, J. Deksnis, R. Bērziņš, A. Nullītis.

Koncerts paredzēts vokāla rakstura, — T. Ķeniņa, A. Jēruma, J. Norviļa un Okolo — Kulaka jaundarbi. Dziedās Nac. Operas solists Jānis Niedra, Sedliņa un Plostnieka — Zemīte; pie klav. komp. T. Ķeniņš. Koncerts notiks Sv. Andreja bazn. zālē, 27. sept. pl. 7.30 vak.; Ieeja $1.00, skoln. 25 c.

Reizē ar rakstnieku vakaru Sv. Andreja baznīcā atklās arī grāmatu skati, ko nozares uzdevumā un saziņā ar vietējiem grāmatniekiem organizē noz. ref. V.Upeslācis. No grāmatizdevēja V.Ziediņa šinī sakarībā ienācis priekšlikums izmantot viņa arķīvu, izstādot pēc iespējas visus trimdā iespiestos izdevumus.

28. sept. ir arī Latvijas Universitātes gada svētki. Paredzams, ka pēc Toronto jau pastāvošā paraduma, studentu organizācijas tos rīkos arī šogad.

Apspriežot skolu programmu, ziņoja skolu nod. vadītājs J. Mežaks, atzīstot, ka programma sestdienu resp. svētdienu skolām joprojām par plašu. Tādēļ nozare nolēma stāties pie programmas pārbaudes. Atsevišķos priekšmetos (ģeogrāfijā, vēsturē — P. Dreimanis) jau ienākuši priekšlikumi.

Nozare šim darbam apstiprināja komisiju šādā sastāvā: noz. vad. Dr.phil. H. Tichovskis, skolu nod. vad. J. Mežaks, Toronto skolas pārz. M. Matīsa kdze, J. Pālens (bij. Ogres pils. pamatsk. pārz.) un skolot. J. Bukovskis, kam pieredze Anglijas skolu dzīvē.

Lietuvas Atbrīvošanas Komiteja

Lietuviešu trimdinieku aprindās pārrunāts jautājums par Lietuvas trimdas valdības dibināšanu, tomēr šāds projekts pagaidām atmēr šāds projekts pagaidām atlikts, atzīstot, ka tam vēl nav pienācis īstais laiks. Par lietuviešu trimdas augstāko organu joprojam paliek Lietuvas atbrīvošanas komiteja Fullingenā, Vācijā. Šī komiteja izveidojās Lietuvā v. okupācijas laikā un turpina darboties vēl tagad. Līdzekļus komitejas darbībai dod Amerikas lietuviešu padome. Komit. jaunais priekšsēdis Zalkauskas no Ņujorkas ieradies Vācijā un apspriedies ar Lietuvas diplomātu vecāko Lozoraiti, kas uzturas Romā.

Pārunāts jautājums par Atbrīvošanas komitejas sēdekļa pārcelšanu uz Parīzi vai Strasburgu.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Nelietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

POLITISKĀS PARTIJAS

Vēl vienmēr turpinās diskusijas par politisko partiju derīgumu vai nederīgumu mūsu šīsdienas sabiedriskajā dzīvē. Šiem jautājumiem ir veltīts tik daudz sleju mūsu trimdas laikrakstos un tik daudz laika ir šķiests diskusijās par šo jautājumu mūsu organizāciju sapulcēs un sēdēs. Un tik daudz aplamību ir sarakstīts un sarunāts. Taisni šīs aplamības pamudināja mani ķerties pie spalvas un uzrakstīt šo rakstu.

Pirmā un vislielākā aplamība šinī jautājumā ir tā, ka vēl vienmēr sajauc politiskās partijas ar valsts varas organiem. Ir jāzina, ka politiskās partijas visās demokrātiskās valstīs ir privātas organizācijas. Pat Padomju Savienībā vienīgā politiskā partija — komūnistu partija formāli ir privāta organizācija.

Visās demokrātiskās valstīs valsts varas orgānus — parlamentus, Latvijā Saeimu ievēl tauta brīvās vispārējās vēlēšanās. Politiskām partijām te ir tiesība uzstādīt savus kandidātus. Saskaņā ar Latvijas vēlēšanu likumu kandidātus Saeimas vēlēšanām vareja uzstādīt ne tikai politiskās partijas, bet arī kuŗa katra cita organizācija un pat atsevišķas iedzīvotāju grupas, ievērojot vēlēšanu likuma attiecīgus noteikumus. Tādad Latvijā Saeimas vēlēšanām kandidātus varēja uzstādīt arī kaut vai Rīgas Latviešu Biedrība, Alūksnes Dziedāšanas Biedrība vai Stāmerienes Bibliotēkas Biedrība.

Šinī ziņā nekādas atšķirības starp politiskām partijām un visām citām politiskām organizācijām nav. Tās visas bauda vienādas tiesības likuma priekšā.

Šī pirmā aplamība ir pamatā daudzām citām aplamībām par politisko partiju lomu un uzdevumiem šinī trimdas laikā, proti, par politisko partiju privilēģēto stāvokli trimdas latviešu sabiedrisko organizāciju starpā, par noteikta vairākuma garantēšanu mūsu centrālās organizācijās u. c.

Ja mūsu apsvērumu pamatā liekam neapskaužamo aksiomu, ka politiskās partijas savās tiesībās un pienākumos ir līdzīgas visām citām mūsu sabiedriskām organizācijām, tad viegli atrisinās arī visas citas problēmas, kas ap šo jautājumu saistās: Vai politiskās partijas mums trimdā ir vajadzīgas vai nevajadzīgas. Vai tās ir derīgas vai nederīgas? Kādi ir to uzdevumi trimdā? Kāds svars tām mūsu trimdas sabiedriskā dzīvē organizāciju starpā.

Ja politiskās partijas ir līdzīgas visām citām latviešu organizācijām, bet to uzdevumi arī ir līdzīgi un tie ir latviešu tautas pulcināšana, kopā turēšana un organizēšana atjaunotai brīvajai Latvijai. Ja politiskās partijas šo uzdevumu veic, tad tās arī būs derīgas un vajadzīgas, un neviens nevarēs un nedrīkstēs teikt: „Nost ar politiskām partijām!"

Bet, diemžēl, mūsu politiskās partijas neko daudz tālāk par strīdiem ap to, kas ir Latvijas valsts varas nesēji trimdā, nav tikušas. Ir tikai jābrīnās, kā prātīgi cilvēki visus šos gaŗos trimdas gadus ir varējuši nodoties šim laikmetam tik nenozīmīgām lietām. Kamēr citas latviešu organizācijas ir veikušas lielus darbus, aprūpes, palīdzības un kultūras laukā, tikmēr politiskās partijas ir kombinējušas, cik krēslu tām pēc atslēgas pienākās mūsu centrālās organizācijās. Ar šādu savu nostāju tās ir tikai kaitējušas mūsu sabiedriskai dzīvei un jau paspējušas nodarīt tai lielu ļaunumu. Ja šodien lielais vairums latviešu atrauj no sabiedriskām organizācijām, ja šodien mūsu ievērojamākie un labākie sabiedriskie darbinieki viens pēc otra sarūgtināti atstāj savus amatus, tad tas ir šo strīdu rezultāts.

Mūsu šīsdienas sabiedriskā dzīvē politiskām partijām piešķiŗams tikai tik liels svars, cik biedru aiz tām stāv. Ja, piemēram, DV organizācijai Kanadā ir tūkstots biedru, un ja Zemnieku savienībai Kanadā ir tikai desmit biedru, tad Zemnieku savienības svars iepretim Daugavas Vanagiem ir viens pret desmit. Ja mūsu politisko partiju svars mūsu sabiedriskā dzīvē ir tik niecīgs, tad gan nevar prasīt, lai tām piešķir vienu tresdaļu, pusi vai pat vairākumu mūsu centrālās organizācijās. Lai celtu savu svaru un nozīmi, politiskām partijām ir jādara gan laiks izbeigt spēlēt kungus vien, bet gan ķerties reiz klāt pie melnā darba.

Mēs gribam redzēt mūsu politisko partiju priekšgalā tos vīrus, ka negrib būt tikai kungi vien, bet kas grib darīt arī melno darbu, kas grib pulcināt ap sevi ievērojamas ļaužu masas, kas grib sadarboties ar pārējām latviešu organizācijām kā līdzīgs ar līdzīgu, bet nevis kā ar sev padotām grupām. Mēs gribam redzēt tur tos vīrus, ko latviešu tauta sagatavo jaunai latviešu valsts dzīvei, vērtīgākus, nekā tā bija toreiz, kad šie kungi sēdēja mūsu Saeimas namā.

A. S.

Lai dziesmu laiva jaunatni pārved uz dzimteni

No dārga materiāla — no asinīm un dzīvībām, ir celts tilts no latviešu tautas pagātnes uz nākotni. Kā šo tiltu uzturēt, saglabāt un nostiprināt — šis jautājums neatvairāmi nodarbina mūsu prātus, un atbildība būs jānes vecākiem un skolotājiem.

Neapšaubāmi redzam, ka mūsu bērnus arvien vairāk aizrauj sveši iespaidi, un latviskie tikumi viņiem kļūst sveši, garlaicīgi, jā, — pat smieklīgi. Līdz ar to iekšējā plaisa mūsu starpā arvien palielinās, un mēs jūtamies nelaimīgi, neapmierināti. Mēs skumstam, ka mūsu jaunatne aizrāvusies ar komiku lasīšanu, bet vai esam pietiekoši padomājuši, ko varētu sniegt to vietā?

Ja nu mūsu jauno audzi samērā maz aizrauj „Kauja pie Knipskas". tad varbūt pēdējo gadu desmitu varoņu tēli tai būs tuvāki, saprotamāki. Mūsu Latvijas tautskolu programmās bija skaidri un nepārprotami izteikta prasība: bērnos visās vecuma pakāpēs jāieaudzina darba tikums, varonība un dzimtenes mīlestība.

Tagad svešumā mums jāaudzina varongars ne tikai zēnos, bet arī meitenēm jāstāsta, ka kara laikā mūsu žēlsirdīgās māsiņas un slimo kopējas ar degošiem matiem glābušas ievainotos, kā mātes ar saviem augumiem sargājušas bērnus no šķembām.

Meiteņu uzdevums mūsu tautas dzīvē varbūt būs ne mazāk svarīgs kā zēnu, jo viņas būs tās, kas liktenīgos brīžos atkal izšķirs savu bērnu dzīvošanu vai bojā eju. Domāju, ka šie pēdējā kara notikumu stāsti būs daudz spraigu notikumu pilni.

Cik esam stāstījuši savai jaunatnei par Kalpaku, Briedi, Kurzemes pēdējo cīņu varoņiem? — Neatbildēsim šim jautājumam, lai nesāp kritušo varoņu dvēselēm. . .

Lai par paraugu ņemam savas mātes un tēvus, kas ar tik dabīgu psicholoģisku izpratni mūs audzināja šī grūtībām, un tos mācījuši mīlēt tēvu sētu, dzīvniekus, vērot kokus, puķes un priecāties par savas dzimtenes dabas skaistumu.

Laba mana māmuliņa,
Labi mani mācījusi:
Ne sunīša kājām spert,
Ne uguns pagalītes.

Ja nēgerbērna šūpļa dziesmas vietā mazā latviešu ausīs jau no pirmajām dienām būs ieskandēts „Aijā, Ancīt, aijā" un „Lāča bērni", un jau pirmskolas gados bērni mācēs dziedāt „Skaista mana brāļa sēta", tad arī viņi būs tā ozolu, ziedošām ievām un lakstīgalu pažarē viņiem arī būs uzburta acu priekšā.

Mūsu tagadējā jaunatne nav gan ganos gājusi, bet vai tāpēc nevaram tai pastāstīt par mūsu pašu ganu dienām, tāšu tauru taisīšanu un stabuļu griešanu. Mēs gan labprāt stāstām par Latvijas parketa grīdām, centrālapkurēm, bet savu ganu dienu stāstus mēs it kā kautrējamies atcerēties.

Mācīsim mūsu jaunatni tikpat dziļi just un patiesi mīlēt savu apkārtni, kā to darījuši mūsu senči!

Apstāsimies mazliet savas materiālās labklājības celšanas centībā, un ziedosim katru dienu dažus brīžus mūsu bērnu latviskai audzināšanai!

Reta starp mums ir ģimene, no kuŗas kāds loceklis vai vismaz labs paziņa nebūtu deportēts, kaŗa kritis vai kļuvis invalids. Šie stāsti mūsu bērniem būs tuvi sirdij, jo ģimene ir vismazākā šūniņa valstī, bet valsts jēdziens bērniem ir irreāls, it sevišķi, dzīvojot trimdā. Šie stāsti veicinās mūsu jaunatnē apziņu, ka arī starp viņu tuviniekiem ir cietēji, varoņi, uz ko lepoties, un dos tai morālisku spēku paguruma brīžos.

Mācot jaunatnei mūsu senču tikumus, labi palīglīdzekļi ir ne tikai latviešu grāmatas un dziesmas, bet arī mūsu tautiskās rotaļas. Katra no tām rāda kādu sadzīves notikumu Pat visiem tik nevainīgi skanošais „Kumeliņi, kumeliņi", izsmej ne tikai kūtro jaunavu, kas cepuri paspērusi ar kāju, bet izsaka pārmetumu arī viņas mātei:

Gan būs māte, kas dos meitu,
Kas māk meitu audzināt.

Visgleznaināk un skaidrāk mūsu senču dzīves nostāja un tikumi redzami tautas dziesmās. Nav gada laika, svētku, sadzīves notikumu, kam nebūtu piemērotas pamācītājas tautas dziesmas.

Tādēļ mācīsim jaunatni dziedāt, dziedāt gan laimē, gan izmisumā, jo

„Piekūst manim rokas, kājas,
Dziedot mute nepiekust,"
saka tautas dziesma.

Mūsu jaunatne gan mīl dizedāt, bet cik ir to, kas šīs dziesmas īsti prot nodziedāt? Ar kaunu jāatzīstas, ka esam slikti savu senču tikumu mantinieki, jo tai bagātajai rotaļu un dziesmu pūra atslēgai, ko viņi mums atstājusi, ļaujam sarūsēt.

Grūti mūsu bērni iejūtas tautas dziesmu tekstos, ja ar piemērotām pārrunām nerodam attiecīgu noskaņojumu. To darījām Latvijā dzied. stundās, tas vēl neatlaidīgāk un ar īstu prasmi jādara trimdā.

Kā arī lai mūsu jaunatnes sirdīm kļūtu tuvas tādas dizesmas, kā „Kas tie tādi", „Saulīt vēlu vakarāi", „Ej, saulīte, drīz pie Dieva" un tml., ja viņai nebūs stāstīts par dzimtbūšanas laikiem, klaušām un citiem grūtumiem?

Dziļa bija daiļuma izjūta mūsu senčos. Ja savu jaunatni gribam audzināt par viņu cienīgiem pēctečiem, mums jārada un jāattīsta jaunajos īpatn. latviskā sirds degsme, kas visgleznaināk un skaisāk izeikta mūsu tautas dziesmās.

Kopsim arī svešumā viņu sirdīs mūsu tikumu balto puķi, lai kādreiz dzimtenē viņiem nebūtu jāatgriežas ar skrandainām dvēselēm. Viņi būs tie, kas cels Latvijas ēku, un šī darba pamatā būs jāliek — sirds!

Lai dziesmu laiva ir tā, kas mūsu jaunatni pārved dzimtenē!

Austra Andersone

PATEICĪBA

Latviešu Sporta Apvienība Kanadā izsaka vissirsnīgāko pateicību š. g. 16. un 17. augustā Saulainē rīkoto bērnu un jaunatnes svētku darītājiem un atbalstītājiem — māc. A. Lūša kungam ar kundzi un Sv. Jāņa draudzes padomei un dāmu komitejai ar to talciniekiem; novietņu un sporta sacensību vadītājiem un citiem svētku darbiniekiem: B. Senkevičas, Viškeres, Mežaka, Slavieša, Dērses, Kļaviņa, Purva, Zentiņa un Eglīša kundzēm, Jirgensones, Ozoliņas, Tūteres, Asmus, Pētersones un Beitiņas jaunkundzēm, Teteŗa, Brasliņa, A. Kārkliņa, P. Ziediņa, Mežaka, Dekšņa, Purva, Freiberga, Šķepasta, G. Kārkliņa, Vāgneŗa, Groskaufmaņa, Vilka, Kalniņa, Ādlera, Rozenberga, Neimera, Konča, Vītoliņa un Jēkabsona kungiem, kā arī visiem pārējiem šinī sarakstā neminētajiem darbiniekiem; Hamiltonas un Toronto volejbolistēm un volejbolistiem, laikraksta „Latvija Amerikā" izdevniecībai un tā redaktrisei I. Vīksnas kundzei, tautas deju ansamblim „Diždancis", 72. Rīgas skautu vienības roveŗu dzimtai un skaisto grāmatu balvu ziedotājiem Daugavas Vanagu Toronto nodaļai un P. Ziediņa kungam.

DRAUGA AICINĀJUMS

Atsaucoties aicinājumam ziedot Invalidu Namam Vācijā, Jānis Stradiņš un Jānis Šulics, c/o Lifers Turky-Farm, Danville, Ohio, iemaksājuši Daugavas Vanagiem ASV katrs $5.- un lūdz ar savu ārtavu piedalīties: J.Birkavu, J. Resni, J. Renmani — Ohio, J. Auseklī, Canton — Ohio, Nik. Šubiņu, A. Eversonu, Grand Rapids, Michigan, J. Jaundālderi, arī J. Cālīti, V. Ozoliņu Wash. un Alb. Markitans ,Chicago, Illinais.

LKSA DZINTARS KONGRESS

Š.g. 30., 31. aug. un 1.septembrī, kamēr Kvebekas pilsētā savam noslēgumam tuvojās Pax Romana 22. vispasaules kongress ar 50 nāciju pārstāvjiem un daudziem simtiem dalībniekiem no visām pasaules malām, Toronto notika Latviešu Katoļu Studentu Apvienības Dzintars kongress, uz kuŗu kuplā skaitā bija ieradušies biedri no dažādām ASV un Kanadas pilsētām. Šī bija Dzintara pirmā tik plaša apmēra sanāksme šinī kontinentā. Gan ar vilcienu, gan ar lidmašīnām, gan ar autobusiem apm. 40 „amerikāņu" ieradās no Ņujorkas, Čikagas, Indianopoles un Detroitas. No kanadiešiem bija pārstāvji no Montreālas, Kingstonas, Hamiltonas, Vudbridžas un, protams, paši torontieši.

Kongress notika skaistajās un mājīgajās Newman Club'a telpās.

Kongresu atklāja Kanadas vienības seniors ar „Ved mūs pie Dieva". un īsu uzrunu, pēc kuras sekoja apsveikumi. No LNAK dzintariešus sirsnīgiem vārdiem apsveica rakstniece Biruta Senkeviča. Latviešu Katoļu Kultūras Centra apsveikumu nodeva mag. iur. V. Čevers, no Toronto latviešu katoļiem draudzes vecākais J. Budže, no Daugavas Vanagiem un laikr. Latvija Amerikā V. Mukts. Sveicienus nodot lūdza arī lietuviešu studentu apvienības Ateitis seniors. Rakstveida apsveikumus bija sūtījuši Viņa Eminences bīskaps Rancāns no ASV, bīskaps Slokāns no Beļģijas, dek. Mūrniek, prel. Stukelis, kap. Grosbergs un LKSA prezidents J. Trizna. Sekoja mag.iur. Čevera referāts par tematu „Vienība un šķelšanās".

Pēc referāta Toronto grupas sabiedriskā audzinātāja K. Mežgale, kas šai vakarā bija uzņēmusies namamātes lomu, aicināja viesus pie vakariņu galda. Nākošo kongresa dienu sāka plkst. 9 rītā ar dievkalpojumu, ko kuplināja T.Puisāna solo un Toronto katoļu draudzes koŗa dziesmas.

Sekoja atsevišķu vienību darba sēdes. Pēc kopīgām pusdienām notika svinīgais akts ar svinīgā solījuma nodošanu un krāsu piešķiršanu jaunajiem dzintariešiem. Aktu atklāja Dr. A. Ruža ar oficiālo runu, par tematu ņemot Dzintara devīzi „Dievam un tēvzemei", norādīdams uz apvienības principiem, mērķiem un uzdevumiem un dzintariešu pienākumiem pret sevi, organizāciju un sabiedrību. Latvijas nacionālā karoga priekšā abu vienību senioriem un apvienības dibinātājam mag. iur. B. Laupacim prezidējot pie organizācijas un Vatikāna krāsām dekorētā galda prof. Dr. Kokins pieņēmā apm. 15 jauniešu svinīgo solījumu. Izsniedza krāsas, atskaneja lūgšana „Preti Visaugstākam" un Latvijas himna.

Pēc svinīgā akta Dr. A. Ruža nolasīja apv. kapellāna prof. Pudāna referātu „Kalposim patiesībai."

Dienu noslēdza pilnsapulces, kurās tika sniegti ziņojumi par iepriekšējā gadā paveikto darbu, ievēlētas jaunas vienību vadības un nosprausti turpmākās darbības plāni. Par ASV vienības senioru ievēlēts stud. T. Saulītis, par Kanadas vienības senioru stud. St. Mežgals.

Pirmdien notika svinīgs kongresa noslēgums ar bij. seniora Dr. Ružes un jaunā seniora uzrunām. Runātāji uzsvēra stingras kristīgi — katoliskās stājas, draudzības un saderības nepieciešamību. Kongresu beidza ar Latvijas himnu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

Atbilde iesaukšanas jautājumā ASV

Latvijas Amerikā 23. aug. n murā, rakstā: Ko darīt? lasītā K. Spars vēlas zināt, vai latvie jaunekļiem obligāti jāklausa i saukšanas pavēlēm ASV armijā vai nē.

Pareiza atbilde: jā un nē. jaunieši ir pieprasījuši pirmos p pīruš pavalstniecības iegūšanai t ar to viņi izteikuši savu nodom pāriet ASVpavalstniecībā, un li ar to viņiem jau tagad jāveic p nākumi, ko nākamā pavalstniec uzliks, tas ir, jāpiedalās zem aizsardzībā. Pretējā gadījumā pieprasījums iegūt pavalstniec būtu uzskatāms par nemorālu.

Citāds stāvoklis ir tiem, kas p mos papīrus nav pieprasījuši. ir Latvijas pavalstnieki, jo Lat ja ir starptautiski atzīta valsts. lams, ka tie Latvijas sūtiecībā šingtonā izņemtu Latvijas ārzem pasi, kāda saskaņā ar Latvijas kumu vajadzīga Latvijas pava niekiem ārzemēs. Kā Sav. V stīs dzīvojošie ārzemnieki tie nav ASV armijā iesaucami. Ja š latvieši saņem iesaukšanas pav tad tie var griezties pie Latvi sūtniecības ar pieprasījumu sūtniecība caur ASV Valsts dep tamentu (ārlietu resoru) ieros iesaucamā atbrīvošanu. Protar iesaucamais var iestāties arm brīvprātīgi.

Visas šaubas novērš Latvijas Savienoto Valstu 1928. gada dr dzības, tirdzniecības un konsu ro tiesību līgums, kuŗa 6. pa teikts:

„Kaŗa gadījumā starp vienu augstām līgumslēdzējām pus un kādu trešo valsti šī puse var saukt piespiedu kaŗa dienestā ras puses pilsonus kas pastā uzturas tās territorijā un kas, skaņā ar šīs valsts likumiem, māli izteikuši savu nodomu ar turālizāciju pieņemt šīs valsts valstniecību, izņemot gadījum kad šādas personas izceļo no m tās kaŗojošās puses territorija dienu laikā pēc kaŗa pasludin sas."

Iesaukšanas jautājumā pl bēgļu aprindās, diemžēl, vēl v neskaidrība, jo attiecīgi sūtn bas paskaidrojumi gan ievi Zviedrijas Latvju Vārdā un A rālijas Latvietī (1952. g. 14. ja bet latviešu prese Savienot Valstīs, atskaitot Latvju Žurn no šī jautājuma apgaismošanas vairās.

Pēc pašreizējās prakses pi papīri vairs nav jāpieprasa ar diem latviešiem, kas nodoma pāriet ASV pavalstniecībā, pēc 5 gadu nodzīvošanas šinī z varēs ar reizi pieprasīt tā sau otros jeb īstos pavalstniecības pīrus.

Praktiski gan šiem jaunie miem maza nozīme, jo lielākā la latv. jauniešu ASV pirmos pīrus jau ir pieprasījuši tūlīt iecelošanas šinī zemē. Piemē Bostonā zināmas tikai 7 latv ģimenes, kam nav pirmo papīr

Olgerts Liepiņš, mag. i

PASKAIDROJUMS

Latvju Ziņās Nr. 25.-6. š. g jūn. iespiests raksts: „Spied grupa darbā". Daru zināmu a tībai, ka nekādās slepenās sa smēs neesmu piedalījies, un kas šai rakstā minēts par ma izdomājums un meli, minētā sta autors ir nepatiesu ziņu dējs.

S. Lucis, Mon

Toronto sarīkojumu kalendārs

Sestdien, 6. septembrī, pl. 5 p.p. Meseja Hallē I Kanadas latviešu dziesmu dienas koncerts. Piedalās Toronto, Hamiltonas Bramptonas, Niagaras, St. Katerīnas kori un atsevišķi dziedātāji: Virsdiriģenti: brīvm. E. Freimane un komp. J. Cīrulis. A. Jurjāna kantātē „Tēvija" solo dziedās opredz. H. Lūse, pie klav. komp. T. Ķeniņš.

Svētdien, 7. septembrī, pl. 2,30 pp. 62 Claremont Str. zālē DV teātra izrāde: R. Blaumaņa „Ļaunais gars".

Piektdien, 12. septembrī, pl. 7,45 Parkdale Collegiate zālē (Jameson Ave) baletmeistara O. Lēmaņa vienīgā viesizrāde un atvadīšanās no skatuves. Piedalās baleta solistes M. Tillaka, V. Keiša, E. Pīlupe un E. Engemane. Pie klavierēm E. Timermane.

Sestdien, 20. sept. pl. 7 30 vakarā, Sv. Andreja b-cas 1. zālē LNAK Kultūras dienu sar. Rakstnieku vakars. Dr. phil. H. Tichovska ievadvārdi; autoru I. Grebzdes, V. Tomas, A. Gailītes, B. Senkevičas, I. Vīksnas, I. Batraka u. c. piedalīšanās ar jaunākiem darbiem.

Svētdien, 21. septembrī, pl. 2,00 Sv. Andreja b-cas 1.zālē LNAK mākslas un grāmatu skates atklāšana.

Svētdien 27. sept. pl. 7 30 vak. Sv. Andreja b-cas 1. zālē LNAK Kultūras dienu sar.Vokāls solistu koncerts, veltīts skaņražu jaundarbiem (V. Ozoliņa, V. Lindes, T. Ķeniņa, A. Jēruma un latviešu vecmeistaru dziesmām (J. Vītols, A. Kalniņš, Z. Melngailis, J. Zālīts, J. Mediņš). Piedalās brīvm. M. Plostniece, E. Sedliņa un operdz. J. Niedra. Pie klav. komp. T. Ķeniņš.

KANADĀ

Toronto Latviešu Biedrības Dāmu Komiteja atklāj sezonu mazajiem klausītājiem svētdien, 7. septembrī, pl. 11 no rīta, TLB telpās, 198 Osler ielā ar b ē r n u r ī t u. Priekšnesumi, rotaļas un atspirdzinājumi. Mazie draugi mīļi gaidīti.

TLB-bas Dāmu Komiteja rīko p ē c p u s d i e n a s t ē j u svētdien, 14. septembrī, plkst 5 p.p. b-bas telpās. Laba koncerta programma.

TLB-bas Dāmu Komiteja rīko lielu r u d e n s b a l l i ar dažādiem pārsteigumiem 19. sept. pl.7.30 vak. skaistajās Kanadas Leģiona telpās, 22 College St.

ANGĻU VALODAS KURSI

iesācējiem un vecākai gr. sāksies **šinī mēnesī angļu valodas skolotājas—latvietes vadībā. Mācības** notiks divas reizes nedelā Sv.Andreja **baznīcas telpās. Pieteikšanās un tuvāka informācija pie mācītāja A. Čopa, tālr.: PR 1563 un MI 1873.**

MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU IEVĒRĪBAI

Mednieku un makšķernieku kopa 12. sept., plst. 7 vak., 198 Osler ielā rīko filmu izrādi par Kanadas zvēriem, putniem un zivīm. Interesenti lūgti ierasties precīzi, jo lektors ir Zemju un Mežu ministrijas darbinieks un lekcijas sāks noteiktā laikā. Pēc lekcijas paredzēta apspriede par medību sezonas atklāšanu.

JURIS BENJAMIŅŠ TORONTO

No Anglijas Toronto iebraucis Juris Benjāmiņš un atvedis jaunākos fototechniskos aparātus. Dzīvodams Anglijā. J. Benjamiņš piedalījes mākslas fotografijas izstādēs, iegūdams izcilu ievērību krāsu foto technikā. Viņa uzņēmumi, īpaši peisāžas, vairākkārt godalgoti un reproducēti angļu žurnālos. Anglijas rangu tabulā par labākiem mākslas fotogrāfiem pasaulē, viņš ierindots ceturtā vietā. J. Benjamiņš interesējas par Kanadas rietumiem, un nodomājis vēl šo rudeni tos apmeklēt ar savu kameru. Laikam J.B. būs pirmais latvietis, kas, atbraucot no Anglijas, jau nākošajās dienās iegādājās auto un par skaidru naudu nopircis māju 23.000 dolaru vērtībā. Pazīstot Kanadas mākslas fotografijas līmeni, nav šaubu, ka J. Benjamiņš arī šeit gūs labus panākumus.

VIESI NO SAVIENOTAJĀM VALSTĪM

Laikā no 23. līdz 28. augustam Toronto viesojās Trīsv. latv. ev.-lut. draudzes mācītājs J. Lazda ar savu ģimeni no Grand Rapidas, Mičiganas štātā. Māc. Lazda 24. augustā teica sprediķi Sv Andreja baznīcā, apmeklēja izstādi, izbrauca uz Kanadas ziemeļiem Nacionālā parka rajonā un Niagāru. 27. augustā viņš iesvētīja piemiņas plāksni Stagavu ģimenes meitiņai Rutai Stagavs, kuŗa atdusas Park Lawn kapsētā Toronto.

Māc. Lazdu ar ģimeni braucienā pavadīja mūsu laikraksta līdzstrādnieks Valters Zirnītis.

PATEICĪBA

Mīļš, mīļš paldies visiem par sirsnīgo atbalstu, puķēm, līdzjūtību un mierinājuma vārdiem mūsu bēdās

K. Kundrāta ģimene un Z. Bērziņa.

DAUGAVAS VANAGI

DZIESMU DIENAS DALĪBNIEKIEM ZINĀŠANAI

Skaistāko tautas tērpu godalgošanai balvas ziedojuši: DV Toronto nodaļas sekr. A. Millers, mākslinieki J. Deksnis, J. Kopmanis, O. Grebže, A. Gugāns, rūpnieki J. Pavasars, Ed. Ozoliņš.

Tautieši, kas vēlētos atbalstīt šo jauko tradiciju, var nodot savas ziedotās balvas sarīkojuma dienā, sestdien, 6. 9. Sv. Andreja baznīcā, Informācijas birojā.

Visiem ziedotājiem rīcības komitejas sirsnīgs paldies!

Godalgošanas komiteja — Ed. Dzenis, A. Dzērvīte, B. Pētersone A. Gugāns un J. Kopmanis, informē, — ka tautas tērpu godalgošana paredzēta šādi: godalgošanas komiteja vēros tērpus jau sarīkojuma ģenerālmēģinājuma laikā, pēc tam Dziesmu dienas koncertā Meseja hallē. Pati godalgošana notiks saviesīgajā vakarā Kolumbus hallē, apmēram pl. 9.

Dziesmu dienās aktīvi piedalās Toronto gaidas un skauti, kas veiks kārtības un informācijas dienestu, kā arī izpalīdzēs dalībnieku aprūpē.

Gaidas darbosies vad. Slavietes, skauti vad. Leimaņa un vad. Brūmeļa vadībā.

IEBRAUCĒJU INFORMĀCIJAI

Iebraucējiem no provinces atgādinām, ka Kanadas Nacionālā izstāde būs atvērta pēdējo dienu sestdien, 6. sept., līdz pl. 12 naktī.

MĀKSLAS MŪZEJS

Dundas un Beverly ielu stūrī, atvērts darbdienās no pl. 10,30 līdz pl, 5,30, un svētdien no pl. 1,30 līdz pl. 5,30. Mūzejā apskatāmi vecmeistaru un Eiropas un Kanadas mākslinieku darbi.

KARALISKAIS ONTARIO MŪZEJS

atrodas Bloor ielā pie Queen parka. Mūzejā apskatāmi archailoģiski izrakteņi, dinozaura skelets, vecu ieroču un Ķīnas mākslas priekšmetu kollekcijas u. t. t.

INFORMĀCIJA PAR SATIKSMI

Informācija par satiksmes līdzekļiem pieprasāma pa šādiem tālruņiem:

Canadian National Railways — EM 3-7011; Canadian Pacific Railways — EM 4-8231; Gray Coach Lines — EM 3-4221; Greyhound Lines — EM 3-4221.

Toronto ielu dzelzceļa inforuncijas birojs — TR 4545 sniedz paskaidrojumus par ielu dzelzceļu un autobusu satiksmi pilsētā.

Stacija (Union station) ir kopīga visiem dzelzceļiem un atrodas Front St. pie Bay St.

Auto osta (Bus Terminal) atrodas Bay St. pie Dundas St.

NAKTS MĪTNES

Pēc informācijas biroja slēgšanas visiem iebraucējiem, kam nav sarunāta naktsmītne, jāgriežas pie A. Lāmas, 123 Huron St. Tel. WA 0792. Nakts mītnes iekārtotas Daugavas Vanagu namā, 123 Huron St.

ĢENERĀLMĒĢINĀJUMS

visiem Dziesmu dienas dalībniekiem sāksies 6. sept. p r e c ī z i pl. 9 rītā, Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, tel. — PR 1563.

DALĪBNIEKU REĢISTRĒŠANĀS

Iebraucot Toronto, visiem Dziesmu dienas dalībniekiem nekavējotes, kuponus pusdienām un vakariņām u. t. t.

DZIESMU DIENU NORISE

Sestdien, 6. 9.

- **8,00** Sv. Andreja baznīcā dalībnieku brokastis;
- **9,00** Kopmēģinājums koŗiem un deju kopām. Pēc kopmēģinājuma pusdienas.
- **17,00** Meseja hallē Dziesmu dienas koncerts.
- **20,00** Kolumbus hallē saviesīgs vakars un tautas tērpu godalgošana.

Svētdien, 7 9.

- **11,00** Organizāciju un koŗu pārstāvju sēde Sv. Andreja baznīcā. Piedalīties var arī atsevišķi tautieši, dziesmu draugi.
- **14,30** Teātra izrāde R. Blaumaņa Ļaunais gars. Poļu Nac. Federācijas zālē

VIESU UN DALĪBNIEKU IEVĒRĪBAI

Visi Dziesmu dienu sarīkojumi sāksies precīzi, tādēļ viesi un dalībnieki tiek lūgti ierasties laikus. Vietas nav numurētas.

Baletmeistara Osvalda Lēmaņa

VIENĪGĀ VIESIZRĀDE KANADĀ UN ATVADU VAKARS NO AKTĪVĀS DEJOTĀJU SAIMES 12. SEPTEMBRĪ TORONTO PARKDALE COLLEGIATE, JAMESON IELĀ. SĀKUMS PLKST. 19,45

Piedalās: OSVALDS LĒMANIS, MIRDZA TILLAKA (Detroita), VERA KEIŠS (Toronto), ERNA PĪLUPE (Otava), EVELYNA ENGEMAN (US)

Pianiste EDITE TIMERMANE

Biļetes sākot ar 4. septembri: DV namā, V. Ziediņa grāmatnīcā, puķu veikalā Lotus

(417)

DV Toronto nodaļa

BRĪVĪBU TAUTĀM

Oktobrī paiet pieci gadi kopš latviešu federālistu kustības sākšanās. Tās sākums ir meklējams Vācijas nometnēs, un kā pirmais aktīvais darbinieks jāmin stud. theol. Modris Gulbis, kas tagad ASV beidz savas studijas. Raksturīgi, ka pie šī darba ir ķēries teologs: federālisma ideja ir kristietības ideja par visu cilvēku vienlīdzību. Tādēļ ir jāveido tāda sabiedriskās dzīves organizācija, kas arī politiski visus cilvēkus apvienotu. Tas izbeigtu karus, kuri prasa miljoniem cilvēku dzīvību un sakropļo veselību; tie drausmīgi samazina tautu saimnieciskos ienākumus, resp., nospiež materiālo labklājību, bet bez materiālās labklājības un brīva laika arī garīgā kultūra nevar pienāgi attīstīties. Garīgās kultūras ģenijiem ir vajadzīga auditorija: grāmatai lasītāji, gleznai skatītāji, koncertam klausītāji u. t. t. Sengrieķu filozofi domāja, ka kultūra bez verdzības, bez vergu darba, nav domājama. Tagad, kad tādas verdzības vairs nav, katram brīvajam cilvēkam būtu jābūt materiāli tā situētam, ka tam būtu brīvs laiks garīgās kultūras aktivitātei. Šai kontinentā, piemēram, ir spēcīga materiālā kultūra, bet daļēji tā pastāv uz garīgās kultūras lēses. Tā, piemēra dēļ, mēs nonākam pie paradoksa šai zemē, ka tautai, kurai ir Šekspīrs, šeit nav teātra.

Ir tiešām jāpiemin Plātona uzskats, ka filozofiem jāvada valsts dzīve. Te atcerēsimies arī mūsu trimdas tautas neapmierinātību ar politiskām partijām. Un ne tikai tas, mēs neesam apmierināti arī ar lielvalstu politiku. Varbūt filozofi to taisītu labāku, bet daļēji to nedomājam. Vaina būs meklējama citur: kā mēs tiešām zinām, te ir tauta bez teātra, bet te ir arī — politiskās partijas bez politiskiem ģenijiem, un tā kā ģeniji ir reti, tad vismaz no politiķiem vajadzētu prasīt politisku izglītību. Tas tomēr netiek darīts, it kā valsti vadīt būtu vieglāk kā vadīt kādu mašīnu vai it kā politiķim uzticēt miljoniem cilvēku dzīvības būtu vienkāršāka lieta kā ārstam uzticēt dažu atsevišķu cilvēku dzīvības. Interesanti šeit atzīmēt, ka kāds amerikāņu senātors nupat taisās ierosināt, lai no Kongresa locekļu kandidātiem prasītu pārbaudījumu ģeogrāfijā. Tātad, pasaules likteņu lēmēju zināšanas nav pietiekamas pat ģeogrāfijā. Un tautām, kas balso, cik tām ir lielas ir zināšanas politikā? Brīnums, ka moderno demokratiju skolās nav ievests līdzīgs priekšmets, kā bija grieķu skolās: Politika. Liekas, ka tad šī pasaule būtu laimīgāka. Tad gan demokratijas arī saprastu, ka ir vajadzīga visu viņu apvienība, visu viņu federācija. Tad arī nebūtu tādas valstis virs zemes, kur valda tiranni, un nebūtu bēgļu un trimdinieku, kuru dzīve svešumā zaudē daudz no cilvēka garīgās dzīves, un neaizmirsīsim, ka cilvēku no dzīvnieka atšķir ne viņa materiālā, bet garīgā dzīve.

Par tiranniju ierobežošanu runājot, ir interesanti atzīmēt ASV republikāņu partijas uzskatu, ka amerikāņi nevarēs justies droši, kamēr padomju Krievija nebūs atspiesta atpakaļ tais robežās, kādās tā bija Otram Pasaules karam sākoties, 1939. gada 1. septembrī. Viņi to domā izdarīt bez kara ar bruņošanos un brīvās pasaules apvienošanu šim uzdevumam. Varbūt to varētu sasniegt, ja brīvo pasauli varētu apvienot, bet cilvēku sabiedriskajā organizācijā var būt arī tādas slimības, kuras var ārstēt tikai ar operāciju.

Un lūk, latviešu federālistu kustība iet uz politisku skaidrību, uz brīvās pasaules apvienošanu, kas katrai, arī tagad verdzinātai tautai var dot brīvību, drošību un vislielāko iespējamo labklājību.

K. Kampe,
Latviešu Federālistu Kustības Federālās Komitejas priekšsēdis

SIEVIETES KANADAS MIERA LAIKA ARMIJĀ

Pirmoreiz Kanadas vēsturē sievietes miera laikā kalpo aizsardzības spēkos. Gaisa spēki un flote uzņēmušas sievietes aktīvā dienestā. Armijai pašlaik gan ir tikai puslaika rezerve, bet valda pārliecība, ka tā var sākt rekrutēt sievietes aktīvam dienestam.

Kanadas karaliskie gaisa spēki kā pirmie no trim ieroču veidiem organizēja miera laika sieviešu divīziju. Pirms kāda gada pirmā 80 sieviešu grupa jūlija mēnesī iesāka apmācības, bet pēc gada jau 2.500 sieviešu bija regulārā dienestā — puse no paredzētās galīgās kvotes; bez tam 565 bija ieskaitītas rezervē.

Arī šovasar jau pirmā grupa sieviešu ar universitātes izglītību pabeidza rezerves virsnieku desmit nedēļu garos kursus.

Sieviešu gaisa spēku dalībnieces dien visā Kanadā, sākot no Sī salas Britu Kolumbijā līdz Džēnderam Nufaundlendā un Vaithorsam Jukonas territorijā. Viņas nodarbinātas tādos amatos kā pamatelektronikā, medicīnā palīgpersonālā, radara techniķu amatos, kā medicīnas, zobārstniecības un laboratoriju personāls, ierēdnes un autovadītājas.

Flote nodomājusi uzsākt rekrutēšanu šoruden. „Wrens," kā tās saīsināti apzīmē, sagatavo noliktavu darbam, algas izmaksu un citiem administrātīviem amatiem, kā arī kā medicīnisko palīgpersonālu, dažādiem vispārīgiem uzdevumiem, kā radiotechnikes, elektrības technikes, un kā ziņu dienesta uzturēšanas un uzraudzības personālu.

CS

Zvēresta laušana

Būsim atklāti: galvenais apsvērums, kādēļ tiek domāts par citas valsts pavalstniecības iegūšanu, ir personīgas dzīves nostabilizēšana. Vairākas fabrikas pieņem tikai pavalstniekus (bruņošanās rūpniecība); vairākas citas darba vietas pieņem tikai tos, kas ir iesnieguši t. s. „pirmos papīrus". Ir fakts, ka ASV vai Kanadā augstskolu beigušajiem atveras plašākas iespējas pēc šo valstu pavalstniecības pieņemšanas. Jautājums tomēr ir un paliek: vai labāka alga, labāks darbs, labāka situācija atsver Latvijas pases nosviešanu zemē.

Okupētajā Latvijā ir cilvēki, kas sadarbojas ar komūnistiem, lai sagādātu sev ciešamus dzīves apstākļus; ir arī tādi, kas to dara aiz karjērisma. Citiem slavas dziesmu skandināšana Staļinam ir vairs vienīgā iespēja glābt savu dzīvību — vismaz uz laiku. Pret šādiem cilvēkiem dzimtenē vēršas pretestības kustības pagrīdnieku naids, pret dažiem no tiem ir vērsies latviešu partizāna ierocis. Šos cilvēkus mēs nosodām, kaut bieži arī tos izprotam; šiem cilvēkiem mēs pārmetam viņu rīcību.

Vai arī svešas, kaut draudzīgas valsts pavalstniecības pieņemšana nelīdzinās augstāk minētajai cilvēku rīcībai Latvijā, jo sevišķi — ja citvalsts pavalstniecības pieņemšana saistās ar materiāliem apsvērumiem? Lūdzu, nepārprast! Autors zina atšķirību starp demokratiju un komūnismu. Tomēr autors apzinās arī to, ka sveša valsts ir un paliek sveša valsts, vienalga, vai tā ir Latvijas draugs vai ienaidnieks.

Atstājot degošo Latvijas krastu, mēs taču solījāmies mūžīgi kalpot Latvijai: šo zvērestu desmitām reižu mēs taču teicām tieši un netieši svinīgās sanāksmēs Latvijas brīvības laikos. Šo zvērestu mēs laužam, ja atsakāmies no kalpošanas Latvijai. Un tas mums ir jādara mūsu jaunajā zvērestā, pieņemot ASV pavalstniecību. Šo zvērestu laužot, mēs sevi mierinām, ka latvieši būsim un paliksim, jebšu mūsu kabatās būs ASV, Kanadas vai Austrālijas pilsonības dokumenti. Latvietis Tu tiešām būsi un paliksi, ja to vēlēsies un gribēsi, bet — latvietis un Latvijas pavalstnieks ir divas dažādas lietas. Latvijas pavalstnieks Tu vairs nebūsi, un ir jautājums, cik ilgu pārvarēt otru kārdinājumu — laiku Tev būs pretestības spēja kļūt simtprocentīgam amerikānim.

Stāju, latvieti! Stāja Tev bija vajadzīga 1940. gadā, tā bija vajadzīga 1941.-45. gados. Vai stāja nav vairs vajadzīga svešumā? Uzdodoties par „kungu tautas" piederīgo kaut vai 3. pakāpē, Tev bija izdevība avansēt darbā vācu okupācijas laikā. Tu to nedarīji. Tev bija sava stāja. Vai atceries, ka Tev vajadzēja tikai palocīties Staļina bildes priekšā, lai iegūtu Maskavas okupantu uzticību? To Tu spītīgi nedarīji. Tu darīji tieši pretējo — Tu zaimoji Staļina bildi, tiki tādēļ vajāts, zaudēji darbu, varbūt Tevi pat apcietināja. Tev bija latvieša stāja. Tagad šī stāja arīdzan jāparāda — ne vairs pret ienaidnieku, bet pret draugu un nākotnes palīgu, kas ir daudzkārt vieglāki.

Tavā kabatā taču aizvien vēl ir Latvijas ārzemju pase. Tas ir ne vien teorētisks, bet arī reāls dokuments. Es gribētu Tev parādīt savu Latvijas ārzemju pasi, kurā ASV iestādes iespiedušas savus zīmogus par vīzas izsniegšanu. Tas ir sīkums, bet tas ir arī pierādījums, ka Latvijas republika tiek atzīta šajā krastā līdz pēdējam sīkumam. Arī Tava Latvijas ārzemju pase ir reāls dokuments. Un šādu reālu dokumentu apmainīt pret kādas citas valsts pavalstniecības dokumentiem?

Latvieti, vai Tava sirds pukst ASV himnai tāpat kā kad Tu dzirdi un dziedi „Dievs, svētī Latviju"? Vai Tava sirds iedegas vairāk, redzot ASV zvaigžņoto karogu, kā tad, kad Tu redzi Latvijas sarkanbaltsarkanās krāsas? Ja Tava atbilde abos jautājumos ir negātīva, tad varam Tevi tikai brīdināt no grēka, kas saistītos ar citas valsts pavalstniecības pieņemšanu. Zvērestā, pieņemot ASV pavalstniecību, ir jādeklarē, ka neviens nav spiedis pieņemt amerikāņu pavalstniecību, ka šādai rīcībai nav nekādi prāta apsvērumi un ka savā sirdī neturi nekā apslēpta. Ar tik nopietnu zvērestu, kurā minēts arī Dieva vārds, lai nespēlējamies! Ja tomēr Tevi spieduši materiālie apstākļi pieņemt citu pavalstniecību un ja šo pavalstniecību esi pieprasījis dažādu citu apsvērumu dēļ, savā sirdī paturēdams apslēptu un varbūt pusapdzēstu dzirksti Latvijai — Tu esi kļuvis arī par jauna zvēresta lauzēju, un, nepatiesi zvērot, tu spļauj sejā tai zemei, kas Tev devusi patvērumu.

Ir tiesa, ka amerikāņi un kanadieši cer, ka mēs paliksim šajā zemē arī tad, kad mūsu valsts kļūs brīva. Viņi tā domā tādēļ, ka pieraduši, ka iebraucēji te paliek „uz mūžīgiem laikiem". Mēs paši esam palīdzējuši šo viņu domu nostiprināt, klusējot un nevēloties runāt par to, kas mēs esam un kas mēs paliksim. Mēs maz esam centušies stāstīt par atšķirību starp agrākiem immigrantiem un tagadnes iebraucējiem — politiskajiem bēgļiem.

Mēs klusējam par sevi tādēļ, ka nolūku atgriezties atbrīvotajā Latvijā iedomājamies kā grēku amerikāņu acīs. Šī klusēšana var mums maksāt labas slavas sadragāšanu tajā dienā, kad daudzi „pirmo papīru" iesniedzēji dosies uz kuģiem, lai brauktu uz zemi, kas ir viņu vienīgā dzimtene — un amerikānim nāksies ar vilšanos noskatīties šajā ainā.

Mēs vēl nemaz nevaram apsvērt, ko šāda klusēšana var nozīmēt atbrīvotajai Latvijai — arī financiālā ziņā. Bet domas par atgriešanos atbrīvotajā dzimtenē nebūt nav kāds „nāves grēks", kas radītu mums neslavu. Pat amerikāņu sabiedrības atbalstītā Brīv. Eiropas Komiteja dod stipendijas tikai tiem eksila studentiem, kas solās atgriezties atbrīvotajā dzimtenē.

Ikviens intelliģents amerikānis un kanadietis ar cieņu uzklausīs mūsu latviskās stājas deklarāciju. Mīlēt savu zemi nav nedz negods, nedz kauns, nedz grēks. Grēks tomēr ir mīlēt savu zemi un šo mīlestību diendienā nonāvēt; grēks tomēr ir mīlēt savu zemi un dažādu apsvērumu dēļ nepatiesi zvērēt uzticību citai zemei.

Bēdīgi ir, ja mēs laužam zvērestu Latvijai, bet vēl jo bēdīgāki, ja mēs kļūstam par divu zvērestu lauzējiem, nepatiesi zvērējot ASV, ka mums nav nedz apslēptu domu, nedz kāds aprēķins, amerikāņu pavalstniecību pieņemot.

M. G.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

KO TEIKS STOKHOLMAS POLITIĶI PAR TO?

Pēdējā ALA's valdes sēdē nolasīja Latviešu preses biedrības priekšnieka O. Liepiņa rakstu, kurā ALA's valde lūgta piedalīties piemiņas plāksnes atklāšanā pirmajam latviešu ministru prezidentam Dr. Kārlim Ulmanim Linkolnas universitātē Nebraskas pavalstī.

Šoreiz atskanēja ļoti uzmanīgs iebildums: vai tas neradīs „iekšpolitiskus sarežģījumus" un ALA'i varētu tikt izteikti pārmetumi, ko tā nemaz nav pelnījusi. Tika pat pieminēts, ko teiks Stokholmas politiķi par to?

Sūtnis J. Feldmans teica, ka ALA ir lielākā latviešu apvienība trimdā un tai pašai pilnīgi patstāvīgi jāizšķiras par savu rīcību un nav jāklausās, ko par to teiks citi. „Man tas ir gluži vienalga, ko Stokholmā domā un saka Bruno Kalniņš vai Mintauts Čakste. Mums vajaga godināt un pieminēt izcilos Latvijas valstsvīrus, un bez Kārļa Ulmaņa varbūt mēs kādreiz atklāsim piemiņas plāksnes arī Jānim Čakstem un Paulam Kalniņam!" uzsvērti teica sūtnis J. Feldmans.

ALA's valde nolēma piedalīties piemiņas plāksnes atklāšanā, iepriekš gan iepazīstoties ar piemiņas plāksnes tekstu, un tur teikt savu vārdu līdzi.

Brīvajā Latvijā tauta cēla pieminekļus saviem mirušajiem valstsvīriem un kultūras darbiniekiem. Arī Kārlim Ulmanim tauta reiz cels dižu jo dižu pieminekli. Bet ja mēs paši pūlamies būt pārāk uzmanīgi pat piemiņas plāksnes jautājumā tik dižam Latvijas dēlam, kā prezidentam Kārlim Ulmanim, ko gan tad mēs varam pārmest Rietumu lielvalstīm, ka tās tik pārliecīgi uzmanīgas, resp., atturīgas Baltijas valstu atbrīvošanas jautājumā, lai nerastu „sarežģījumus" ar Maskavu

PRAULS, KAS SPĪD NO TĀLIENES

Zvērināts advokāts R. Turks Laikā garākā rakstā atstāsta savas atmiņas par „Zilās listes" mēģinājumiem piedalīties Saeimas vēlēšanās pēc Padomju savienības okupācijas karaspēka ienākšanas Latvijā 1940. g. Visa šī pasākuma līderis bija Latvijas izglītības ministrs Atis Ķeniņš, kas nu atkal, tāpat kā agrāk, ar stingru roku rīkojās izglītības ministrijā un nemaz nebaidījās minoritāšu asos uzbrukumus, bez bailēm uzņēmās sarunu starpnieka lomu ar jauno okupācijas varu un Kremļa pārstāvi A. Višinski. Kad „Zilā liste" bija noraidīta un daudz baigu brīžu pārdzīvots, nejauši Rīgā uz Aspazijas bulvāra sastapu Ati Ķeniņu un viņš teica: „Jaunais Rīgas prefekts (Seržants vai Seržis?) man noteikti apgalvoja, ka ,nevienam „Zilās listes" dalībniekam nekas netikšot pāri darīts, bet visi spaidi un pratināšanas bijušas tikai tādēļ, lai nepielautu pilsoņu piedalīšanos vēlēšanās. Bet vai šiem vārdiem var ticēt, to rādīs nākotne". rezignēti noteica A. Ķeniņš. Drīzi vien izrādījās, ka komūnistiem nevar ticēt ne vienam vārdam. Zīmīgi, ka tie vecie politiķi, kas tagad trimdā runā pavisam brammarīgu valodu, „Zilās listes" bīstamajā akcijā bija pasīvi. Viens no tiem, Demokratiskā Centra līderis J. Breikšs, par savas partijas izglītības ministri Ati Ķeniņu reiz teica: „Viņš ir prauls, kas spīd no tālienes." J. Breikšam nepatika Ata Ķeniņa popularitāte tautā.

Saturns.

STRĀDNIEKU ORGANIZĀCIJA NORAIDA KOMŪNISMA AIZLIEGŠANU

Kanadas lielākā strādnieku organizācija — Kanadas Amatnieku un strādnieku kongress (Trades and Labor Congress of Canada) ar 522,000 biedru, noraidījusi ierosinājumu lūgt valdību pasludināt Kanadas komūnistu partiju ārpus likuma.

Savā gadskārtējā sanāksmē Vinipegā augusta beigās nacionālo un internacionālo profesionālo apvieību 500 delegāti, kas veido šo kongresu, noteikti noraidīja nobalsošanai iesniegto rezolūciju, ko bija sagatavojuši izpildu organi, kuri prasīja komūnistu darbību par nelikumīgu.

To nekādā ziņā neuzlūko par paša spēcīgā kongresa līdzjūtību komūnismam pašam par sevi. Īstenībā daudzi no tiem, kas runāja pret rezolūcijas pieņemšanu, visu laiku ir pirmās joslas cīnītājos, kas tīra komūnistus no profesionālo apvienību biedru rindām. Bet viņi apkaroja rezolūciju aiz pārliecības, ka tā principā ir visai bīstama personīgai brīvībai.

„Tas ir konstitūcijas un likumdošanas jautājums," Harvejs teica sanāksmei. „Mēs esam darījuši visu, lai ikvienam parādītu, kādas ir mūsu attiecības pret komūnismu. Mēs esam pat uzņēmušies citu vadību, ieskaitot pat Federālo valdību."

„Likumdošanas ceļā nevar radīt morāli. Mums jāsakauj komūnisti citādā veidā un dienu dienā."

Pasta darbinieku Toronto pārstāvis Leslijs Huds pasvītroja, ka rezolūcija nodotu varu tādu vīru rokās, kas kādā jaukā dienā varētu izlietot šo varu, lai iznīcinātu strādnieku kustību.

Viens no viskareiviskākajiem komūnisma ienaidniekiem Kanadā — Toronto laikraksts „The Globe and Mail" apsveica kongresa delegātus ar rezolūcijas noraidīšanu. Sakarā ar to tas izteicās:

„Veselīgs saprāts uzvarēja Vinipegā, kad Amatu un darba kongresa delegāti gandrīz vienprātīgi noraidīja kādu rezolūciju, kas prasīja, lai Dominijas valdība aizliedz Komūnistu partiju vai progresīvo strādnieku partiju vai kuru katru citu organizāciju, kas spraudusi par savu mērķi uzspridzināt vai sagraut mūsu demokratiskās dzīves iekārtu . . .

‚Delegātu masa ir pelnījusi uzslavu par savu tālredzību, saskatot, ka šāds noliegums nebūs iedarbīgs, ka tas padarīs komūnistus par mocekļiem, un ka tam būs visai postīga ietekme pat uz to darbu un dzīves veidu, ko tas it kā cenšas aizstāvēt . . .

„Pasludināt komūnistus un citas „subversīvas grupas" ārpus likuma ne tikai nozīmētu pakārt Damokla šķēpu virs katras organizācijas, kas ir citādās domās, sūdzas un pretojas, bet atņemt Kanadas tautai iespēju redzēt, kādi ir komūnisti, kā tie mēdz runāt (daudz par daudz) un kā tie mēdz uzvesties (bēdīgi). Komūnisti dažus uztrauc, citus atkal uzjautrina. Bet abos gadījumos tos atmaksājas paturēt acīs; un mēs domājam, ka tiem ir vairāk iemesla baidīties no arodbiedrību masas noraidīgā gara, nekā no arodbiedrību politiķu saceltās trauksmes"

C. S.

DZIESMU DIENAI TUVOJOTIES

DAINAS KORIS DZIED KANADAS NACIONĀLĀ IZSTĀDĒ

Dainas koris un deju trupa Sakta K.N. izstādē. Foto J. Kreilis.

Dainas koris Kanadas Nacionālajā izstādē dziedāja 28. aug., ar mūsu kora dziesmām un tautas tērpu krāšņumu pārstāvot latviešus dažādo Kanadas tautu saimē.

Neraugoties uz siena laikam līdzīgo tveici, dziesmas skanēja spoži, pārvarot motoru troksni un ļaužu čalas.

Diesmu skaņas apturēja steidzīgos izstādes apmeklētājus gan pie Mākslas galerijas, pie Valdības ēkas, gan pie Galvenās skatuves izstādes laukumā.

Uz galvenās skatuves piedalījās arī deju kopa „Sakta", braši nodejojot „Sudmaliņas" kora pavadījumā. Abām vienībām, kā korim, tā arī deju kopai, publika veltīja skaļus aplausus.

Pavirši vērojot mūsu kora darbu, neizprotam un neievērojam, cik daudz pūļu un uzupurēšanās prasa šāda dziesmu parāde, kad darba dienā dziedātājiem jāizraujas no darba gandrīz uz visu dienu. Dažs darbu bija sācis jau pl. 4 no rīta, lai līdz pusdienai veiktu visus dienas uzdevumus.

Pavisam tuvu klāt jau DV Toronto rīkotā Dziesmu diena, kad kuplā skaitā ceram redzēt un dzirdēt mūsu dziesmas nesējus un teicējus

Kas tuvāk pazīst mūsu trimdas korus, zina, ka dziedātājus var iedalīt trijās, gan ne gluži vienādās grupās: vecākos, kas piedalījušies neskaitāmos novadu dziesmu svētkos un pāris pēdējos vispārējos dziesmu svētkos Latvijā. Tā ir dziedātāju daļa, kas līdz ar saviem diriģentiem mūsu kora dziesmu atnesuši pirmā trimdas zemē Vācijā, organizējuši un dibinājuši korus, savā pulkā aicinājuši jaunus dziedātājus no trimdinieku saimes un pulcinājuši savu tautu latviešu dziesmu svētkos Fišbachā, Augsburgā, Eslingenā un citur.

Tātad dziedātāju 2. grupu pārstāv 1. trimdas laikā — Vācijā izaugušie dziedātāji — koristi, kas šodien, kopā ar vecākajiem, sastopami dažādās pasaules malās, no jauna dibinot korus un aicinot jaunus dziedātājus.

Šiem jaunajiem kopā ar vidējo grupu uzticēts un novēlēts viss mūsu kora dziesmu pūrs šeit svešumā.

Kas pareizi izpratis koru lielo nozīmi mūsu tautas dīvē svešumā, aplami nelietos bargās mākslas mērauklas, bet dos savu gudro padomu, palīdzību un laba vēlējumu darbu darot, lai kopīgi priecātos par paveikto: — Mūsu tautai, mūsu Latvijai! —

—edze—

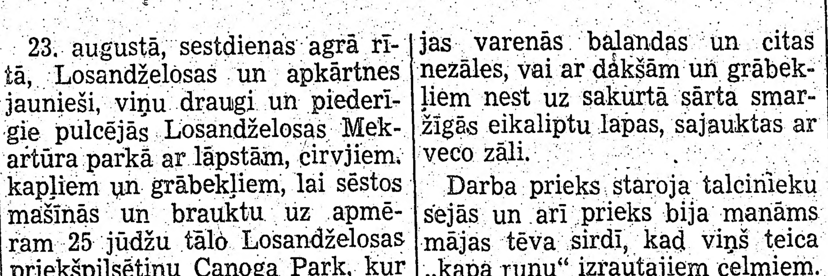

23. augustā, sestdienas agrā rītā, Losandželosas un apkārtnes jaunieši, viņu draugi un piederīgie pulcējās Losandželosas Mekartūra parkā ar lāpstām, cirvjiem, kapļiem un grābekļiem, lai sēstos mašīnās un brauktu uz apmēram 25 jūdžu tālo Losandželosas priekšpilsētiņu Canoga Park, kur mūsu sirmais mākslinieks Ādolfs Kaktiņš ir nopircis mazu saimniecību, kur pavadīt sava mūža atlikušo daļu, ja „likteņa vecis" nepavērs ceļu atpakaļ uz Latviju.

Jaunieši bija noorganizējuši talku, lai māksliniekam palīdzētu veikt daļu no tā darba, kas veicams šinī saimniecībā.

Lai talcinieku pulks būtu kuplāks un darbs, ko padarītu lielāks, jaunieši aicināja sev līdzi ikvienu latvieti. Liels paldies visiem, kas arī šo jaunatnes pasākumu atbalstīja, jo darba bija diezgan ikvienam.

Kas nevarēja kā senie līdumnieki lauzt ozolu un eikaliptu celmus, tie varēja cirst Kalifornijas varenās balandas un citas nezāles, vai ar dakšām un grābekļiem nest uz sakurtā sārta smaržīgās eikaliptu lapas, sajauktas ar veco zāli.

Darba prieks staroja talcinieku sejās un arī prieks bija manāms mājas tēva sirdī, kad viņš teica „kapa runu" izrautajiem celmiem.

Ne mazāk priecīga bija arī mājas māte par notīrīto pagalma daļu, ko veica mūsu čaklās talcinieces.

Noslēgumā mājas tēvs un mājas māte talciniekus pacienāja ar garžīgiem pašceptiem pīrāgiem, pašceptu rudzu maizi un mājās marinētām siļķēm.

Lai atvēsinātu darbā un Kalifornijas saulē sakarsušās miesas, jaunieši pēc sen seno latviešu paraduma sāka rumulēties, un daži varēja sacīt, ka nav ne vīlīte sausa.

Atvadoties mākslinieks un kundze mani lūdza pateikties ikvienam jaunietim un latvietim, kas šo pasākumu atbalstīja.

I. Dižgalvis

CEĻA VĀRDI

Ideālisti iet vienmēr pret savu laiku un apšauba visus sava laika spēkus, jo viņi grib citu augstāku laiku un meklē izeju uz to. Bet kad ideālistiem jāšaubās arī par sava laika jaunatni, tad viņiem nav izejas no šī laika un tas nosodīts ar neauglību.

Rainis

VERAS KEIŠS

(MEMBER OF THE CANADIAN NATIONAL BALLET)

LATVIEŠU BALETA SKOLA

TORONTO

ATJAUNO SKOLĒNU PIEŅEMŠANU LĪDZ Š. G. 15. SEPTEMBRIM, PIRMDIENĀS UN TREŠDIENĀS, PLKST. 6 VAK., SV. ANDREJA BAZNĪCAS SARĪKOJUMU ZĀLĒ, OTRĀ STĀVĀ

TEL. RA 1276, TORONTO

MĀCĪBAS SĀKSIES 15. SEPTEMBRĪ

No labās: audzēknes: GUNDEGA KAROLE un ILONA LAPPO sekmīgi dejoja pirmā skolas baleta vakarā Toronto

PARĪZES NACIONĀLĀS KONSERVATORIJAS LAUREĀTA

T. Ķeniņa mūzikas studija

ATSĀK MĀCĪBAS AR Š. G. 2. SEPTEMBRĪ

Pilna mūzikāla izglītība klavierspēlē un mūzikas teorijā, arī bērniem un iesācējiem pēc prof. Philipp (Parīzē) metodes

BIJ. AUDZĒKŅU PĀRREĢISTRĒŠANĀS UN JAUNU AUDZĒKŅU PIETEIKŠANĀS SV. ANDREJA B-CĀ. (II. ST.) PIRMD. UN TREŠD. NO 7—8 VAK., VAI ARĪ PA TEL. — TR 1835. — I. UN II. HARMONIJAS UN SOLFEDŽO KURSI SĀKSIES 15. SEPTEMBRĪ

Lekciju cikla LIELĀS MŪZIKAS PROBLĒMAS sākums oktobrī

V. Kroders

ARVIEN DZIĻĀK KALNOS

BRĪVDIENAS INDIJĀ

(Turpinājums)

Citur sienas bija noklātas nelieliem raibumiem — izrakstītiem drēbes gabaliņiem, ierāmētām papīra strēmelītēm (pateicības apliecinājumiem, jādomā), Korāna pantiņiem arabu rakstā un citiem nozīmīgiem krikumiem. Mēs stāvējām uz daudzkrāsaina paklāja; pretējo sienu visā augstumā klāja leoparda āda. Tad mēs aplūkojām svēto. Viņam mugurā bija garš balts krekls (kā tiem, kas kādreiz Rīgā gājuši gaidīt gaisā paraušanu), mati karājās pāri apkaklei, tāpat tīra balta bārda apklāja krūtis Krūšu jau patiesībā nebija, jo vecais stāvēja salīcis uz priekšu aiz nevarības, un bārda tāpēc nokarājās kā pakulu mārciņa. Galvas vidu apsedza izrakstīts lakatiņš, lai mušas pārliecīgi neēstu.

Viņš stāvēja, īstenībā izskatījās, it kā viņš brīvi karātos neredzamās virvēs, bet neatbalstījās rokām uz pults. Uz tās atradās slavenais Korāns, droši vien, dāvana, jo bija dārgs, roku rakstīts un izgleznots, pamatīgu izmēru eksemplārs. Mēs nerunājām, bet noskatījušies, ko dara mūsu pavadonis, noliecām galvas, izstiepām rokas uz priekšu un izvērsām plaukstas uz augšu. Īss sevī gremdēšanās brīdis. Vecītis sakustējās (visu laiku bija kustējušās viņa lūpas) un garu, kaulainu pirkstu pāršķīra biezo lapu. Viņš arī nelasīja, acis bija aizvērtas, bet ja būtu pratis arabiski un zinājis, ko vecais murmina, droši vien, attiecīgā lappusē būtu atradis tieši to pašu tekstu. Tika jau teikts, ka viņš zina Korānu no galvas. Pagāja vēl mirklī. Tad pavadonis ar sakustēšanos lika manīt, ka meditācija garām. Viņš bija manāmi uztraucies. Viņš paliecās uz priekšu un maigā balsī urdiski paskaidroja mūsu nāciena iemeslu („svētceļojums," viņš teica, jo tā laikam pienācās), nosauca partijas dalībnieku skaitu un tautību (nodēvēdams visus mūs par angļiem), Tad viņš atkal sakustējās. Tas kaut ko nozīmēja. Aiziešanu? Nē, vecītis pagriezās pret mums un, pastiepis rokas, uzlika tās uz pleciem tam, kas stāvēja man blakus. Viņš neturējās, viņš tikai viegli pieskārās. Viena roka glaudīja matus, otra bija uz pleca. Tas, kas saņēma svētību bija „pagars" puisis un viņam gandrīz bija jāpietupstas. Viņš tika pievilkts klāt vēl ciešāk un tā viņi stāvēja mirkli apkampušies. Tad vecītis atlaidās. Kārta bija man. Es saliecos uz priekšu, lai mans zods iederētos uz svētā pleca. Es jutu viņa roku, viegli taustām manus matus. Otras rokas pirksti pastaigājās pa manu vaigu. Kad vārais apkampiens bija beidzies, es ieskatījos vecam sejā. Acis bija ciet un plaksti viegli vibrēja it kā taisīdamies vērties. Pār vaigu, gar mutes kaktiem bārdā ritēja divas lielas asaras.

INDIJAS SVĒTIE

Mēs stāvējām atkal Betlēmes pagalmā un gaidījām, kamēr iekšā savādajā istabiņā svētību saņem mūsu biedri. Kad iznāca pavadonis (viņš palika iekšā līdz ceremonijas beigām), mēs apstājām viņu un klusās balsīs ievācām informāciju. Vai varam fotografēt? Nē, nekādā ziņā, — skumjā, piedodošā balsī. Kāds īsti ir svētā vārds? Kāds viņa dzīves stāsts? Jā, svētais esot par šo mūsu jautājumu domājis un to paredzējis. Viņš pats neteikšot nekā, bet viņa dzīves stāstu mēs uzzināšot tāpat. Vai tas kur iespiests, mēs prasījām. — Nē, iespiests tas nav.

Domīgi mēs kāpām lejā no sādžiņas cauri cukurniedru laukam. Domīgi mēs sastapāmies ap džipu un smēķējām. Bija tā, nu, — svinīgi. Saule spieda visai stipri un pa putekļaino ceļu uz mūsu pusi nāca baltās drānas tērpies cilvēks, rokā turēdams melnu, ribainu lietussargu. Mūsu pavadonis, liekās, nācēju pazina, jo viņš māja mums nekāpt vēl mašīnā. Mēs stāvējām. Kad nācējs bija jau pavisam tuvu, mūsu pavadonis pagājās viņam pretī un viņi sasveicinājās, apkampdamies. Nu jā, paziņas. Tad viņš veda mums klāt, vīru ar Čemberlena lietussargu, un viņa acis bija lielas un spīdēja. Šis esot Nobi svētā vīra mierīgs brālis, ciema skolotājs. Viņš runājot arī angliski. Viens no mums, pēc apsveicināšanās, tūlīt prasīja, kā skolotājam gadījies nākt tieši šo ceļu. Nu, tur aiz sādžas jau esot viņa skola. Viņš iznācis šodien agrāk, jo licies, ka brālim būšot kas vajadzīgs. Aizdomīgais vaicātājs apklusa. Mēs sastomījāmies. Jā, es teicu, vai viņš nevar ko pastāstīt par sava brāļa dzīvi. Īsos vārdos. — Kāpēc ne? — viņš teica, — kas gan labāk to varētu zināt. — Mēs izvilkām kabatas grāmatiņas un zīmuļus.

Nobi svētais jau no bērnības rādījies dziļi ieinteresēts svētos rakstos. Viņš ātri iemācījies lasīt un bieži caurām dienām sēdējis ar Korānu rokā. Citreiz atkal, kad gāzis lietus, viņš izgājis laukā un cauri ūdens šļakšanai visi varējuši dzirdēt kā viņš skaļā balsī skandē svētos pantus. Tolaik sādžas te vēl neesot bijis. Tad, 20 gadu vecs, svētais vīrs apprecinâts. Meitene bijusi no kaimiņu šādžas, skaista, bet slimīga. Divus mēnešus pēc kāzām, kādu nakti, — ārā spēris pērkons, un lijis spēcīgs lietus, viņai uznākušas lēkmes, un visa nakts pagājusi briesmīgās locekļu sāpes. No rīta, kad vētra norimusi, sieva gulējusi klusa, bet nevarējusi vairs pakustināt ne roku, ne kāju. Angļu ārstu neviens nav saucis, un ciema dakteri, saprotams, izrādījušies bezspēcīgi. Nobi svētais gājis tagad vēl biežāk uz lauka un reizēm skaļā balsī visu nakti lūdzis. Pēc 8 mēnešiem viņa sieva mirusi. Pagājuši 2 gadi un no attālās sādžas ieradies kāds vīrs kas atvedis līdz 17 gadu vecu meiteni, savu meitu. Viņš nav rādījies iepriecināts, bet paskaidrojis, ka ved savu meitu izprecināt Nobi svētam. Tā esot viņas vēlēšanās, un meitene draudot citādi ieņemt indi vai pakārties. Kāzas notikušas. Dzimis zēns, un 12. mēnesī pēc kāzām jaunā sieva pakritusi stīviem locekļiem uz lauka, cukurniedres novācot. Bijis gluži kā pirmoreiz — rokās un kājās. Tad — svētam vīram bijuši jau gandrīz 24 gadi, viņš kādu rītu atstājis savas ģimenes māju un apmeties klajā laukā, apm. jūdzi atstatu, Korānu rokā. Cauru dienu viņš skaļi lūdzis un dziedājis. Ēdienu nesuši mājinieki. Pēc dažiem mēnešiem sākuši nākt ticīgie. Viens nesis naudu, cits barību, bet vairāki kopā uzcēluši pakalnītī nelielu dēļu būdu, kur svētajam patverties no mainīgā laika. Pēc gadiem pieciem tur apkārt izaugusi šādža. Viņa otrā sieva mirusi 28 gadi veca, pilnīgi paralizēta. Dēls esot dzīvs, bet aizklīdis uz tāliem Indijas novadiem.

Tas esot viss. Un nu viņš iešot, viņam, nezin kāpēc, esot licies, ka brālim no viņa kas vajadzīgs.

Mēs braucām atpakaļ, uzzinājuši nekur neiespiesto Nobi svētā dzīves stāstu. Vārdu biju aizmirsis paprasīt, bet vai tas bija svarīgi? Taču ne. Kratīdamies cietajā džipa solā, man blakus sēdēja tas, kas pirmais skolotājam bija prasījis mūsu nejaušās satikšanās iemeslu. Viņš bija sakrunkojis pieri. „Hm," viņš pēc brīža teica, „kā viņam gadījās nākt tieši pa to ceļu, tieši tad, kad tur atradāmies mēs...?"

(Turpinājums sekos).

Trauksme sūtniecībā Zviedrijā

Drīzi pēc Otrā Pasaules kaŗa Padomija oficiāli deklarēja, ka viņai ir prasības un vēlēšanās līdzi runāt Ziemeļafrikas jautājumos. Šo ziņu toreiz sabiedrotie uzņēma ar lielu izbrīnu, bet vēlāk izbrīns bija tikpat liels, kad atklājās Padomijas diplomātu skaits Abesinijā. To bija ne vairāk ne mazāk, kā apaļi 300. Pamazām pie tā pierada, jo sāka saprast Kremļa izspiegošanas nolūkus.

Kopš neilga laika pasauli satrauca ziņa par spiegošanas afērām Zviedrijā. Oficiāli Kremlis savas līdzrunāšanas tiesības nekad nav deklarējis un daudzi no sākuma pat bija domā, ka Afrikā lietas norit citādi nekā Eiropā. Tie, kas tā domāja, bija piemirsuši, ka Maskava nekad neatkāpjas no plāna un grafikas. Komūnisma spiegi sēd ne tikai Abisabebā, bet arī sarkanajā Geteborgā un Padomijas sūtniecībā Stokholmā, Zviedrijasiekšējo notikumu dēļ tikai ta gad parādījušās atklātībā ziņas par lielo rosību krievu sūtniecībā Stokholmā., jau kopš vairāk gadiem.

1947. gadā Maskava atsauca no Stokholmas 3 diplomātus, to starpā divus militāratašejus.

1950. gada augustā toreizējo jūras atašeju Loričevu zviedru patruļlaivas atrada neatļautos ūdeņos, un šis kuģis drīz nozuda no Stokholmas

1951. gadā Maskava visā klusībā atsauca sūtniecības otro sekretāru Naumovu, atašeju Kiseļevu un padomnieku Sisojevu.

1952. gada 18. janvārī Stokholmu atstāja militāratašejs Jegorovs kopā ar trešo sekretāru Bebusovu. Tāpēc nebija vairs nekāds brīnums, ka drīzi pēc tam apcietināja spiegu Fritjofu Enbomu. Pēdējais atzinies, ka devis dažādas ziņas 4 Padomju Krievijas sūtniecības darbiniekiem, no kuriem viens bijis Jegorovs.

Ievērojot pēdējā laika notikumus, Zviedrijas valdība ciešāk seko saviem „goda viesiem" uz papēžiem, un tāpēc arī saprotamas biežās maiņas minētā sūtniecībā

J. Liede.

AUERBACHA PROCESS VĀCIJĀ

Tūlīt pēc lielā politiskā procesa Nirnbergā, Vācijā seko otrs Auerbacha process. Kā zināms, A. agrāk bija Bavārijas koncentrācijas nometnes gūstekņu atlīdzības lietu departamenta prezidents, un viņa lietu iztiesāja Minchenes apgabaltiesa. Šis process sākās š. g. aprīlī un turpinājās līdz augusta vidum. Savu augstāko kulminācijas punktu process sasniedza pēc Auerbacha notiesāšanas uz 2,5 gadiem cietumā, kad apsūdzētais izdarīja pašnāvību. Atstātajā vēstulē viņš starp citu rakstīja: „Manas nevainīgās asinis lai nāk uz mana procesa viltus liecinieku galvām!"

Auerbacha process, viņam piespriestais sods un noslēgums ir sacēlis lielu saviļņojumu ne tikai Vācijā, bet arī ārzemēs. Apzināti vai gadījumā pēc apgab. tiesas ties nešu kolleģija sastāvēja no bij. nacįku partijas bijušiem biedriem, tāpat kā prāvas prokurors Šis apstāklis ilgajā procesā izsauca lielus asumus starp apsūdzētā aizstāvjiem un tiesu. Neskaitāmas reizes aizstāvis ierosināja jautājumu par tiesnešu nepiemērotību, apzīmējot tos par ieinteresētiem prāvas iznākumā. Visi lūgumi tiesnešus atstādināt tika noraidīti. Tagad Bonnas valdības tieslietu ministrijai no daudzām ārzemju organizācijām ienāk protesti turpmāk neatļaut bij. naciķu partijas biedriem — tiesnešiem un prokuroriem piedalīties tiesas sastāvā, iztiesājot lietas, ja apsūdzētais ir atradies apcietinājumā koncentrācijas nometnē. Auerbachs vairāk kā 5 gadus pavadījis Aušvicas un Buchenvaldes koncentrācijas nometnēs.

Īpaši angļu prese pasvītro, ka process bijis augstākais pierādījums tam, ka tiesai bijusi ļoti slikta un partejiska vadība Tiesa neesot ievērojusi apsūdzētā pagātni, viņa pūles palīdzēt tūkstošiem bij. koncentrācijas gūstekņiem.

Pēc Auerbacha pašnāvības Bavārijas ministru prezidents Dr. Ehards preses pārstāvjiem paskaidroja, ka viņš Auerbachu nekad nav uzskatījis par noziedznieku. Kā zināms, Auerbacha lieta skāra arī Bavārijas valdību un tās tieslietu ministrim Milleram bija jāatkāpjas. Kāda izmeklēšanas komisija tam pārmeta naudas piesavināšanos no to personu aprindām, kuras uzstājās kā prokurātūras liecinieki Auerbacha prāvā. Lietas iztiesāšanas laikā arī Auerbachs vairākkārt paskaidroja, ka viss process esot Millera nopelns. Nupat Minchenes apgabaltiesa sodīja vienu no galveniem Auerbacha prāvas lieciniekiem par nepatiesas liecības došanu kādā citā lietā ar vienu gadu cietumā.

Arī nupat mirušais Vācijas sociāldemokdatu lideris un opozīcijas vadītājs Dr. K. Šumachers par Auerbacha procesu izteicies, ka tas bijis stipri pārspīlēts. Pēc noz. nodarījuma smaguma un tiesā iegūtiem pierādījumiem Auerbacham gan pienācies daudz mīkstāks sods.

Sacītais lieki pierāda, cik partejiski Vācijā vēl tagad vada un izspriež politiskas lietas.

Mag. iur J. K.

DĪVAINĀ PUNDURVALSTIŅA ANDORA

Pireneju kalnu mazā republika, kur ļaudis brauc amerikāņu automobiļos, sievietes pošas Parīzes modes matu sakārtojumā, bet neviens nemaksā nodokļus

Ja gabals no mēness ar tā dīvainiem iemītniekiem nokristu tuvos kaimiņos zemei, tad tas gandrīz nebūtu dīvaināki kā lūkoties uz Andoru, dīvaino pundurvalstiņu tūkstošiem pēdas augšā Pireneju kalnos.

Andora — pasaulē dīvainākā un visizolētākā valsts, kas gul starp sniegotām Pireneju galotnēm starp Franciju un Spāniju — ir tūristu Meka, kur var sastapt dīvaino un irreālo. Ceļotāji, kas pa šauro, agrāko līkumaino govju taku, kas ir vienīgais satiksmes nervs cauri šai zemei, iespēj nokļūt Andorā, izbrīnā un neticībā berzē acis. Šeit patiesām ir tautu „Trako māja," — vieta, kur visa dzīve liekas kā burvju spoguļu atspīdums.

Lai nokļūtu šinī 17 reiz 18 jūdzes lielajā (labāk sakot mazajā) valstī, var braukt pats savā mašīnā vai arī no Eks-le-Term Francijā sēsties autobusā. Ceļš ievijas miglā tītu kalnu galotnēs, kas pat vasaras vidū klātas ar sniegu. Ceļa līkumos pavīd lejā skats uz bezgalīgu klinšaini skaistumu. Augšā, pirmatnējo kalnu slēptā, pelēku akmeņu mājas dzīvo vietās. Apkārt ir priežu meži, dzidras upes un ūdens kritumi, klintīs terasveidīgi lauki un platības ar brīvā dabā augošām puķēm. Tā ir Andora, „pazudušā" valsts līdz 20. gs. kad Francija un Spānija līdz tās robežām sāka izbūvēt pieejamus ceļus.

Jūs jau gandrīz sākat noticēt, ka šeit ir paradīze, kad pēkšņi no putekļu mākoņa uz ceļa izdrāzās amerikāņu parauga mašīna, pie stūres vienkāršs zemnieks, bet tam blakus lepni viņa sieva ar Parīzes pēdējās modes matu sakārtojumu.

„Kā to saprast, ka kalnu gani brauc vēlākos amerikāņu auto modeļos?" jūs nesaprašanā jautājat autobusa vadītājam.

„Kontrabanda," skan atbilde.

Andoras iedzīvotāji vienmēr ir bijuši kontrabandisti. 784. gadā, kad Kārlis Lielais deva šai valstiņai neatkarības tiesības par palīdzēšanu cīnīties pret mauriem, vietējā kontrabandistu šķira deva tiesības ievest slepeni zināmas preces. Toreiz andorieši savas preces ienesa valstiņā ar savām mugurām pār slepeniem kalnu ceļiem. Pirmajā Pasaules karā notika plaša mūļu kontrabanda no Spānijas uz Franciju, bet andorieši atklāti sakrāva savas preces mūļu mugurās un droši veda tās pāri robežai.

Īsti andoriešu veikali sāka uzplaukt Otrā Pasaules karā. Nekad līdz tam melnkalēji un veiklie kalnu ļaudis nebija tik veikli mēnuši turp un atpakaļ pāri robežai. Pa viņu vientuļo ceļu kustējās ne tikai kontrabanda, bet arī spiegi, antinacisti no Francijas, sabiedroto lidotāji, kas bija notriekti virs Eiropas, bēga projām uz Afriku, un beidzot Viši valdības atbalstītāji un citi kolaboranti, viens spiegodams no otra un tā pārvēršot mierīgo Andoru internacionālo intrigu katlā.

Pa visu šo jucekli andorieši nopelnīja, turpināja piebāzt savas kabatas ar frankiem un pesetām. Ja spiegs jautāja — „Kas jauns?", tad andorietis atbildēja „Nekas, kungs, nekas jauns šeit nav bijis kopš tūkstoš gadiem," un turpināja naudas raušanu.

Tagad pa andorieša mašīna vai autobuss, kas šķērso Andoras robežu, pievērš vienu vai divus viltīgus puišus, sandalēm kājās un vienkāršos uzvalkos, pārnesam savā zemē radio, riepas, zīda zeķes, garšvielu kastes un citus modernās tirdzniecības tirgus priekšmetus. Satiksmes līdzeklis, nesasniedzot muitas pāreju, apstājas. Puiši izkāpj un dodas apkārt muitas punktam pa tikai viņiem zināmiem kalnu ceļiem. Daudzi no viņiem ceļā ieliek savā kabatā līdz 80.000 pesetas gadā, kas Spānijā ir liela alga un Francijā pavisam bagātība.

Ejot pa viduslaicīgu Andoras pilsētu, kādas ir Andorra la Vella vai Escaldes, veikalu skatlogus redz pilnus ar elektriskiem ledus skapjiem, putekļu sūcējiem, konservētu barību, smalkākiem konjakiem un smaržām, fotoaparātiem, pulksteņiem, dārgiem audumiem un citām luksus precēm. Garšīgas pārtikas pārpilnība. Turpretī vietējā Andoras viesnīcā nevar dabūt karsētu ūdeni un augstāk par pirmo stāvu ir jau pavisam trūcīgi ar siltumu.

Vairākus gadsimtus izolētiem no pārējās humānās pasaules, andoriešiem nav jāmaksā arī nekāds ienākumu nodoklis, kas moderno saimniecību aparātus padara tik sarežģītus. Andoriešiem nav nekādu sakaru arī ar komūnismu, viņi nepazīst laulības šķiršanu, nav nekādu rūpju par valsts parādiem un savus dēlus organizētā veidā nav jāsūta karā jau kopš tūkstoš gadiem.

Andora nepazīst arī 20. gs. pasaules galvassāpes — inflāciju. Ļaudis ir par bagātiem, lai zagtu, bet par daudz nobarināti ar savu ierasto amatu — kontrabandu, lai veiktu vardarbību. Andoras policija, kopskaitā seši vīri, stāv dīkā. Andorieša sirdij nekas nav tuvāks kā pašu valsts. Katra iespējamā zemes vieta ir kultivēta ar tabaku un vīnogām. Andorieši audzē labību, tabaku, zirņus un kartupeļus. Augstākās kalnu nogāzes, līdzīgi upēm, ir kopējs īpašums, tās izmanto lopu un aitu ganīšanai. Tā viņi apgādā sevi ar gaļu, vilnu un pienu.

Laukus visbiežāk apstrādā sievietes ar ēzeļiem. Izturīgie ēzeļi grīļojās zem smagajām labības kīpām. Arī spēcīgās sievietes nes vieglākus smagumus, bet Andoras sievietes ... [illegible] ... vairāk kāda sieviete spēj paveikt darbā, jo viņa ir vairāk apbrīnota. Ja vīrietis iemīlas, tad viņš vēro, kā tās var uzsviest gaisā graudu maisu, un ar savu ģimeņu starpniecību nokārto laulību lietas. Zemē pilnīgi izslēgta laulību šķiršana. Uz pirmslaulību saskaņu skatās ļoti šķībi. Ja tomēr gadās, ka piedzimst kāds ārlaulības bērns, tad to nekavējoties nosūta uz Francijas vai Spānijas atradeņu namiem.

Andoras pilsētās nav tramvaju, zemē nav dzelzceļu. Pa ceļiem jūk kopā aitu bari ar ēzeļu vilktiem ratiem un automobiļiem. Andoriešiem nav arī sava laikraksta, bet viņi labprāt skatās amerikāņu filmu žurnālus un komikus. Viņi ir pavisam maz ieinteresēti par to, kas notiek attālākās vietās, tāpēc viņiem arī nav tālsatiksmes telefona. Vietējo sarunu centrāle stāv bezdarbībā stundu pēc stundas.

Valsts galvaspilsētā var nokļūt pa Vašingtona Pensilvenijas avenīju. Andorra la Vella dzīvo ap 900 cilvēku. Valsts „prezidentu" ar saviem draugiem ielas stūrī var redzēt pļāpājam pie kamīna. Viņu sauc par „syndic."

Kā prezidents, tā arī pārējie ierēdņi, ko sauc par „vegeurs," ir patiesībā Francijas prezidenta un Spānijas Seo de Urgel bīskapa reprezentanti, jo teorētiski tie ir Andoras īstie valdnieki saskaņā ar 1278. gadā noslēgto līgumu starp Spānijas un Francijas karojošiem pārstāvjiem. Andoras valdība kopš tā laika arī pārdzīvojusi maz pārmaiņu, tā kļuvusi par visstabilāko pasaules valdību.

Andoriešu lielākais vairums runā katalonu valodu, kas pārmantota no viņu senčiem Ziemeļspānijā. Andorai nav arī savas naudas, viņi lieto te frankus, te pesetas. Valstī ir gan savs karogs — vertikālas trīskrāsas — zils, dzeltens un sarkans, kā arī sava armija, kas sastāv no ģimeņu galvām, kam jātur gatavībā šautene un munīcija, ja gadījumā kāds iedomātos iebrukt nācijai.

Pat skolu sistēma Andorā nav nekāda problēma, jo izglītību atbalsta franči, spāņi un valsts. Skolās ir viena istaba; tur apmāca bērnus līdz 14 gadu vecumam. Ja pēc tam viņi vēl grib tālāk mācīties, tad tiem jādodas uz Franciju vai Spāniju.

Tā kā Andorā nav nodokļu, tad valsts ienākumi rodas: no muitām, no atļaujām un franču un spāņu maksājumiem par Francijas tīklu elektriskās spēkstacijas. Auto atļaujas ienes labu kapitālu, jo cauri Andorai no Francijas uz Spāniju brauc daudzas mašīnas, bet pašu andoriešu lietošanā ir viena automašīna uz katriem deviņiem iedzīvotājiem. Auto nopērk Francijā, nākošā dienā to iebrauc Andorā, pusdienas laikā saņem Andoras atļauju, bet vakarā jau to pārdod Spānijā ar 100 proc. peļņu. Pēdējos gados ar Andoras materiāliem uzcelta radio stacija arī ienes daudz naudas. Stacija ir ļoti spēcīga un to var dzirdēt visā Eiropā. Tā ir Andorā vienīgā Eiropas stacija, kas pārraida amerikāņu reklāmas un mūziku.

Andorieši nav priecīgāki par jūsu aizbraukšanu. Viņu attieksmi pret svešiniekiem labi raksturo piemērs ar divām bēgļiem. Spānijas pilsoņu karā noalgotais andorietis-gids bēgļiem teica: „Tur pāri ir Andora," viņš saka. „Es jūs šeit atstāšu."

„Vai tad mūs nepārvedīsit tur pāri?" bēgļi tam jautāja.

„Nē, es gaidīšu šeit. Ja es nedzirdēšu šāvienus, tad es zināšu, ka esat droši pāri."

„Bet ja dzirdēsit šāvienus?"

„Tad," atbild andorietis, „es zināšu, ka jūs varbūt esat nošauti un tā kā es nekā tur vairs nevarēšu palīdzēt, tad glābšos es pats."

-is

Tālivaldis Dangavs

Gaiļi un termiti

Novelete

(Turpinājums)

Jums jāzina Paragvajas gaiļu niķis sākt dziedāšanu jau pēc desmitās vakara stundas, ar nelieliem pārtraukumiem to atkārtojot cauri visai naktij. Lūk, kaut kur kādā kokā sasit spārnus un nodziedas viens gailis. Tam atsaucas kaimiņsētas ješkainis, tālāk atkal cits — līdz visā plašā apkārtnē gaiļi nav nodziedājuši pirmo kigerigī partiju. Protams, tā nebūtu tropu nakts, ja šajā koncertā nepiedalītos arī ēzeļi ar savām varenajām balsīm un gaudotāji suņi, kas nezināmu iemeslu dēļ palaipni pret svešiniekū, bet neganti rej mēnesi jau tad, kad tas vēl lāgā nav izlīdis no apvāršņa.

Bet šoreiz pulkstenis jau bija aiztikšķēja pāri par desmitiem un vēl nekas nenotika. Tikko spēju noturēties pret miegu, kas plijās virsū kā smags ļengans ķermenis. Jau gribēju padoties, te nobūkšķīja ārā, it kā sistu kāds pa papes kasti.

— Ā—a, jau sākas! — priecīgs nodomāju, miegu uzvarējis.

Spārnu sasitējs nodziedāja.

Tad atkal klusums.

— Ā, nesākas vis, — un atkal miegs kā neškīsts virsū, pāri sugestijas zediņiem, pāri atvairītā jām kāju pēdām un roku plaukstām, kas bija gatavas atgrūdieniem. Bet tikko acis aizlipa, tās arī atvērās, neskaitāmām gaiļu balsīm piekliedzot tumšo nakti kā ar priecas vēsti. Es vairs neizlikos aizmidzis, arī īgnums pret sievu bija prom.

Mūziķe būdama, sieva nu mācēja atšķirt atsevišķas balsis. Es no tā neko nesapratu un arī vairs negribēju saprast, kad balsu skaits sniedzās jau pie pussimta. Kā apskaidrots, kas piepeši pamodies lielā simfoniskā koncertā, es tikai klausījos manu gaiļu korī.

Otrā rītā mani apciemoja kāds paziņa. Kā tas parasts, tādās reizēs visiem izrāda savu labāko. Un es viņu vedu uz savu putnu dārzu.

— Bet kur tad vistas? — ciemiņš noprasīja. — Redzu tikai gaiļus.

Manas rokas savilkās, lai šo skauģi iesviestu tuvējā ērkšķu krūmā vai pārsviestu pār sētu.

Dažas dienas nu staigāju sadrūmis, rokām bezdarbīgi kabatās, kā baidīdamies, vai tikai manam paziņam nav bijusi taisnība. Par laimi atkal parādījās mēness, kā paša Dieva rādīta lāpa, lai es reiz noskaidrotu, cik tad īsteni ir to dziedātāju.

Kad mēness pieauga, devos nakts gaitās vistu dārza virzienā. Nosēdos zem lapačo koka, uztinu cigareti, ievilku dūmu, izpūtu to gaisā un ieraudzīju savu niecību iepretim milj. spožu punktiņu, kas laistījās debesu plašajā pampā, it kā tur šmēķētu vesela divīzija zaldātu. Un man kļuva tik žēl sevis, ka ievaimanājos:

— Major Hlopotovski! Tagad tu varēji būt Varšavā, Krakovā un Ļvovā kādā mirdzošā sabiedrībā, kādā polonēzē. Bet tu sēdi nabags, paša nepirktām biksēm kājās un dāvinātu kreklu mugurā, un gaidi gaiļu dziedāšanu. Par ko?... Par ko tas viss? es prasu.

Manas žēlabas pārtrauca gaiļu balsis. Es sāku tās skaitīt.

Lielajā kokā trīsdesmit gulētāji, un visi gaiļi vien. Otrā — desmit. Resnvēderainā samuhū zaros divdesmit. No viskuplākā atskanēja četrpadsmit balsis. Trīs vajdžavās kopā astoņi gaiļi. Meža apelsīnes lapotnē pieci, tad divi...

Ak, tu velns! No simtdivdesmit trim galvām kādi simtsdivdesmit bija gaiļi.

Baigā patiesība mani vispirms apstulbināja, tā kā lūpas tik spēja izdvest Svētās Jumpravas vārdu. Tad skatiens, glābiņu meklēdams, aizslīdēja uz māju, un mana sirds nodrebēja bailēs par nākotni. Sagrīļodamies es nokritu uz ceļiem.

— Mana sieviņa! Mani bērniņi! Jūs dusat un nezināt, ka esmu izpostīts, ka esmu beigts miesīgi un garīgi, — un sāku dauzīt galvu pie koka vai zemes, kaukt un vaidēt kā simts Ijābi kopā.

— Simtsdesmit gaiļu! Simtsdesmit... Simtsdesmit... Simts gadu būtu gaidījis olas un nesagaidījis! Un nauda... Un visa nauda prom!

Bet svešo koku ēnas trīcēja vieglā vēsmā kā lielas nelaimes spārni virs manis.

Un tad, — to jums vajadzētu dzirdēt! — kad visi gaiļi sāka sist spārnus, it kā vesela reģimente bundzinieku un dziedāt atspērušies visās iedomājamās gaiļu balsīs. Tuvās un tālās kaimiņu mājās iedegās ugunis, un ļaudis sāka skaļi sarunāties.

Un tie bija vēl tikai gailēni, gaiļu pusaudži. Kādu troksni gan tie netaisīs jau izauguši?

Uz sekām nevajadzēja gaidīt ilgi. Kādu nakti bars paragvajiešu sāka bungot mūsu durvis un draudīgi saukt:

— Gringos!... Parros!... Alemanes!... Polacos!...

Mēs izlēcām no gultām un drebējām kaktos, saklausījušies briesmu stāstus par iezemiešiem, kas kāroja piesmiet ārzemnieces, nocirst baltādaino galvas ar mačeti vai iedurt dunci tieši sirdī.

— Redzi nu savas vistkopības augļus, — sieva man dzēla, kad dauzoņas bija aizgājuši un mēs kāpām gultās. — Es nevienu dienu te vairs nedzīvošu, — viņa šņukstēja — Paņemšu bērnus un kājām aiziešu uz Braziliju vai Argentīnu.

Man nebija ko atbildēt.

Pēc dažām dienām piebrauca pie mūsmājas limuzīnā kāds no maniem kaimiņiem reti bagāts vīrs, un sāka taurēt. Es izgāju pie viņa ārā uz ceļa. Viņš tūdaļ man noprasīja:

— Cik ilgi jūs domājat turēt savus tūkstoš gaiļus?

Mani sakaitināja vārds „tūkstotis", un es atcirtu:

— Kamēr tie sāks dēt olas.

— Hē, gaiļi — olas! — bagātais iekungstējās, savādi paskatījās manī un piespieda pogu. Limuzīns aizskrēja kā bēgdams.

Atnāca arī bagātā brālis.

— Ko jūs iesāksit ar saviem gaiļiem? — viņš jautāja.

Man sanāca dusmas. Sak, te ir brīva zeme un es varu turēt kādu lopu vien gribu un cik gribu. Kāda gan tur citam daļa?

Un es atbildēju:

— Es tos izdresēšu gaiļu korim.

Kaimiņš aizgāja galvu grozīdams.. Taču otrā dienā bija klāt atkal un žēlojās:

— Mēs ar brāli neesam gulējuši divas nedēļas. Jūsu nolādēto gaiļu dēļ mums būs jāatstāj sava māja. — Un pēc tam sāka uzplīties kā apsēsts: — Sakiet taču, Dieva dēļ, ko jūs darīsiet ar tik daudziem?

— Taisīšu izrādes, — es iebļāvu viņam sejā; un aizcirtu durvis.

Es vārījos, es biju ugunsvēmējs... Ķēru papīru un rakstīju uz tā lieliem burtiem:

PĒRKU GAIĻUS NEAPROBEŽOTĀ VAIRUMĀ

Tad spraudu šo paziņojumu uz mājas vārtiem.

To lasīja arī kaimiņi. Tie ātri sazinājās un nolika sardzi uz ceļa abpus mājai, lai atvairītu katru, kas nestu gaiļus.

Nu, zinot savu gaiļu skaitu, man vairs nepatika tos barot. Bet ēst bija jādod. Es metu tiem priekšā visādu dranķi, reiz pat vecu palmas mietu, pilnu ar termītiem. Gaiļi ēda šīs savādās skudras, kas no satrunējušās palmas plūda ārā straumēm. Daži termīti izvēlējās putnu kājas par savu bēgšanas ceļu. Ietikuši spalvās, tie nu sāka kost mīkstajās ciskiņās. Bet izsalkušie putni ēšanu nepārtrauca, tik mīdījās. Un šī mīdīšanās pieauga par lēkāšanu, par jocīgu danci, ko no vistas vai gaiļa neviens nevarētu sagaidīt. Un es sāku smieties, kā nebiju smējies kopš pagājušā kaŗa sākuma.

Tad kliegdams saucu sievu un bērnus.

Arī viņi smējās tāpat, un bērni vēl sita plaukstas:

— Tas tik ir cirks!...

— Jā, varu gan sarīkot cirku, — laimīgs domāju.

Tai pašā dienā ieradās bagātais.

— Brālis teica, ka jūs domājot sarīkot izrādes. Sakāt, vai mēs to nevaram uzsākt kopīgi? Man ir nauda, ja jūsu māksla sola ienākumus. Ja nē, man tās nav.

— Mans numurs ir vienīgais pasaulē. Sensācija visizmeklētākai publikai. Ar savu cirku es ceļošu savākt miljonus, kas jau pieder man. Ja arī kādu pieņemtu, tad tikai aiz simpatijas. Man naudas netrūkst, — es lepni nobeidzu.

Šāda paskaidrojuma iespaidā bagātais gluži pārvērtās.

— Mire, ja jūs man nepatiktu, es šeit nenāktu. Jūs esat „inteliģents". Es tūdaļ redzēju, ka jums ir lielāki plāni ar gaiļiem... Esmu ceļā uz pilsētu. Vai nevēlaties līdzi braukt?

Šūpoties lepnā limuzīnā vienmēr bijusi mana vājība. Tāpēc gandrīz lekšus ielēcu citās biksēs un zibenātri grūdu rokas labāko svārku piedurknēs, aizpogādamies tikai tad, kad apstājamies pie lepnās „Continental" viesnīcas Asunsionas centrā. Iegājām bārā. Viņš maksāja, bet dzērām abi. Uz beigām arī es pasūtināju ko lētāku — cukurniedru degvīnu kaņu.

— Es kaņnu nedzeršu, — bagātais kategoriski pateica, nicinoši atkratīdamies no pudeles. — Mans sabiedriskais stāvoklis to neatļauj.

— No, no, — es kustināju pirkstu viņa deguna priekšā gluži tā, kā to mēdz darīt paragvajieši, kaut ko noraidīdami. — To dzers mani gaiļi, — jo sinī brīdī manī iešāvās doma piedzirdīt savu gaiļu bataljonu.

— Šī lieta kļūst arvien interesantāka, — otrs ieteicās. — Sāksim to kopīgi, vai jā?

Lai kaimiņš vairāk iekarstu, es vilcinājos atbildēt. Beidzot, kad viņš jau vairāki lāgi bija stiepis roku uz manu pusi, es to satvēru.

Labi: lai iet uz pusēm! Palīgi man tik un tā vajadzīgi. Jūsu daļa būs telpu sagāde, propaganda un ceļa izdevumi, manējā — izrādes organizēšana.

—Tas ir: skaidrais atlikums uz pusēm? — mans gluži svaigais kompaņero pārprasīja.

— Nē. No ienākumiem katrs saņem pusi un sedz piekritīgos izdevumus. Kas paliek pāri — tas kabatai.

— Es to vēl pārdomāšu — skaidrā prātā, — bagātais nosolījās.

Devāmies mājup.

Nākošajā naktī miegs mani pameta tūdaļ pēc pusnakts. Mazā gaismiņā jau atstāju gultu un skrēju meklēt stumbrus ar termītiem. Ar grūtībām arī sameklēju un stiepu mājās. Tad piespēru dzeramajam ūdenim kaņu. Lēju šo dziru vistu silē.

Vispirms gaiļi to garšoja vilcinādamies, tad, labu mantu juzdami, saskatījās un dzēra tik iekšā. Tagad pārškaidīju palmas. Termīti bira ārā pikiem un apklāja zemi. Putni grāba tos ciet, sāka mīdīties, tad dancot un pēc tam dziedāt vienā laidā, kaŗai sakāpjot gailēnu galvās.

Velns, kas par lielisku, kas par aizgrābīgu skatu! Numurs, kas solīja brangu naudu!!

Ne vien sāku, bet jau ticēju savai laimei. Kā saukts, šai brīdī ieradās kompaņero. Steidzos pretim atplēstām rokām. Apkampāmies lielā sirsnībā paplikšķinājām viens otra muguru un tad, nešķirami kā Siāmas dvīņi, pievirzījāmies pie vistu sētas. Kompaņero sāka skatīties, galvu virzīdams uz priekšu. Viņa mazie acu plakstiņi plētās platāki un platāki, acu āboli izvēlās uz āru un lūpu kakti iešāvās dziļi vaigos. Smiekli pieauga pa lēkmi. Es viņu saturēju. Viņš izkrita no manām rokām. Viļājās pa zemi. Spieda savu pakrūti. Brīžam aizrīstījās, brīžam šķaidīja [illegible]tas uz visām pusēm...

Es stiepu un vilku viņu prom, lai šo resno seņoru neķertu trieka vai arī cita kāda klizma, no kā ciestu viņa dārgā dzīvība vai bikses.

Nu nepagāja ne nedēļa, kad Asunsionas dzīvāko ielu krustojumā jau karājās gari palagi milzu burtiem:

PASAULES SENSĀCIJA!!!

Vistu dancis ar termītiem gaiļu koŗa pavadībā

Vislielākie panākumi visā pasaulē!!! Šī gada vislielākais notikums starp Dienvid- un Ziemeļpolu! Karāļa dāvana smieklu mīļotājiem!!! Ieeja tikai 5 g.

Tikai 5 guaranī, tikai viena viszemākā strādnieka alga, bet jautrība visam mūžam!!!

(Nobeigums sekos)

Latviešu baletam veltīts mūžs

Osvalds Lēmanis dejos atvadizrādē Toronto 12. septembrī.

Ja runājam par latviešu baleta attīstības laiku un īpato vietu baleta vēsturē, kā to formāli citējis savā grāmatā angļu izcilais baleta vēsturnieks Kirils Beimonts, tā nav šķirama vai citādi atdalāma no baletmeistara Osvalda Lēmaņa vārda. Pēc Aleksandras Fjodorovas aiziešanas viņš latviešu baletu nostiprināja; izveidoja, apdvesa ar savu personību un piesātināja ar lielu drāmatisku impulsivitāti. Viņš izveidoja neredzētā krāšņumā baleta techniku, kas kluva tālu pazīstama pāri dzimtenes robežām. Sakarā ar O. Lēmaņa atvadu baleta vakaru Toronto, ar ko viņš izbeidz savas aktīvās dejotāja gaitas, latviešu tauta ar gandarījumu var atskatīties uz mākslinieka darbības attīstību, kas ir arī latviešu baleta krāšņākais laikmets.

Mūsu visu laiku ievērojamākais choreografs Jānis Osvalds Lēmanis dzimis 1903. g. 18. dec., strādnieku ģimenē. Vēl skolnieks būdams, piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās. Beidzis Birutas Skujenieces drāmatiskos kursus un pēc tam darbojies par aktieri Intīmā teātrī. Interešu lokam paplašinoties, Osvalds Lēmanis sāk mācīties A. Sergējeva baleta studijā, tad Aleksandras Fjodorovas-Fokinas baletskolā pie Nac. Operas. 1926.g. Lēmanis uzsāk savas baletdejotāja gaitas Nac. Operā, ātri avansējas un kļūst baleta solists. Dejojis galvenās lomas baletos: Apburtā princese, (princis Dezirē), Don-Kichots (Bazils), Šecherezāda (vergs). Gulbju ezers (Princis), Bachčisarajas strūklaka (chans Girejs), Lakstīgala un roze (students) u. c.

Trīsdesmitos gados varēja vērot, ka Lēmaņa personā latviešu baletam izveidojas jauns choreografs. Baletomāni nevīlās un 1934 gadā Nacionālās Operas direkcija Lēmani aicina uzņemties galvenā baletmeistara pienākumus, ko viņš veic līdz 1944.gadam. Šais desmit gados latviešu balets nostprinājās un izveidoja savas īpatas tradicijas.

Osvalda Lēmaņa choreografijā izcilu vietu ieņēma dejotājam atbilstošā technika. Tā nekad nav bijusi forsēta, uzspiesta, bet risināta kādā raitā estētikas solī. Raksturīgi vaibsti Lēmaņa choreografijā ir līmeniskā līnija, ko varētu dēvēt par īpatnējāko akcentu viņa iestudējumos. Šis elements spēcīgi tverts viņa pazīstamajā ubagu dejā. Nac. Operas darbības laikā Lēmanis iestudējis veselu rindu izcilu baletu: Gulbju ezers, Mīlas uzvara, Don-Kichots, Skaramušs, Brīnumlelles, Bolēro, Lakstīgala un roze, Esmeralda, Bachčisarajas strūklaka u. c. Baletu inscenējumiem jāpieskaita neskaitāmas dejas operās un operetēs, kas sniedzas simtos, bez tam dejas iestudējis arī filmā „Kaugurieši."

Pēc pirmajiem panākumiem Latvijā, Lēmani aicina viesoties arī ārzemēs: Briselē, Antverpenē, Berlīnē, Budapeštā, Parīzē, Varšavā, Stokholmā, Helsinkos, bet par baletmeistaru 1934.g. uz Veneciju, kur inscenēja „Venecijas tirgotāju" brīvdabas izrādē 1938. g. Kolonas teātrī Buenosairesā, Argentīnā, viņš iestudē arī K. Luzati baletu „Oloferns un Judīte" un baleta skatus piecās operās,

Osvalds Lēmanis

izpelnoties teicamas atsauksmes.

Trimdas laikā Vācijā Lēmanis sākumā strādā kā strādnieks kādā Freiburgas fabrikā, bet pēc Otrā Pasaules kara atkal darbojas baletā, sākumā organizējot baleta vakarus ar Mirdzu Tillaku un Veru Lichačovu. 1946. gadā Lēmanis ir „Latvijas baleta" mākslinieciskais vadītājs. Rodas baleti: Habanēra, Romantiskā epizode, Mefistofelis un Pēdējais sapnis. „L. B." darbībai 1948.g. 1. oktobrī izbeidzoties, Lēmanis darbojas kā galvenais baletmeistars Virtembergas valsts lielajā teātrī Stutgartē. Tolaik vācu prese plaši atzīmēja viņa iestudēto baletu „In scribo satanis". Vēl atzīmējams, ka Osvalds Lēmanis jau 1931.gadā Berlīnē dejoja filmā „Skaistā Helēna" Makša Reinharda režijā. Tāpat Parīzē viņš dejoja kopā ar vienu no redzamākām krievu prima-balerīnām Olgu Specivcevu, Djagiļeva trupas galveno dejotāju. Kopš 1950.g. L. dzīvo ASV, Detroitā un vada Institute of Musical Art baleta klases un savu studiju Grosse Porutā. Šajā laikā sarīkojis arī vairākus baleta vakarus. 1951.g. vasarā Lēmanis, kā baletmeistars viesojās Halifaksā un Jura Gotšalka baleta skolai iestudējis 1 cēl. baletus: Meitene ar linu matiem, Svētki Sevīlā un Vīzija. Par sevišķiem nopelniem baleta mākslā Osvalds Lēmanis apbalvots ar Zviedrijas Vāsas ordeņa pirmo šķiru, Zviedrijas karaliskās operas medaļu, Latvijas atzinības krustu un Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīmi. Trimdā, Vācijā, baletmeistars nosvinēja 25 gadu skatuves darbības jubileju.

O.Lēmaņa darbības vērtējumi atrodami G. Štāla grāmatā „Latviešu balets" un Kirila Beimonta grāmatā „Supplement to Complete Book of Ballet," 1942.g. izdev. Londonā, Anglijā. Pašreiz baletmeistars O. Lēmanis sarakstās līguma slēgšanas lietā ar Buenosairesas Kolona teātra direkciju par eventuālu saistīšanos teātra baletmeistara postenī.

MIERS

Saule vēl met bālus starus, pati pamazām grimdama mākoņos. Drīz būs vakars, tam sekos nakts, bet miera nebūs. Kur ir miers? Nav, šai lielpilsētā tā nav, jo visapkārt mutuļo dzīve, nemiera un trokšņa pilna.

Parasti ir tā, ka cilvēks vienmēr meklē to, kā viņam nav. Ja ap mums ir klusums un miers, mēs tā negribam, mēs alkstam dzīvības un nemiera, bet, ja miera nav, tas liekas kā lielākais trūkums. Kas ir miers? Vai tikai klusums jeb vai brīdis, kad pašā cilvēkā vairs nav nekādu vēlēšanos, kad tik ļauties apkārtnes un mirkļa iespaidam, kad iekšēji cilvēkā viss liekas apklusis? Klusumu jau var atrast, protams, ne šeit, pilsētas vidū, bet tomēr, kaut kur, bet vai tas jau būs miers?

Skatos baltā mākonī, kas tik spilgti izceļas pret debessjumu ar savu vakara saules atspīdumu, un ir labi tanī raudzīties. Pamazām, šķiet, pilsētas troksnis it kā attālinās, un sirdī iezogas miers, dziļa pateicība. Jūtu šo pateicību, bet neaptveru, kam es pateicos. Ir jau vienalga, kā mēs to sauktu, par Dievu, dzīvību vai mieru, šai mirklī tas ir viens. Esmu pateicīga, ka varu te mierīgi sēdēt, vērot vakara saules rotaļu ar mākoni, just dzīvību un dzīvi ap sevi. Garām aizlaižas pelēks, parasts balodis, un kā brīnīdamies nosēstas man pretim uz lieveņa pažobeles. Vai arī viņš sevī tagad sajūt mieru? Varbūt, bet tu, pelēkais svešzemes balodi, jau nezini, kāds dziļš miers var būt citur, ne jau šis baltais mākonis vien ir skaists un atnes sevī vakara mieru, nē, tas tikai pamet kādas senas atmiņas staru, kas ir tik tuvs, ka pat šai pilsētas troksnī sajūtu mieru — mieru sevī, ne apkārt.

Aizveru acis, lai skaidrāki justu šo pagātnes mirkli.

Vakars, spoža mēness ripa met vizošu gaismu uz dienā pļautajiem rudziem. Raupjās rokas sūrst no rudzu siešanas, mugura ir stīva, bet ir tīksmi just nogurumu un vērot darbu, ko pats esi darījis. Tur tālāk jau bālo auzu lauks, un aiz ta klusi čalo upīte. Lēni pa rasaino zāli eju uz upmalu, kur sienāžu dziesmas skan tikpat priecīgi kā vasaras sākumā, viņiem jau nav nekādas bēdas. Visur ir jūtams miers. Nokāpju līdz krastmales oļiem un klausos, kā skan vēl vasaras nakts, bet cik dīvains miers ir šai nakts skanēšanā. Un pēkšņi man it kā gribas izjaukt šo dziļo mieru, es sāku šļakstināt kā nerātns bērns, bet upīte čalo tikpat klusi, un tek tāda pati mierīgā plūsmā tālāk. Sīki vilnīši skrien pret malu, pret akmeni, uz kura stāvu, dažu aizrauj prom, bet dažs sašķīst — lai daudz sīku, mēness gaismā vizošu vilnīšu iejauktos melnajā ūdenī. Dīvains ir tāds vilnītis, reiz sācis ritēt, viņš rit, rit dienām un naktīm ilgi, līdz gadās kas, pret ko tas šķīst, un vairs nava šīs mūžīgās ritēšanas. Ir sašķīdis viens atsevišķs sīkumiņš lielajā plūsmā, bet straume tek tālāk, jo rodas jauni viļņi. Tāpat ar cilvēku dzīvi. Kāda gan daļa dzīvības plūsmai, ja viens atsevišķs vilnis, viena cilvēka dzīve sašķīst? Straume jau tādēļ nerimsies, tā tecēs tikpat mierīgi tālāk, kā arvien.

Domāju un eju gar krastmalu, kur ūdens mierīgs, bet man patīkas to izjaukt, pietiek tikai viena maza oļa, lai rāmā zvaigzne pazustu un sīka vizma izdalītos pa ūdens virsmu, lai atkal pēc īsa brītiņa stāvētu turpat, it kā nekas nebūtu noticis. Atspīdums un īstais priekšmets — cik gan tie līdzīgi(vai tad brīnums, ka sajauktu? Ja cilvēki nezinātu, ka zvaigznes jāmeklē augšā, viņi pielūgtu šīs, ūdenī gulošās zvaigznes, un tās būtu tāds pats neaizsniedzams brīnums, kā tās, tur — augšā. Bet mēs jau zinām — tas ir tikai atspulgs. Dzīvē mēs arī dažkārt ko sajaucam, jo vienkārši nezinām, vai tas ir atspulgs vai īstenība, mēs pieņemam to, ko gribam pieņemt.

Bet tas jau nemaz nav tik slikti, jo dažreiz labāks ir atspulgs kā nekas. Kaut vai ikdienišķā dzīvē, — mēs bieži priecājamies par cilvēku laipnību, kas varbūt ir tikai kādas citas laipnības atspulgs, bet mēs jau to nezinām, un tā ir labi.

Esmu nogurusi no dienas darba, brienu atpakaļ, ūdens ir siltāks nekā rasainā zāle, un netīkas kāpt malā. Kaut kur grāvmalā griež grieze savu vienmuļo, bet patīkamo meldiju. Liekas viss top klusāks, jo nakts jau pilnīgi nomainījusi vakaru. Ir miers, dziļš, patīkams miers.

Garām aizskrien tramvajs, es atveru acis un pasmaidu — ap mani bija atspīdums, pagātnes atspīdums, ne jau īstenība. Pelēkais balodis vēl aizvien sēd man pretim un it kā brīnīdamies pētī, par ko es smaidu. Vai viņš zina, ka cilvēks reizēm apskauž viņa pelēkos spārnus, jo būtu tik labi, aizlaisties atpakaļ uz to vietu, kur bija tik tīkams miers.

Indra Gubiņa

PAZIŅOJUMI

Kanadas latviešu atklātās meistarsacīkstes vieglatlētikā notiks 13. septembrī, plkst. 13,00 Beach stadionā, Toronto. Programmā uzņemtas visas parastās disciplīnas, ieskaitot 4x100 m stafeti vīriešiem, 4 x 60 stafeti sievietēm, kārtslēkšanu un 5000 m skrējienu.

Dalībnieku pieteikšanās vienu stundu pirms starta.

Pēc tam LSAK rīko dejas vakaru, plkst. 19 Ukraiņu leģiona zālē, 326 Queen Str. West.

INTERESANTAS SACĪKSTES MONTREĀLĀ

Montreālas latviešu sporta kopa rīko š. g. 13.sept., plkst. 16,00 starptautiskajā YMCĀ, 5550 Park Ave internas sacīkstes volejbolā vīriešiem un sievietēm un basketbolā vīriešiem, kur sacentīsies precētie ar neprecētiem. Pēc volejbola un basketbola spēlēm zibensturnīrs ping—pongā vīriešiem un sievietēm. Sacīkstes notiks pēc viena zaudējuma sistēmas, un sacīkšu dalībnieki lūgti pieteikties pie O. Zommera pirms sacīkšu sākuma līdz plkst.16,00. Noslēgumā deju vakars. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Šo sarīkojumu apmeklēt laipni lūdz Montreālas Latviešu Sporta Kopa.

MONTREĀLAS SPORTISTU IEVĒRĪBAI

Sportistus un sportistes, kuri vēlētos sākt mācīties volejbolu un basketbolu, tiek laipni lūgti ierasties 11. septembrī, plkst. 8,00 vakarā starptautiskajā YMCĀ, 5550 Park Ave, un pieteikties pie J. Lukstiņa.

LATVIEŠU GALDA TENISISTI KANĀDAS NACIONĀLĀS IZSTĀDES TURNĪRĀ

Jau trijās izstādēs pēc kārtas ir piedalījušies latviešu spēlētāji: 1950. g. izstādē mūsu galda tenisistus pārstāvēja tikai viens dalībnieks un arī laikam viens no jaunākiem. Tomēr turnīru beidzot, jauniņais Oļģerts Puķītis bija meistars zēnu klasē.

1951. g. turnīra dalībnieku skaits jau bija pieaudzis līdz — 4, starp tiem arī sieviešu pārst. Velta Ādmine. Oļģerts Puķītis atkal paturēja meistara nosaukumu savā klasē un jauku panākumu vispārējā vīriešu klasē rādīja Eglītis, stiprajā konkurencē izcīnoties līdz ceturtdaļfinālam.

Kādus panākumus mūsu spēlētāji gūs šogad, vēl grūti minēt, bet kā panākums jau ir gauži kuplais dalībnieku pulciņš, kas ir pāri padsmitiem. Turnīrā cik zināms piedalās Kāpostiņa, Ādmine, Liepiņš, Paukšēns, Puķītis, Eglītis, Kuga, Apsītis Cīrulis, Kūlītis, Lapiņš, un iespējams, ka piedalīsies vēl kāds. kas nav par to paziņojis.

TLSK KORESPONDENCES SACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

Sportistiem un viņu draugiem labi pazīstamajā Beach stadionā Toronto austrumu daļā sestdien 30.augustā, piedaloties kuplam bariņam Toronto sportistu, notika korespondenču sacīkšu otrais aplis.

Vīriešu sacensībās tika sasniegti 9194 punkti, kuru galvenie kaldinātāji šoreiz bija Anis Bergvalds ar jaunu Kanadas latviešu rekordu lodes grūšanā un Edgars Purgailis ar jauku sniegumu šķēpā.

Tāpat savs vārds bija sakāms mūsu rekordistam Valdim Teterim, kas šoreiz bija apmainījis laukuma skrejceļu pret lecamām bedrēm. Vācot punktus savam klubam, redzējām vecus paziņas Pauli Bernātu un Art. Mackaru, kuri gan neaizsniedza savu spēju augstumus savās ierastās disciplīnās.

Kluba ieviešu kārtas pārstāves ar lielām pūlēm sadabūja kopā 3337 punktus.Kā parasts, ierindā bija redzama nekad neiztrūkstošā Velta Ādmine, kuras labākais sniegums bija augstlēkšanā, lai gan Dzidra Tore ar to pašu augstumu ieguva pirmo vietu. Mešanas disciplīnās Velta Viškere bija pārākā pār savām Toronto kollēģēm. Tiešām žēl, ka nezināmu iemeslu dēļ mūsu labākā metēja Nina Tomase—Konce nevarēja piedalīties sacensībās. Jauku pārsteigumu sagādāja jaunā, bet enerģiskā Ināra Apene, bez treniņiem sasniedzot atzīstamu rezultātu augstlēkšanā. Pieejot ar lielāku rūpību treniņiem un izkopjot savus dabiskos dotumus, Apene var izveidoties par labu vieglatlēti.

PAZIŅOJUMI

TLB Sestdienas skolā (arī Vestonas nodaļā) mācības sāksies 13. sept., pl. 10-os no rīta. Mācības notiks: Toronto — Sv.Andreja baznīcā un Vestonā — YMCAs telpās, Main Str.

Jaunu skolēnu uzņemšana turpinās. Mācības maksa: Toronto — $1.25 un Vestonā — $1,50 mēn. no ģimenes, ne bērnu skaita.

Līdz mācības gada sākumam laipni lūdzu vecākus iegādāt bērniem sekojošas mācības grāmatas: I. kl. — Valodiņa; II un III kl. Ceļa maize $1.20; IV kl. Tēvu valoda V un VI kl. Jaunatnes pūrs $1,80; (Būs dabūjama skolā) III, IV, V un VI kl. Ed.Tomasa „Latvija" $1.20; IV, V un VI kl — R.Mikelsona „Latvijas vēsture" $1,00

Grāmatas, izņemot „Jaunatnes pūrs", dabūjamas pie viet. grāmatu tirgotājiem: DV grāmatnīcā, 123 Huron St., TR 1653; V. Ziediņa, 92 Morse St., GL 8646 un Alb. Kalniņa - 71 Indian Gr, - tel. OL 3986 un citur.

Mācības līdzekļi:

Pirmskolā — 2 burtnīcas ar līnijām, 1 burtn. zīmēšanai; I, II un III kl — 2 burtn. ar div. līn. (dab. skolā); III kl. 1 zīmēšanas burtn.; 1 k. krāsaini zīmuļi; III kl. 3 burtn. ar vienlīniju, 1 zīmēšanas burtn. ar rūtītēm, 1 kastīte krāsainu zīmuļu; IV, V un VI kl. 6 burtn. ar vienlīniju; IV kl. 1 burtn. ar rūtītēm.

Tā kā skolai ir liels mācības līdzekļu trūkums, tad ļoti lūdzu tautiešus ziedot skolai Latv. kartes, rakstnieku, mūziku, māksl. ģīmetnes, Latvijas skatus, tautas tērpu attēlus, grāmatas u.c.

T.L.B-bas Sestdienas skolas pārzine

Latviešu Federālistu Kustības Kanadas pārstāvība lūdz savus biedrus, kas ieceļojuši Kanadā no citām zemēm, un jau Kanadā reģistrētos biedrus, kas mainījuši savas adreses, kā arī visas personas, kas vēlētos kustībai pieslēgties, ziņot savas adreses Kanadas pārstāvības sekretāram Leonam Ozolam, 9 Strathmere Blvd., Toronto, Ont.

K. Kampe, LFK FK priekšsēdis

MIRIS BIJ. NOTĀRS PĒTERIS VALTERS

Pēc smagas slimības 22. aug. Minniapolisā, ASV, miris bij. Tukuma un Aizputes notārs Pēteris Valters. Nelaiķis dzimis 1892.g. 29. jūl. Zemītes pag. Tukuma apr., kā pagasta darbveža dēls. Pēc komercskolas beigšanas Tukumā 1912.g. iestājies Rīgas Politechn. Institūtā un vēlāk studijas turpinājis Latvijas Universitātē, ko 1922.g. beidzis ar cand. rer. merc. gradu. Piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās, pēc kam strādājis Satiksmes ministrijā un no 1926.g. bijis notārs Tukumā un Aizputē, līdz pat boļševiku okupācijai. Dzīvi piedalījies sabiedriskajā dzīvē. Trimdas laikus pavadījis Vācijā, Garges un Detelstotorfas nometnēs, bet 1951.g. ieradās ASV un līdz pat pēdējam laikam strādāja kādā slimnīcā Minniapolisā, līdz nenogurstošo darbinieku pievarēja pēkšņi progresējis vēzis. Nelaiķis bija korp. Patria's filistris un arī citu organizāciju aktīvs loceklis. Viņa abi dēli bijuši leģionāri un jaunākais, pēc Kurzemes kapitulācijas, pazudis bez vēsts.

FRANK VASS, B.A.
ADVOKATS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4980,
dzīvoklī — MI 9852

Dr. H. SCHLEIFER
bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi
Pieņem
583 Bathurst St., Toronto,
Tel. RA 6210 (294

Zobu ārsts
Dr. J. ABRAHAMSEN
Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,
372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave
Tel. WA 9354 Toronto (30)

Zobu ārsts
DR. D. J. MARTEN
160 Bloor St. W.
Toronto, tel. KI 2103, RA 0018
pieņem no pl. 10—12 un 3—6,
runā vāciski. ((56)

Zobu ārsts
ALBERTS PODNIEKS
tagad dzīvo
620 IOntario St. Toronto
Tel. RA 2829

Kanadā licencēts zobu techniķis
ELMARS ŠĶOBE
100 High Park Ave, Toronto
Tel. LY 7944 (453)

PIEPRASIET
JAUNĀKO
CENRĀDI.
R. Krūklīša grāmatnīca,
1109 E. Gr. River Ave.,
East Lansing, Mich. USA.

H. KLĪGERA
FOTO STUDIJĀ
1 First Ave, tel. RI 5697, Toronto
var pasūtināt foto attēlus no
BĒRNU SVĒTKIEM
(415)

FOTOLABORĀTORIJA
J. BIRNIS
Attīsta jūsu filmas, plates,
kopē un palielina
RŪPĪGS DARBS!
3 HURNDALE AVE, GE 8120
Toronto (955)

S. LOCĀNS
izpilda dažādus transporta darbus
vakaros un sestdienās
LL 9053, Toronto

R. VILDES
ŠOFERU KURSI VAKAROS
Toronto, tel. LL 8610
Ilga prakse Stokholmā
Mēs runājam angliski, zviedriski un vāciski (398)

Izkārtnes un reklāmas
OSVALDS MEIJERS
Latv. Kam. amatmeistars
736 Pape Ave, Toronto
Tel. Toronto RI 5944
(447)

GRĀMATAS
laikraksti, latviski ādas izstrādājumi, rotas, audumi
Pieprasiet katalogu
P. AVOTIŅŠ
854 BATHURST ST., TORONTO
TEL. KE 0621
Lotus puķu namā II. stāvā
(335)

Pieņemu šūt
DĀMU KLEITAS
52 Gifford St., Toronto
Tel.: RA 5706 (469)

VESELĪBAS UN DZĪVĪBAS
APDROŠINĀŠANU
ar sevišķi labvēlīgiem noteikumiem
piedāvā
V. BEBRIS
Independent Foresters pārstāvis
Sabiedrība, kurā visvairāk latviešu ir apdrošinājušies
48 Rathnelly Ave, Toronto
Tel. Toronto KI 5913
(446)

Mūsu speciālisti vienmēr Jūsu rīcībā
GEARING'S CAMERA
1061 St. Claire W, KE 2305
Toronto
ATVĒRTS ARĪ VAKAROS
Mēs pērkam, pārdodam, maināmi, izīrējam, labojam foto un kino aparātus un turam krājumā visu, kas nepieciešams amatieriem vai profesionālam fotografam.
Attīstām, kopējam un palielinām Jūsu uzņēmumus un dodam garantēti pirmklasīgu darbu.
RUNĀJAM LATVISKI!

Mūsu mīļais filistrs
cand. rer. merc.

PĒTERIS ARVĪDS VALTERS

dzimis 1892. g. 29. jūlijā Zemītes pag. Tukuma apr., miris 1952. g. 22.augustā Minneapolisā, ASV un apbedīts turpat š. g. 25. augustā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

KORP. PATRIA'S KONVENTS

A. DĪZENBACHA
AUTO REMONTU DARBNĪCA
IZDARA VISĀDUS AUTO REMONTUS, SPĀRNU KAROSERIJU LABOŠANU, KRĀSOŠANU, BOJĀTU MAŠĪNU TRANSPORTS AR DARBNĪCAS AUTO NO KATRA ATTĀLUMA, UZ VĒLĒŠANOS PA AUTO REMONTA LAIKU IZĪRĒJU DARBNĪCAS AUTOMAŠĪNU
Veicu remontu darbus visām auto apdrošināšanas sabiedrībām un personīgi izkārtoju maksājumus ar apdr. sabiedrībām. «(953)

ED. TILMAŅA
PĀRTIKAS PREČU VEIKALS
10 WIDMER STR., TEL. EM 6-2434, TORONTO,
Eiropas gaumē vienmēr svaigas preces.
MANA VEIKALA APMEKLĒJUMS JŪS APMIERINĀS
(441)

ED. ZEMĪTIS
ORANGE CRUSH Co PĀRSTĀVIS
piedāvā un piegādā
ATSPIRDZINOŠUS DZĒRIENUS
—visāda veida (bezalk.) kāzām un dažādiem sarīkojumiem ar ļoti izdevīgiem noteikumiem, piem. 1 kaste 24 pud. — $1.20, ņemot 5 kastes — 1 KASTE GRATIS. Pasūtinājumus pieņem katrā laikā
Tel. Toronto EM 3-6282. (451)

LATVIEŠI — mēs satiekamies
KĀ PUSDIENĀS, TĀ ARĪ VAKARIŅĀS JAUKI IEKĀRTOTAJĀ BALTIEŠU
VIKING RESTORĀNĀ
535a BLOOR STR. W. (starp Brunswick un Bathurst) TORONTO
Lētas cenas, laipna apkalpošana.
Pasūtinājumus sarīkojumiem — pieteikt pa tālr. LL5564. (458)

IZNĀKUSI UN PIENĀKS TUVĀKĀS DIENĀS
LATVJU ZELTENE 14. . . . . cena $0.60
Krājumā:

LATVJU ZELTENE 1.—7., kopsējums	$2.50
LATVJU ZELTENE 8.—13 à	$0.60
MODERNIE ROKDARBI I	$1.00
LATVJU SIEVIETE 1.—7. à	$0.75
Latvju novadu tērpi: Lielvārde—Abrene	0.90
Paegles Latvju rakstu ābecīte un krāja	$1.50
Paegles Celaine	$0.80
Birziņa—Švāgere Latviskā us modernā virtuve, ies.	$2.70
Bērtiņa V. Pavāru grāmata, ies.	$2.60

OLĢERTA DĪKA grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio, USA (590)

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
143 Queen St., W., Toronto, tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

ŠINĪS DIENĀS IZNĀK
AUGSIM LATVIJAI
100 latviešu dziesmu, rotaļu meldijas un teksti; skolai un mājai mazā kabatas grāmatiņas formātā. Cena $1,25.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM
AUSTRA ANDERSONE
157 RUSHOLME ROAD, TORONTO. Tel. KE 6460 pēc 6 vak.
(452)

DRĒBNIEKS
praktizējis Rīgā, Berlīnē, Stokholmā, pieņem pasūtinājumus
KUNGU UN DĀMU APĢĒRBIEM
J. GRĪSLIS
188 Davenport Rd., Toronto
Tel. MI 5295 (461)

Montreāliešu ievērībai!
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā.
Tel. WE 5543.
Fotografēšana sarīkojumos. Grupu un kāzu uzņēmumi. Portrejas. Foto pasēm. Foto—amatieri, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem.

GARA KULTŪRAI

Tālivaldis Ķeniņš

Vai aistētika maināma kā kakla saites?

Mans raksts attiecībā uz Čikagā izsludināto koru dziesmu konkursu izpelnījies plašu ievērību un polemika pat pārnesta uz citiem mūsu laikrakstiem. Izteiktas visdažādākās domas. Lielā latviešu mūzikas prominence ASV vipsnā par „vētru ūdensglāzē" un pārmet man norobežošanos (pēdējā laikā jo iemīlots apzīmējums) no tiem, „kas staigā zemes virsū"; cits mūziķis —literāts savukārt apgalvo, ka „viss nelabums nāk no konkursa noteikumu ne visai veiklās redakcijas". Ir arī daža laba varen drošmīga (un cik kompetenta!) laja balss, kas pēkšņi kļūst mazdūšīgs, kad sava sacerējuma apakšā tam vajadzētu parakstīt savu īsto vārdu. Korespondentam R. K. Milvokijā garāmejot paskaidrošu, ka neesmu dzirdējis par komponistu Hogeneru, toties tāds Honegers eksistē gan; paldies laikrakstā valodas redaktrisei par rektifikāciju. Un beidzot jo uzstājīgais un zinkārīgais Čikagas tautietis T. K. kas, protams, arī slēpdamies aiz anonimitātes žoga, šī laikr. slejās turpina saukt: „kurrrš irrr tas" necieš amais „koris; šurp viņu!" (vai lai pārliecinātos, ka pats pie tā nepieder?).

Man pašam arī nebūtu daudz ko piebilst pie mana iepriekšējā raksta, ja dažs labs no manu domu līdzrisinātājiem vietumis nebūtu tās pa savai gaumei parafrazējis, vai arī izteicis dažus apgalvojumus ar kuriem ar labāko gribu nekādi nevaru būt vienis prātis. Man godu parādīja J. Poruks veltīdams vai 200 rindas manu domu atspēkošanai šī nelaimīgā konkursa lietā. Viņš gan atturas mani vārdā saukt un runā reizē ar distanci, jovialitāti un kādu nieku ironijas, kas gluži labi piedien Latvijas Konservātorijas akustikas profesoram, iepretim savam bijušam audzēknim. Viņš apgalvo, ka esot „grūti lebojams" šī gadsimta mūzikas apbrīnotājs, un tam es labprāt ticu. Viņš turpina, ka „mūsu laikmets nav vienīgais atradis burvju atslēgu uz skaņu valsts vārtiem" un es viņa domai tikpat labprātīgi sekoju. Daudz mazāk atbalsta rasima redzu viņa apgalvojumam, ka „nav tādu laika mūzikas vēsturē, kad patiess radošs gars nebūtu bijis vismaz tikpat absolūti oriģināls savā mūzikas aistētikas izteiksmē kā tagad". Jā, bet kas gan bija klasiskais laikmets, ja ne skaņu valodas universālitāte tās visplašākā veidā? Ja Haidnam un Mocartam ir gan savs oriģināls stils, tie tomēr neapšaubāmi runā vienu un to pašu valodu. Ja tas tā nebūtu, tad mums vēl šodien tik skaidri neatklātos Romantisma vēstījums un nozīme, kas savukārt [illegible] varētu piemeklēt [illegible] niskās grūtības laikmetīgās mūzikas

kas koru darbos rastos aiz skaņražu pavirsības, koru technikas nepārvaldīšanas. Man uzmācas nelaba doma, ka šoreiz gan J Poruka kungs nav atvēris visas durvis, lai pilnīgi un objektīvi varētu spriest par to, kas ir šī gadsimteņa koru literatūra, kaut vai tiem smalkajiem Andrē — Kaplē ā cappella darbiem (citēšu, piem., „Inscriptions Champêtres"), pēri skaistākām Debisī, Ravela, Pulenka kora dziesmām, līdz pat Olivjē — Mesiāna vienam no vispār zīmīgākiem šīsdienas franču mūzikas skaņdarbiem „Cinq rechants", arī a Capella koriem. Kāda tur pavirsība, vai nemākulība? Vai tikai tāpēc tie nenākam, ka nav mūsu „caurmēra" koriem pa spēkam? Šis pēdīgais, pilnīgi arbitrārais aizspriedums, man arī sagādāja lielāku vilšanos nekā tie daži sīkumi, ar kuriem rakstītājs manas domas ir vietumis pārveidojis, vai arī man piedēvējis tādus nodomus par kuriem savā rakstā netiku iebildis ne pušplēsta vārda. Tādēļ arī nožēloju šo mazo tendences piegaršu, kas nav J. Poruka dabā, nedz arī kādu kaut cik nopietni pārliecinās par divdesmitā gadsimteņa koru darba mazvērtību.

Grūtāk man nākas izprast, kādēļ viena no mana raksta galvenajām domām tikusi pilnīgi noklusēta un uz to atsaucies nav neviens. Proti, konstatējis, ka mums trimdā ir arī labi kori, ar attīstītu techniku, un koriem pa spēkam pārvarēt jau ievērojamas techniskas problēmas (cits paveicis Mocarta, cits Forē Rekviēmu, cits mūsu dziesmu klāsta „ākīgākos" darbus). Kādēļ Čikagas kora dziesmas konkursa noteikumi nav paredzējuši mūsu Dziesmusvētku 80. g. jubilejas gadījumā dāvāt arī šim koru vienībām piemērotas kora dziesmas, kas liekas būtu ne tikai svaigākas, bet arī pareizāk atspoguļotu šī divdesmitā gadu simteņa mūzikas aistētikas skatījumu, un liekas interesētu tos vairāk nekā trimdas dziesmusvētku īpašām vajadzībām piemērotie vienkāršākie sacerējumi.

Latvijas laikā notikušos kora dziesmu konkursos nekad netika [illegible] koru darbu šķirošana, grūti atskaņojamās un viegli atskaņojamās dziesmās [illegible] dziesmas. Arī Londonas kora dziesmu konkursam nebija šādu ekskluzīvu, lai gan pēc rezultātu pasludināšanas, [illegible] žūrijas komisijas (kurā ietelpa arī J. Poruks) atskanēja balsis, ka dažas, gan godalgotās, gan negodalgotās dziesmas esot „trimdas apstākļos neizpildāmas". Bet nez' kur [illegible] tādi Reitera un Zuikas kori, kas šo [illegible] mu . . pacēla. [illegible] domāja, ka [illegible] pavisam otrādi, ka šie mūsu lielie kori ir īste-

nībā pavisam maznozīmīgi ansambļi un ka koŗa dziesmas vērts rakstīt tikai „caurmēra" koŗiem, un vēl turklāt dziesmu svētku vajadzībām, kas notiek, labi, ja pa dažiem gadiem reizi. Kuŗi faktiski ir mūsu koŗa dziesmu līmeņa cēlāji, nemaz nav jāprasa. Šī konkursa noteikumi, protams, neparēdz kādus „aistētiskus ierobežojumus", bet tā ir tīrā hipokrizija Mūs aicina gan vārīt smalku viru, bet, dāmas un kungi, uzmanīgi, bez pipariem un sāls, jo ēdēji daudz ko nepanes. Bet lai vira būtu garžīga un turklāt vēl šīsdienas gaumē! Jo J. Poruks mums proponē īstu burvju loku: no vienas puses viņš saka, ka „šie 400 dolari godalgu būtu izdarījuši milzu darbu, ja ar to mūsu koŗi tiktu pie modernās aistētikas priekštelpām", tak no otras puses tas aicina rakstīt tādā faktūrā, kas būtu viegli pārvarama mūsu „caurmēra" koŗiem. Ir skaidrs, ka tā netiksim pat līdz šīs „modernās aistētikas" ārdurvju klinķim. Man nav nekāda sevišķu aizspriedumu pret šo mūsu koŗu kategoriju, it īpaši to nacionāli—sabiedrisko nozīmi, bet kāpēc bija jādomā tikai par tiem, jo no viņiem varam sagaidīt vismazāk mūsu koŗu kultūras izveidošanā.

Ja jau mēs uzsāksim šādējādi apzinātu koŗa repertuāra pazemināšanu, lai neteiktu — degradēšanu, tad nav vairs iemesla ceļā apstāties. Šodien no mums prasa dziesmas techniski ierobežotām koŗa vienībām; nebrīnīsimies, ja rītu lasīsim noteikumus par konkursu „visvieglāk atskaņojamai dziesmai", Ar to, varbūt, būs pakalpots vēl plašākām tautas masām, jo, raugi, būs tapusi jauna galda dziesma „tautiski—sirsnīgo" pīrāgu vakaru kuplināšanai Un būs ne tikai „staigāts pa zemes virsu", bet pat rāpots.

Sulīgā, bet arbitrārā izteicienā, J. Poruks raksturo manu ieņemto stāvokli šī konkursa lietā, kā gluži „personīgu" darīšanu, piedēvējot man jaunas mizantropiskas tendences un vēlēšanos jāt uz balta zirga, kamēr „plēbs vārīsies savā zupā". Savā jo interesantā rakstā („Laiks", 22. aug. nr.) mans oponents atsaucas uz vienu no šī gadsimteņa mūzikas „sniegoto galotni" Debisī Es nezinu, ko Debisī būtu domājis par J. Poruka ieskatiem šajā jautājumā, jo kādā vēstulē komp. Šosonam tas rakstā tieši tā: ‚Mākslinieks allaž bijis radījums, kuŗa vajadzību apzinās tikai pēc viņa nāves; tādēļ arī būtu labāk, ja viņam vispār nebūtu jāmaisās starp sava laikmeta ļaudīm".Man jāteic, ka personīgi šī doma man liekas tomēr piedauzīga, kaut arī no saviem aistētiskiem uzskatiem neatkāptos, lai savā mākslā mēģinātu ieinteresēt tos, kuriem tā vienaldzīga. Neesmu arī, atklāti sakot, manījis, apgrozoties kuplajā Toronto latviešu saimē, gan koncertēdams, gan referēdams par mūzikas problēmām, gan arī mācīdams ir lielus, ir mazus, ka tiktu uzskatīts par tādu egocentrisku bubuli.

Bet man liekas, jo savādi, ka J. Poruks pats savu skaņražu darbu ieskata par tik nevērtīgu tādēļ vien, ka viņš pats nekad „pa zemes virsu" nav staigājis. Šāds konstatējums liekas, nāk automatiski, ja zinām, ka ārpus dažiem tautas dziesmu sabalsojumiem skolēnu koriem reta ir tā J. Poruka koŗa dziesma, kas nokāpusi līdz tautai. Es minēšu „Pavasaŗa dziesmu". kas teiks otru? Viņa solo dziesmu, trauslā un izmeklētā faktūra, nav nevienā momentā pielāgojusies vienkāršā klausītāja izpratnei, bet viņa dziesmas allaž bijušas rezervētas mūzikāli izglītotām un izsmalcinātām ausīm. To ir nedomāju viņam pārmest, tak nevaru slēpt savu pārsteigumu, ka šis smalkās elegances un gaumes meistars, izsmalcinātais aistēts nu pēkšņi kļuvis par šāda utilitārisma apustuli.

Kas teica, ka aistētikas nevarot „mainīt kā kaklasaites", ja ne pats J. Poruks? Vai tad ar principiem būtu savādāk, jebšu viņa aistētisko problēmu skatījums no laika gala bijis slēptā antagonismā ar viņa cilvēcīgām prasībām, tādā veidā radot dzīvu piemēru Andrē Žida aforismam, ka galējības saskaroties?

Cik šāda pseudostaigāšana pa Olimpu, kuru man cenšas piedēvēt, ir relātīva lieta, liecina gluži personīgi piedzīvojumi. No vienas puses Parīzes jauno skaņražu saimē tiku ieskatīts drīzāk par konservatīvistu, lai neteiktu konformistu, un kāds vācu kritikis vienu no maniem pēdējiem darbiem nosauca par „spaetromantische Stimmungsmusik". No otras puses, vienai daļai latviešu esmu kāds negants „futūrists", kuŗa saskarē ar tagadnes Rietumeiropas mūzikas tendencēm, tiek saskatīta mākslas un komponistu apsmiešana un noniecināšana (Milvokijas korespondents dixit). Skaidrs ir tas, ka šādējādi jo spilgtāk redzam to aizu, kas šķir šī gadsimteņa mūzikas problēmu koncepciju Rietumeiropā no tā, ko daļa latviešu vēl joprojām ieskata par šīsdienas mūzikas izteiksmi „latviskā skatījumā". Mēs vēlētos uzrausties līdz veco kultūras tautu garīgam līmenim, un daudz šajā ziņā esam arī panākuši, taču ir momenti, kad, Pāvila Klāna vārdiem runājot, vislabprātāk aplūkojam savu nabu. Un lai man nepārmestu vismaz šī raksta beigu domu, patapināšu to vēlreiz no Kloda Debisī: „Kamēr vien netiks atvērti visi logi, mūzika būs vienmēr sasmakusi". Bet Čikagas konkursa debesu valstības vārti ir ciet, un pie tiem stāv dusmīgs Pēteris. Ak vai tam nabaga pasaules lāpītājam, kas iedrošinājies pacelt savu balsi pret iedomātās paradīzes svētnieku!

Red. piezīme: Ar šo rakstu redakcija mūsu laikrakstā izbeidz polemiku par Čikagas dziesmu svētku koŗa dziesmu konkursa noteikumiem un nozīmi, kas jo bagātīgi iztirzāti gan no mūzikas kompetenču, gan arī no vienkāršo lasītāju viedokļa.

Mirdza Kronleja

JĀ IET ATPAKAĻ

Koku šalkšanā
Ilgi klausījos,
Saules mākons sārts
Dega vakaros.

Zāle duseja
Miegā mierīgā.
Jutu, dvēselei
Bija labi tā.

Kas šo mieru tev
Izslāpušai liedz? —
Tālā pasaule
Dun kā bišu spiets.

Un tev jāceļas
Jāiet atpakaļ,
Dienu ritums kur
Tavu mūžu mal.

Pāvils Klāns

IEDOMĀTA INTERVIJA

Redakcijai atrodoties Kanadā, bet autoram Eiropā, grūti runāt par kādu īstu interviju, ar ko ieklauties Latvijas Amerikā tradicijās, sākot iespiest jaunu darbu. Jautājumus, kas šādās reizēs ir neizbēgami, tomēr var viegli iedomāties, un tā — ja patiesi notiktu brīnums un Alpu pakājē ierastos žurnālists no Toronto, jautādams:

Mūsu jaunā romāna Rūsa autors P. Klāns savā darba i'stabā.

„Kas jūs pamudināja romānu rakstīt?' — varētu atbildēt:

„Pieredze. Aizvadītie laiki kopš dzimtenes okupācijas devuši daudz faktu materiāla. Un nezin, vai trimdā būtu radušies tik daudzi jauni darbi, ja pagātnes pārdzīvojumi un tēlu bagātība nedrūzmētos autoru atmiņā. Milzīgie, nebijušie dvēseliskie satricinājumi prasa izpaušanos, kas atvieglo tāpat kā bikts, bet vēl nepazītās pasaules pieredze svešumā ir auglīgs fons, uz kuŗa psīchiskie lūzumi un pārdzīvojumi projicējas ar divkāršu spilgtumu. Bet es nezinu, vai kāds no mūsu autoriem ir uzrakstījis laikmetīgas vielas darbu tādēļ, ka tas ķaut kad kaut kur prasīts."

„Vai jūsu darbs atspoguļo vēsturiskus notikumus un personas?"

„Romāna darbība noris kaŗa pēdējā posma un pēckaŗa laika vidē. Arī dažu personu vienā vai otrā epizodā esmu norakstījis no dzīves, taču apzinīgi portretēts nav neviens."

„Kāds bija uzdevums, darbu rakstot?"

„Divējāds — dokumentēt aizvadīto laikmetu dažos tā posmos, taču ļaujot vaļu arī iztēlei, un — uzrakstīt romānu, kuŗā autors apzinīgi piešķiŗ centrālo lomu notikumam, pakārtojot tā suverēnitātei cilvēku likteņus."

„Kādēļ esat izvēlējušies nosaukumu Rūsa?"

„Nav domāta rūsa, kas saēd stobrus un mantu. Bet mēdz teikt — kad rūsa plātās, var gaidīt lietu. Īstenībā visa mūsu tautas traģēdija norisinājusies un joprojām norisinās rūsas zīmē, — bet jauna debesu veldze, no kuŗas varētu gaidīt pieceļamies drupas, nav nolijusi vēl šodien, Rūsa turpina plātīties."

„Un kādēļ savu darbu esat apzīmējuši par romānu — reportāžu?"

„Ziņkāres dēļ — redzēs, kas būs. Mūsu kritika visus līdz šim parādījušos t.s. laikmetīgos darbus apšaudījusi ar vienu un to pašu lādiņu — epitetu „reportāža". Kas notiks, ja no buŗām būs izņemts vējš? Taču galvenais ir tas, ka atstarpe no vēsturiskā, dziļi saviļņojošā notikuma līdz brīdim, kad to fiksē uz papīra, ir pārāk maza, lai vienlaicīgi varētu pretendēt uz pilnvērtīgu mākslas darba radīšanu un reizē dot laikmeta dokumentu. Autoram tad jāizšķiŗas, vai jau šodien lauzties sfairās, kuŗās viņš, varbūt, pēc desmit gadiem varēs rīkoties bez mokām, pilnīgi brīvs no aizspriedumiem un kaislībām; vai arī — atteikties no apceŗamās vielas pavisam. Abos gadījumos tas ir lukss. Citiem vārdiem — pielikums reportāža atbrīvo no pretenzijām, kuŗas dažreiz autoram piedēvē nevietā. Taču epitets reportāža neatbrīvo autoru no formas, stila un kompozicijas uzdevumiem."

„Kādas ir jūsu darba metodes?"

„Materiālu romānam, kā jau sacīts, izšķērdīgi devusi pati dzīve. Ne visu varēts izlietot. Epizodiem, kam vēsturisku faktu nozīme, vai kas prasījuši tiešu aprakstu, vākts papildu materiāls. Darbs veikts ar rakstāmmašīnu uz ceļiem, nevienu rindu neuzrakstot ar roku. Tas prasa vairāk koncentrācijas, bet toties dod labāku pārskatāmību. Dienā dažreiz uzrakstīts līdz 4 lappusēm. Pēc viena gada nogulēšanās manuskripts pārstrādāts no jauna."

„Un kādas ir jūsu vēlēšanās, savu pirmo romānu tautā laižot?"

„Atrast saprātīgu lasītāju, — kas ar visu goddevību pret Štrāla, Akurātera un citu pagājušo gadu desmitu autoru mākslas tradicijām, bet būdams bez aizspriedumiem pret konsekvencēm, kas radušās laikmetu pārvērtībās, — ieskatītu, ka arī mūsu rakstniecībā ir iespējams iztikt bez normātīviem paraugiem, kas laika plūsmā mēdz paši sevī nosirmot."

Pāvils Klāns

ROMĀNS — REPORTĀŽA

I.

Izskatījās tā, it kā saruna būtu beigusies. Cilvēks, kas sēdēja Erikam Donim pretim, izņēma pulksteni un uzmeta tam rāmu skatienu.

„Diemžēl, man jāatvadās," Eriks, šo mājienu sapratis un drusku vīlies, piecēlās. Viņš noliecās un paņēma no grīdsegas nokritušos cimdus un viegli, divos pirkstos satvēra savu lielisko pelēko Borsalino cepuri.

„Jūs steidzaties?" cilvēks ar pulksteni bez kādas intereses balsī jautāja.

Eriks pacēla jau sveicienam izstiepto roku vēl augstāk un atplēta plaukstu ar tādu žestu, ko nebūtu pārspējis pat Vato Vienaldzīgais. Ilgā rutīna ārzemēs viņu bija mācījusi nepārsteigties, bet vienmēr nogaidīt pretējās puses pēdējo vārdu.

„Jā un nē," viņš pieklājīgi pasmaidīja. „Es nekādā gadījumā negribētu apsmādēt jūsu viesmīlību."

Augums, kas tagad piecēlās no milzīgā un tukšā rakstāmgalda pretējās puses, lika nevilus trūkties arī daudz pieredzējušam Erikam Donim. Savu stundas ceturksni jau ciemojies, viņš bija paguvis pierast pie tā, ka mājastēvam vārda pilnā nozīmē nebija sejas — viņa degunu, ausis, vaigus un pat pieri pārklāja kāda drausmīga ievainojuma rēta, kas būtu varējusi celties no applaucējuma vai apdeguma, tā pārvēršot visas tās formas, izteiksmes un krāsas, kurās atspoguļojas ik cilvēka dvēsele — par netīkami sārtu bezveidīgu masku. Tajā dzīvas bija vienīgi acis un mute, bet arī to kustības bija aprobežotas. Kad viņš tagad piecēlās, atklājās, ka viņam trūka arī kreisās rokas, kuŗas piedurkne bija iemaukta žaketes kabatā. Bet liktenis šo cilvēku nebija pasargājis arī no vislaunākā — viņš gāja, grabēdams masīvā protēzē, kas aizstāja kreiso kāju no pēdas līdz ceļgalam.

Redzēdams Erika skatienu, viņš ievilka elpu, it kā gribēdams ko teikt, bet vēl laikā savaldījās, un ar žestu, kuŗa atturīgā brīvība piemīt vienīgi pasauli redzējušiem cilvēkiem, pamāja Erikam sēsties vienā no stāvajiem ampira krēsliem, kas bija novietoti virknē gar visu milzīgās telpas vienu sienu.

Nebūdams gausas dabas, Eriks atsēdās tuvu galdiņam, uz kuŗa pamanīja attaisītu konjaka pudeli. Mājastēvs atlaidās dziļā atzveltnī, ar vienīgo roku novietodams savu protēzi pēc iespējas ērtāk dabiskā stāvoklī.

Nepatīkamākais bija tas, ka no pretimsēdētāja sejas nebija nojaušams ne viņa garastāvoklis, ne domu pašreizējais virziens. Viņš varēja būt tiklab sadrūmis kā jautrs, un šī nekustība, vērta īso klusuma brīdi kādā dīvainā mistikā, kuŗas neatvairāmajai ietekmei Eriks centās pretoties ar visu savu intellektu. Taču viņš skaidri apzinājās šo pūļu veltīgumu — nebija šaubu, šis cilvēks bija ārkārtīga, neikdienišķa parādība ne tikai savas ārienes dēļ vien. No viņa izstaroja griba, apņēmība, miers un tik skaidri nojaušama mērķtiecība, ka Eriks sajuta tieksmi izsargāties, palikt ārpus šīs ietekmes, kas, likās, necieta ierunas.

„Jūs tātad dodaties uz Berlīni," pēkšņi un bez kāda ievada sacīja dīvainā maska. Eriks pamāja.

„Sarkanā armija ir pie Cesvaines, un man nav vairs laika gaidīt uz izdevīgākiem apstākļiem," mājastēvs turpināja. „Vai jums ir drosme?"

„Es esmu labs šāvējs," drusku pārsteigts, izvairīgi atteica Eriks.

„Drosme bez ieroča," maska pārtrauca viņu un tūlīt piebilda: „Jums jāuzņemas nogādāt Zviedrijā daži dokumenti. Ja tos atradīs jūsu kabatās, tas jums var maksāt vismaz koncentrācijas nometni, citiem vārdiem, tas nozīmē apmēram to pašu ko nāvi."

Tā bija ļoti tieša valoda. Eriks, kuŗa jūtīgā daba nojauta situācijas nopietnību visos sīkumos, sajuta sīkas nervu trīsas kā vienmēr briesmu un svarīgu izšķiršanos brīžos. Uz spēles bija ne tikai viņa brīvība, drošība un varbūt dzīvība, — uz spēles bija ar viņa vārds, viņa sekmes, viņa stāvoklis; šiem pēdējiem apsvērumiem viņš piešķīra vissvarīgāko nozīmi. Jo ko nozīmē krietsa cilvēka slava bez dzīvības?

Viņš izvilka biezu kabatas portfeli un izņēma no tā vizītkarti, uz kuŗas greznojās kādas lielas Latvijas eksporta firmas ārzemju pārstāvja cienījamais vārds. Viņš pasniedza karti pretimsēdētājam un dažas sekundes gaidīja, kamēr tas izlasa tekstu: „Ļoti godātam Erikam Doņa kungam. Lūdzu neatteikt ielūgumu uz tasi tējas ar araku."

„Tādas lietas nemēdz nēsāt kabatas portfelī," sacīja maska, vizītkarti atpakaļ pasniedzot.

„Šim brīdim par godu es to tomēr darīju," Eriks noklepojās. Svenska Dagllght korespondents Bertils Lunds viņam šo karti priekš diviem mēnešiem bija pasniedzis Berlīnē. Visas šīs sešdesmit dienas tā viņam bija palikusi mīkla. Viņš gan saprata tajā izteikto mājienu, bet zaudēja pacietību, nevarēdams sagaidīt pašu ielūgumu. No kuŗas puses tas nāks? Kas aiz tā slēpsies? Šis zviedru žurnālists piederēja pie neitrālās pasaules, kas kaŗa norisēs noskatījās no malas un varēja brīvi kustēties, kur vien patika. Nebija nekāds brīnums, ka vizītkarte nokļuva viņa rokās pat no Vācijas ienaidnieku zemes, kāda bija Anglija, un tikai iepriekšējā vakarā, kad Eriks kāpa pa sava nama tukšajām kāpnēm uz dzīvokli, mīkla atrisinājās. Viņam nāca pretim gluži necila izskata jauneklis, pieklājīgi pacēla cepuri un klusi sacīja:

„Lūdzu uz tasi tējas ar araku — Brīvības ielā 7, dzīvoklis 6."

Iekāms Eriks paguva saprast vārdu nozīmi, jauneklis jau bija nokāpis dažas pakāpes zemāk, un tūliņ aiz viņa muguras noškinda stikla durvis.

„Es pieņemu, ka jūs mani labi pazīstat," Eriks turpināja pret mājastēvu pagriezies. „Bet visām lietām ir divas puses. Jūs man esat svešs."

„Es nebrīnos," pēkšņi no mājas tēva mutes izlauzās gārdziens, kas laikam nozīmēja smieklus. Viņa seja pārvērtās, kļūdama vēl sārtāka un iegūdama groteski baigu izteiksmi, kādā dažreiz savelkas lielās mokās miruša cilvēka vaibsti. Eriks nolaida acis.

„Es nešaubos," mājas tēvs pēkšņi pārvērta balsi, „tādu jūs mani nekad neesat redzējuši. Bet es esmu tas pats, ko jūs redzējāt citādu — priekš kādiem gadiem..."

Viņš piecēlās, pārkliboja pār plašo telpu, mīksti guldīdams savu mākslīgo kāju paklāja garajā spalvā un noliecās pār rakstāmgaldu.

„Vai drīkstu lūgt tuvāk?"

Kad Eriks piebiedrojās viņam, mājastēvs pasniedza uz mata tādu pašu vizītkarti, ar kādu Eriks nupat bija akreditējies.

„Lasiet"

„Lūdzu ieaiciniet pie sevis Eriku Doņa kungu uz tasi tējas ar araku," lasīja Eriks. It kā neticēdams, viņš vēl un vēlreiz pārlasīja arī tā cilvēka vārdu, kam šī karte bija adresēta, pavērās mājas tēvā un tad ar gaŗu, aiztutrētu nopūtu, roku pierei pārvilkdams, izdvesa:

„Ekselence!"

„Ekselence ir mirusi," sacīja sārtā maska. „Bet ekselence tomēr dzīvo. Vai jums vajadzīgi vēl pierādījumi?"

Viņš noliecās vēlreiz pār rakstāmgaldu un izvilka no atvilktnes dažus aktu vākus, atšķirdams tos Erika priekšā. Tās bija valsts saimniecības plānošanas ministrijas oficiālās blankas, uz kurām vīdēja paša ministra pazīstamais paraksts.

„Reiz tas bija mans resors," Eriks nenocietās, atcerēdamies savas žurnālista gaitas Latvijas brīvības laikos. „Par to iznāca daudz rakstīt."

„Tas arī tagad ir jūsu resors," sacīja maska un pielika dokumentam spalvu. Paraksts, ko mājas tēva lielā, galīgā roka neskaitāmos variantos tagad atkārtoja uz blankas, mats matā līdzinājās tam, kas jau stipri iežuvis un izbalējis, vīdēja uz dokumenta. Tas bija 1938. g. budžets un bilance.

„Ekselence!" Eriks klusi atkārtoja.

Sārtā maska ar strauju kustību aizcirta galda atvilktni. Pēkšņi Eriks atpazina šai milzīgā augumā cilvēku, kuŗa smadzenes reiz cēla, organizēja, plānoja un apauglоja ar idejām visu uzplaukstošās valsts saimniecību, — cilvēku, kas skanīgā, skaidrā balsī no savas vietas ministru kabineta sēdēs pauda savu viedokli, — cilvēku, kuŗa masīvā un stūrainā figūra cildeni un rāmi kustējās ļaužu drūzmā oficiālās pieņemšanās un valsts svētku aktos. Ekselence klusēja un gluži kā reiz savā kabinetā, iekām dot atbildi žurnālista jautājumam, lūkojās pa logu. Eriku šī pagātnes vīzija, šī groteskā reālitāte uz mirkli padarīja gandrīz jūtīgu. Viņa priekšā stāvēja spoks, — tēls, kas piederēja priekš četriem gadiem mirušam cilvēkam. Viņa prāts atteicās pieņemt šo patiesbu. Atklājums bija pārāk spējš, lai iegūtu pilnīgu pārskatu par situāciju, viņš bija spiests vienīgi atzīties pats sev, ka šis notikums viņu satriec, ielīksmo un aizgrābj reizē. Un lika nojaust kāda liela notikuma sākumu, par kuŗa ārkārtīgo nozīmi liecināja šī cilvēka eksistence. Vai ekselenci neatrada nošautu Centrālcietuma pagalmā 1941. gada jūlija pirmajās dienās? Ar pūlēm toreiz izdevās viņa līķi identificēt. Bet — kā tas toreiz īsti bija? Vai pēkšņi visi minējumi, apraksti un nekrologi neapklusa, itin kā vācu iestādes nebūtu vēlējušās šim vīram parādīt pārāk lielu godu? Latvijas valsts un tās izcilo cilvēku daudzināšana toreiz bija tikpat kā aizliegta. Jā, Eriks tagad atcerējās — tā bija ekselence, ko daudzi bija redzējuši deportējamo vidū 14. jūnija rītā, pēc gada bija atrasta nošauta cietuma pagalmā. Tas nevienam nebija saprotams.

Tūkstoš jautājumu drūzmējās Erika smadzenēs. Kā, kā tas bija iespējams? Kā tas notika? Kur ekselence bija pavadījis visus šos gadus?

„Es labprāt vēlētos no jums mazu pakalpojumu," sacīja dzīvais mironis, tā laupīdams vēl neticīgi saspringtajam Erikam iespēju uzsākt sarunu, kas to būtu ārkārtīgi interesējusi. „Tikko papīri devušies ceļā, paziņojiet man to. Gan jau radīsies iespēja. Vai jums ir kāds cilvēks? Kas viņš ir?"

(Turpinājums sekos)

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. mājās — RI 3670

ZVANĪT NO PLKST. 11 VAK. LĪDZ 8 NO RĪTA

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos, kā arī SAGĀDĀ AIZDEVUMUS ar 3 proc. uz diviem gadiem nekustamu īpašumu pirkšanas iemaksai.

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE

Members of Toronto Real Estate Board

219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORI HA 1192

SVEICAM I LATVIEŠU DZIESMU DIENU DALĪBNIEKUS, LABVĒĻUS UN RĪKOTĀJUS

ARNOLDS BĒRZIŅŠ

Birojā tel. PR 5761

1172 Bay St., TORONTO

Tel. mājās: EM 4-8614

VIKTORS REBANE

Tel. 94121

913 Main St., E. HAMILTON

Birojs atvērts ik dienas līdz pl. 10 vak., arī sestdienās un svētdienās

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE, Ltd., REALTORS

LIELĀKAIS NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

SEKOJIET IK DIENAS SLUDINĀJUMIEM VIETĒJOS LAIKRAKSTOS

Bruno Puriņš

Member of the Toronto Real Estate Board

Piedāvā bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus Toronto un plašā apkārtnē, kā arī sagādā naudas aizdevumus un apdrošināšanas polises

MĀJU PĒRKOT PĀRBAUDIET MŪSU pārdodamo māju sarakstu

Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON

Member of the Toronto Real Estate Board

348 EGLINTON AVE, W.

Tel. birojā: RE 0383, RU 1-0883. Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

Eglington—Keele rajonā jauns 6 ist. bungalovs ar privātu iebraukšanas ceļu, cietkoka grīdām un dārzu 51 X 185 pēdas.

Pilna cena $11.000.— Iemaksa $2.000.—

IMANTA

Apgāds IMANTA sāk izdot

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS

Redaktori: prof. A. ŠVĀBE un prof. K. STRAUBERGS

Šajā darbā ir apvienotas Latvju dainas ar latviešu folkloras krātuves savāktajām Tautas dziesmām. Krājums iznāks 12 sējumos. Katra sējuma ievadā latviešu zinātnieku raksti par latviešu tautas dziesmām. Ik sējums aptvers 500—600 lpp. un iznāks katru 2.—3. mēnesī.

Apgāds IMANTA lūdz nekavējoties pieteikties ikvienu, kas vēlētos iegādāties Latviešu tautas dziesmas, jo subskribentu sarakstu pievienos jau 1. sējumam. Šis pieteikums nav saistīts ne ar kādām iemaksām. Iemaksas būs izdarāmas pirms katra sējuma saņemšanas. Par iemaksu izdarīšanas veidu paziņos katram subskribentam atsevišķi.

Piebilstam, ka subskribenti saņems L.t.dz. speciālā iesējumā par apm. 25% lētākām cenām nekā šis darbs būs pērkams brīvā tirgū. Atsevišķa sējuma cena nepārsniegs līdzīgu apmēru parastās grāmatas cenu.

Paziņojam, ka pilnīgs Latviešu tautas dziesmu komplekts, ieskaitot arī nerātnās tautas dziesmas, saņemšanu garantējam tikai subskribentiem.

Lūdzam arī visas latviešu grāmatnīcas nekavējoties paziņot to subskribentu vārdus, kas eventuāli ir pieteikušies L.t.dz. izdevumam šajās grāmatnīcās.

PIETEIKUMI PIESŪTĀMI APGĀDAM

IMANTA

POSTBOX 292, KOBENHAVN, V. DANMARK

KOFERRAKSTĀMMAŠĪNAS

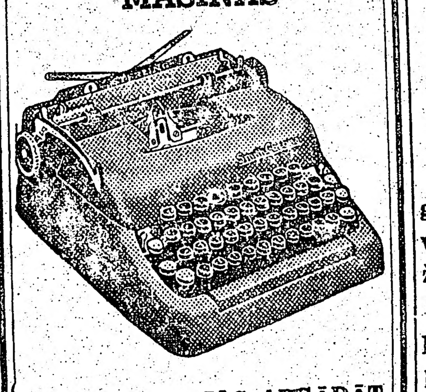

MĒS VARAM JŪS APGĀDĀT AR KATRAS KONSTRUKCIJAS KOFERRAKSTĀMMAŠĪNĀM JŪSU PAŠU VALODĀ

Iespējams uz nomaksu

Thomas & Corney

88 ADELAIDE ST.W.

TORONTO, ONT.

(364)

MANN AND MARTEL

REALTORS

1663 Bloor St. W.

Nekustamus īpašumus pērkot vai pārdodot,

griezties pie mums. Mēs jums varam piedāvāt mājas par dažādākām cenām, lielā izvēlē pilsētas centrā un apkārtnē.

Laipnus paskaidrojumus sniedzam katru dienu no pl. 9,00 no rīta līdz pl. 10 vakarā.

PĀRSTĀVIS

VOLDEMĀRS PUTNIS

Telef.: OL 1106

MIRDZU SILKALNI (no Elīzabetes) lūdzu uzdot savu adresi — I. REITMANIM Postbox 292, København V., Danmark. (428)

IZDODAMS dzīvoklis klusā rajonā — 3 istabas, virtuve, saules istaba, vanna, atsevišķa ieeja. Tel. Toronto GL 2079, vakaros no 7—10. (437)

IZDODAMAS divas gaišas mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām ģimenei vai divām atsevišķām personām High Park Ave 100, Toronto. Tel. LY 7944. (435)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas ar garāžu. Toronto tel. — LO 8073. (439)

IZDODAMAS divas lielas nemēbelētas istabas ar virtuvi trešā stāvā un viena mēbelēta istaba otrā stāvā. Vienmēr silts ūdens. 236 Douvercourt Rd. (473)

MĒBELĒTA ISTABA ar vārīšanas iespējām un ledusskapja lietošanu izdodama vienai personai Danforth rajonā. Tel. RI 3126 Toronto (471)

LIELA GAIŠA, saulaina mēbelēta istaba izdodama 1 vai 2 personām ar vārīšanas iesp. un ūdeni. 92 Gerard E. Tel TR 1826, Toronto. (468)

IZDODAMA mēb. ist. ar ērtībām un mazu virtuvi. Pieprasīt pa tel.: Toronto GL 8761 (392)

IZDODAMA istaba ar vai bez mēbelēm, vārīšanas iespējas, High Park rajonā. Tel. MU 4963, Toronto. (385)

LABĀ RAJONĀ izdodama istaba 1 vai 2 personām, vārīšanas iespējas, silts ūdens. MI 4842, Toronto. (394)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai ar vārīšanas iespējām — 298 Pacific Ave, Toronto. (429)

IZDODAMA liela, labi mēbelēta istaba. Virtuve, ledusskapis, silts ūdens pastāvīgi. Zvanīt pēc plkst 6 vak. Toronto, tel. RI 5131. (381)

MĒBELĒTA istaba izdodama ar virtuves lietošanu (Pape un Riverdale Ave stūrī). Tel.: Toronto — GE 0756 (280)

ULDIS ĀBOLIŅŠ

Toronto, tel. LO 8172, zvanīt no 5—7 vakarā

PĀRSTĀV AUTOMATISKAS

EĻĻAS APKURES UZŅĒMUMU

IZSNIEDZ AIZDEVUMUS

Krājumā silta gaisa vai ūdens pazīstamāko firmu ražojumi

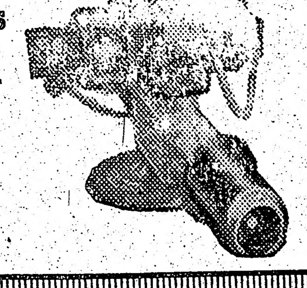

GARNEY & Co

Toronto, 15 Barton Ave.

Tel. ME 2554

MĀJAS, FARMAS, VEIKALUS lielā izvēlē visos rajonos piedāvā

LAURENTIDE REALTIES Co, Montreal

Pārstāvis O. KRĀDZIŅŠ, 1414 Fort St, Montreal, Que. Tel. GL 2158 «361»

ERNAS OŠIŅAS-BĒRZIŅAS

LATVIJAS NACIONĀLĀS OPERAS BALETA SKOLAS PAIDAGOGES (Member of Canadian Dance Teachers Assoc.)

BALETA STUDIJA

TORONTO

SV. ANDREJA BAZNĪCĀ (Carlton un Jarvis ielu stūrī)

JAUNU MĀCĪBAS GADU SĀKS 8. G. 15. SEPTEMBRĪ

Jaunus audzēkņus lūdz reģistrēties personīgi vai pa tel. TORONTO, KE 6484 (413)

Stundas pirmdienās, trešdienās un piektdienās no 5—7 vakarā

AR TIKAI $10.00 IEMAKSU

Jūs varat iegūt jaunu un modernu RAKSTĀMMAŠĪNU ar vai bez latviešu taustiņu iekārtas

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Tel.: RA 7149 (204)

NOP. PRECĪBU NOLŪKĀ MEKLĒJU

laba un nosvērta rakstura sievieti, ne jaunāku par 30 g., kura būtu spējīga uzņemties un aizstāt maniem bērniem māti.

Ofertes šī laikr. kantorī ar A. C. 30.

TAUTIETES,

līdz 25 g. v., kas vēlētos sarakstīties nopietnā precību nolūkā ar tautieti Kanadā.

Esmu 25g. v. ar vidējo izglītību. Rakstiet šīs avīzes kantorim ar vārdu Miervaldim. (463)

AGNESE UN AUGUSTS ZARIŅI

paziņo savu jauno adresi 240 Gainsborough Rd., Toronto Tel. RI 5843 (Bij. adrese: 267 Greenwood Ave, Toronto, tel.: RI 4340) (465)

ANITA,

nebija iespējams ierasties 30. 8. pie k. univ. Darba apstākļi un lielais attālums neatļauj. Nebaidieties, rakstiet ar adresi, klusuciešana goda lieta. (462)

Lūdzu atsaukties!

ALFREDU ČILI

ir saņemts pasts priekš Jums A. Klement. Toronto, PR 2702 (425)

Namamātes, sarīkojumu un viesību mielastu rīkotājas, iepērcieties

ARTURA ANŠMITA

PĀRTIKAS PREČU VEIKALĀ

274 Parliament St., Toronto. Tel. WA 2361

Piedāvā bagātīgā izvēlē eiropējiskai garšai piemērotas

PĀRTIKAS PRECES, KĀ:

miežu putraimus, kartupeļu stērķeli, safrānu, kardemonu, vaniļjas standziņas, ķimenes, magoņu sēklas, kanēli standziņās, cigoriņu kafiju, riekstus, chalvu, kaviāru, svaigi žāvētus zušus, ķilavas, šprotes, vēžu lipas, sālītas siļķes, nesālīto sviestu, ārzemju sierus, mednieku un Tīringa desiņas, tējdesu, dūmdesas, latviešu un igauņu maiznieku maizes, ūdenskliņģerus, kūkas un daudz dažādas citas pārtikas preces. (409)

Latvijas amata meistara

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni

PIEŅEM REMONTĀ FOTO APARĀTUS

FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ

TEL. GE 0756

445 PAPE Ave, TORONTO

AUTO VADĪŠANAS KURSI BALTIC

OPERATORA UN ŠOFERA LICENCĒM

A. MASINGS

565 Logan Ave, Toronto, tel. HA 1688, zvanīt pēc pl. 9 vak.

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latviešu dievkalpojums 7. septembrī, pl. 3 pp. Prāv. Kullītis un māc. R. Zariņš. Port-Vašingtonā, Pestītāja baznīcā dievkalpojums 7. sept., pl. 2 dienā. Māc. F. Treus.

Detroitas (Mich.) Kristus ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojums un aizlūgums par prezidentu Dr. Kārli Ulmani, sakarā ar viņa 75. dzimšanas dienu (4. septembrī.), notiks svētdien, 7. septembrī, pl. 2 pp. Christ Evangelical Lutheran Church, Trešās un Filadelfijas ielu krustojumā.

Satiksme ar Hamilton autobusu un Woodward tramvaju.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzes bērnu un jaunatnes svētku dievkalpojums dabā, Liberty Grove (pie 8700 S. Archer Ave), svētdien, 7. sept., pl. 12 dienā. Māc. A. Rautenšilds.

Dievkalpojums draudzes baznīcā, 5015 W Ferdinand St., svētdien, 7. sept., pl. 11 rītā, māc. viesis J. Prauliņš.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis (jaunā dzīves vieta) 99 Herkimer Street, Hamilton, Ont.). tel. 70136). Toronto, 6 .septembrī, pl. 5 pp. DV Dziesmu dienas atklāšana.

Māc. V. Šēfers (659 Picadilly St, Londonā, Ont.)

Niagārā, 6. septembrī, plkst. 6 vak. dievkalp. Pāvila baznīcā.

Londonā, 14. septembrī, pl. 4 pp. dievkalp. Trīsvienības baznīcā.

St. Katarīnā, 21. sept. pl. 3 pp. Kristus bazn. dievkalp.

Sarnijā, 27. sept. pl 6 vak. vietējā ev.-lut. baznīcā dievkalp.

Londonā 28. sept., pl. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Que.) Virdžinijtaunā, 14. sept., pl. 2 pp. dievkalp. Anglikāņu b-cā. Kristīts: (Virdžinijtaunā) Juris-Roberts Sproģis, Zemvalda un Margaritas d.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). Hamiltonā, 7. sept. bērnu dievkalp. pl. 3 pp.; pieaugušajiem pl. 4 pp. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave So). Kristīts: Vilis Gunārs Imaks, Viļa un Elviras d.

Māc A. Čops (118 Isabella Str. Toronto, Ont. tel. MI 1873, baznīcā PR 1563, Toronto Sv. Andreja b.) Toronto Sv. Andreja b. 7. sept., pl. 11 rītā dievkalpojums.

Svētdien, 14 sept. dievk. bērniem plkst. 4 pp.

Kristīti: Alda Ligita Henišs, Ernesta un Ausmas m.; Harijs Māris Vorps, Dzintra unDainas d.; Aija Silvija Gulbis, Artūra un Mildas m.; Dzintra Astrida Turķis, Visvalda un Kristīnes m.; Alda Laila Inita Janitāns, Imanta un Ainas m.; Jānis Aldis Priede, Evalda un Aļmas d.; Gunta Linda Kajaks, Alfreda un Irmas m.; Richards Press, Kārļa un Annas d.; Ruta Ingrida Tukleris, Miķeļa un Vilijas m,; Juris Viesturs Ķeniņš Tālivalda un Valdas d.; Ieva Kristīne Zelmenis, Aleksandra un Irēnas m.; Daina Vecmanis, Richarda un Millijas m.; Daiga Inta Steinhards, Edmunda un Skaidrītes m.

Salaulāti: Imants Igors Bitners ar Dagmāru Vālodzi, Jonāss Foldāts ar Vandu Liepiņš, Ēriks Leitass ar Austru Bitaini, Antonijs Dzintars ar Ilgu Rāceni.

Dieva mierā aizgājusi Marija Anšmits, dzim. Lejiņš, 82 g. v., mirusi 27. augustā, kremēta 30. augustā Toronto.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Monteral, Que.) Monterā-Montreālā, 7. sept., pl. 4 pp. dievkalpojums. Redeemer b-cā, — 285 Clarke Ave, Westmount.

Māc. K. Avotiņš (1091 W. 8th Ave, Vancouver 9, B. C.) Vankuverā, 31. aug. plkst. 5 pp.; 14. sept. plkst. 5 pp. Kristīts: Ilmārs Krieviņš, Induļa — Romāna un Ņinas d.

Māc. E. Bērziņa jaunā adrese: Red Deer, Alta, 5833 — 45 Ave.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. A. Voitkus, Hamiltonā, Pāvila ev. lut. draudzē dievkalpojums svētdien, 7. sept., pl. 8,45 no rīta. Svētdienas skola jaunākai grupai pl. 10,00

Laulāti: Pēteris Freibergs ar Ernu Riša un Verners Pētersons ar Veltu Gostu.

TORONTO BAPTISTU draudzes dievkalpojums svētdien, 7. sept., pl. 17, Walmer Rd bapt. bazn. telpās. Māc. R. Ekšteins.

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Lācis, 1800 E. 18th, St., Brooklyn 29 N. Y. Tel.: Deway 9-8280.

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bīlmanis, 5710 64th Pl., East Pine, Riverdale, Md.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

O. Diķis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2405, 22nd St., East, Minneapolis, Minn.

K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

J. Paucītis, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Jullijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuce, N. Y.

J. Soboļevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.

G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks 1251. W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADĀ:

P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.

I. Batraks, P. O. Box 1000 Sta. C. Toronto 3, Ont.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.

Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīca 123 Huron St., Toronto, Ont.

V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.

Olģerts Gebauers, 37 Strathcona Ave, So, Hamilton, Ont.

E. Jurševskis, 168 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.

Vilis Kalinš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2063

Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 127 Regent Str., N. Sudbury, Ont.

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.

Arturs Ķīvītis, Hurdman's Bridge Box 164, Ottawa, Ont.

L. Līdums 27 Wiley St. St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 654 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3890

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.

V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns. 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne.

Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.-
3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/-
3 mēnši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki
3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koebenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Mr. A. Kroders, Karlsviksgatan 1, 1. Stockholm K, Sweden.

Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šilinš

Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

Mr. A. Priedīts, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Mortdale, Sydney.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont.

PĒRKOT MĀJU!

Ja Jūs esat nodomājuši pirkt māju, es varu piedāvāt savu godīgu pakalpojumu un padomu izvēlēties rajonu, palīdzēt izkārtot kreditu, lai būtu drošs, ka Jūs nemaksāsit vairāk par tirgus vērtību; paskaidroju arī dažus sīkumus Jūsu pašu valodā

Es dzīvoju Toronto jau veselus 25 gadus

A. GARBENS

MENARY AND SON REAL ESTATE

431 Roncesvalles Ave, Toronto

Tel. LL 1112 Vakaros HY 1543

MESEJA HALLĒ SHUTTER UN VICTORIA IELU STŪRĪ, TORONTO, 6. SEPTEMBRĪ, PLKST. 17.00

PIRMĀS KANADAS LATVIEŠU
DZIESMU DIENAS KONCERTS

VIRSDIRIĢENTI: brīvm. E. FREIMANE UN komponists J. CĪRULIS. Pie klavierēm T. ĶENIŅŠ

SOLISTE **HERTA LŪSE**

KOLUMBUS HALLĒ 582 SHERBOURNE IELĀ, 6. SEPTEMBRĪ, PLKST. 20.00

SAVIESĪGS VAKARS

SVĒTDIEN, 7. SEPTEMBRĪ, PL. 14.30, POĻU NAC. FED. ZĀLĒ, 62 CLAREMONTE ST.

DV TEĀTRA KANADĀ UZVEDUMĀ R. BLAUMAŅA

ĻAUNAIS GARS

Bērniem līdz 12 g. un kaŗa invalidiem ieeja uz visiem sarīkojumiem brīva

Biļetes var iepriekš iegādāties Informācijas birojā: piektdien, 5. sept., no pl. 17—21 DV namā, 123 Huron Street sestdien, 6. sept. no pl. 8—16 Sv. Andreja baznīcā, Jarvis un Carlton ielas stūrī.

(412)

DĀMU FRIZIERE

AUSTRA ŠMITS

Tel. LL 6792. 737 Bloor St. W. Toronto

(PIE CHRISTIE UN GRACE STR.)

Veic visus dāmu daiļošanas darbus, kā: aukstos, karstos un tvaika ILGVILŅUS (ilgviļņus liek arī garos matos). Matu krāsošana un balināšana. Nagu kopšana, uzaču un skropstu «ar Henna) krāsošana. «443»

KORSETU ŠUVĒJA

(AMATA MEISTARE NO RIGAS)

EMILIJA MISIŅŠ

Toronto — Tel. GR 4160. 55 SWANWICK AVE.

Pieņem pasūtinājumus korsetēm un krūšturiem.

(444)

LITERĀRS NOTIKUMS

Iznākusi lielā vēst. romāna MĀRA MOSTAS, II grāmata

GAIĻI PUSNAKTĪ

384 lpp. Cena broš. $3,40, ies. $4.—.

Krājumā vēl MĀRA MOSTAS, I grāmata

POĻU DUMPIS

388 lpp. Cena broš. $3,50, ies. $4.—.

Par A. Rupaiņa lielo darbu J. Rudzītis laikr. LATVIJA raksta: „tas ir lieldarbs, kāda par pārējās Latvijas atmodu nav..."

Vēl vairāk uzteiks II grāmatu.

Mūsu nākošās grāmatas būs ilgi gaidītie

R. BLAUMAŅA

KOPOTIE RAKSTI

5 sējumi, pāri 1500 lpp., cena broš. $15.—, ies. $18.—.

Vēl var pasūtināt. Blaumaņa RAKSTI brīvā pārdošanā nebūs.

Krājumā visu apgādu jaunākās grāmatas un daudz citas.

L. LIBERTS

EUROPEAN SYMPHONY $9,50

LATVIEŠU RAKSTĀMMAŠĪNAS

SMITH and CORONA, Silent $105,67

Šveices HERMES — Baby, Rocket 74,50

Atvieglοti maksāšanas noteikumi, pēc katra iespējām.

Kanadas pasūtinājumus izpildīsim no Kanadas fabrikas, ar ko atkritīs muitas grūtības.

LATVJU GRĀMATA

ED. DOBELIS, 503 2-nd St., N. W. Waverly, Iowa, U.S.A.

Kanadā licencēts ārsts

DR. M. ZELCER

500 COLLEGE STR. TORONTO. TEL. RA 3580.

Palmerston Blv. stūrī, 2 bloki uz riet. no Bathurst)

Pieņem no pl. 2—4 un 7—9. Pārējā laikā pēc vienošanās.

Runā vācu un krievu val.

(455)

Dr. B. DOBAI

PRAKT. ĀRSTS VISĀS SLIMĪBĀS,

beidzis Vines un Berlines univ.

465 BLOOR STR. W. TORONTO (Starkman Chemist namā).

pieņem no pl. 10—12 un 3—7

Tel. kab. MI 8821, dzīv. KI 0056 (460

SVEICINĀM

latviešu pirmās dziesmu dienas Kanadā

RĪKOTĀJUS, KOŖUS un KLAUSĪTĀJUS

DAINA PRESS Ltd. 384 King St. W. Toronto Tel. EM 4-7957

(467)

LATVISKAS ROTAS

zeltā un sudrabā izgatavo daiļamatnieks — zeltkalis

ALEKSANDRS GUGĀNS

248 Hastings Ave, Toronto, Ont. Tel. HA 9544

(445)

PAVASARA

maiznīca - konditoreja

Toronto, 398 Queen St. E.(pie Parliament St.)

Tel.: EM 4-4993

piedāvā īstu rudzu un saldskābmaizi, baltmaizi, vārītus kliņģerus speķa pīrāgus, kūkas, tortes, biezpiena un ķimeņmaizes, latviešu, zviedru un kanadiešu cepumus.

Bez tam pastāvīgi krājumā svaigs sviests, biezpiens, žāvēti zuši, Zviedrijas un Dānijas šprotes, ķilavas, kaviārs un citas delikateses:

MĒS ORGANIZĒJAM REGULĀRU PREČU PIEGĀDI TIEM TAUTIEŠIEM, KAS ATTĀLUMA VAI LAIKA TRŪKUMA DĒĻ NEVAR MŪSU VEIKALU APMEKLĒT (West un North Toronto) UN LŪDZAM PIETEIKT SAVUS PASŪTINĀJUMUS PERSONĪGI VAI PA TEL. EM 4-4993 VAI ARĪ PĒC PLKST. 7 VAKARĀ LL 4235

Grupu vai lielākus pasūtinājumus izsūtām arī ārpus Toronto

(459)

SESTDIEN, 13. SEPTEMBRĪ, PLKST. 20.00 PAZĪSTAMAJĀ

ARMĒŅU KLUBA HALLĒ

HAMILTONĀ, PRINCESS STREET

Rudens sezonas atklāšanas

DEJU VAKARS

F. L. DEJU ORĶESTRIS. DAŽĀDI ATSPIRDZINĀJUMI

DV HAMILTONAS NOD.

NAMSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI!

Tautieši, esiet saudzīgi pret savu īpašumu. Rudens periodam sākoties, ir laiks iztīrīt apkures ierīces un savest tās kārtībā.

Darbus veicu pēc pilsētas noteikumiem

TĀPAT IERĪKOJU ARĪ EĻĻAS APKURES

A. LAGUNS

964 Bathurst St., Toronto, tel. ME 6583

EDGARA OZOLIŅA

sludinājumu kantoris, 226 Simcoe Str., Toronto (pie University un Queen Str.). Tel. EM 3-6282

atvērts katru dienu līdz plkst. 10 vakarā, arī svētdienās.

Lietpratīga sludinājumu sastādīšana.

Sludinājumus pieņem visām avīzēm un žurnāliem kā Amerikā tā Eiropā. (4

ELEKTROTECHNIĶIS

V. W. PORIETIS

TORONTO, 501 ST. CLARENS AVE. TEL. KE 4684

Izdaru dažādus elektrisko istallāciju darbus, pieslēdzu elektriskās krāsnis, elektr. ūdens sildītājus, (Flatrate), eļļas apkures.

Ar ievērojamu atlaidi pārdodu dažādus elektriskos piederumus, kā elektrisk. ledus skapjus, elektrisk. plītis, radio, televīzijas un citus aparātus.

(448)

A. FLAUMS

PULKSTEŅU, ZELTA UN SUDRABLIETU VEIKALS—DARBNĪCA

331 BAY STR., IST. 117 — TORONTO. TEL. WA 5790

(442)

KLAVIEŖU BŪVĒTĀJS

A. KĻAVIŅŠ

skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieŗu pircējiem

TORONTO, 90 LONDON ST, Tel. KE 8609

Pastāvīgi krājumā lietotas klavieres (440)

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūŗas zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgās muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:

STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām

Tagad RIMOFON ir dabūjams — un mēs izsūtām uz jebkuŗu pasaules malu.

Mūsu aptieka ir vienīgais šāda veida veikals Amerikā, līdzīgi jūsu dzimtenes aptiekai, tikai medicīnas bikses, elastīgās zeķes, visāda veida jostas ir izgatavotas pēc noteikta mēra.

Mēs piemērojam un izpildām briļļu receptes.

VISLABĀKĀ VĒRTĪBĀ — VISLABĀKAIS PAKALPOJUMS

STARKMAN CHEMISTS

Kanadas lielākā aptieka

463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.